

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE!

LIST ADVOKÁTOM
VLOŽENÁ PRÍLOHA

**Advokát a klient –
charakter
právneho vzťahu**

**Aktuálne úvahy
nad trestným činom
krádeže vlámaním**

**K investigatívnej
povinnosti
nadobúdateľa vlastní-
keho práva pri kúpe
motorového vozidla**

**Právo na opravu,
odpoveď
a dodatočné
oznámenie –
od tlačoviny k internetu**

Pomocná ruka pre firemné Vianoce

Nechajte zamestnancov
aj partnerov, nech si
vyberú, čo chcú.

a *alza.sk*
pre firmy

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelníková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:
PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová (02 204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová (02/204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 7. 12. 2021
Uzávierka redakčnej časti: 14. 12. 2021
Toto číslo vyšlo 27. 12. 2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Budú vo väzniciach možné video hovory?
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 6 **DISKUSIA**
Ústavný súd zaobľúje hrany veľkého senátu
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Advokát a klient – charakter právneho vzťahu
JUDr. Vladimír Filičko, PhD.
- 14 Aktuálne úvahy nad trestným činom krádeže vlámaním
JUDr. Lukáš Michalov, PhD.
- 20 K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva
pri kúpe motorového vozidla
JUDr. Filip Šmeringai
- 27 Právo na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie –
od tlačoviny k internetu
JUDr. Radim Kochan, PhD.

JUDIKATÚRA

- 33 Výkon práva držby viacerými subjektmi
- 35 Imunita guvernéra národnej centrálnej banky
voči právomoci vnútroštátnych súdov

ADVOKÁCIA

- 38 Aktuálne udalosti
- 40 Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
- 42 Jesenné športové podujatia v živote komory
- 45 Young Lawyers Contest 2022
- 46 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 48 Povinnosť advokáta riadne účtovať odmenu za právne služby
- 50 Povinnosť advokáta dodržiavať formu listiny stanovenú zákonom

ZAÚJÍMAVOSTI

- 52 XVII. konferencia o histórii advokácie online
- 55 Francúzska advokácia ako vzor
pre budovanie modernej advokácie v Uhorsku
Mgr. Viktória Hellenbart
- 62 **LITERATÚRA**
- 58 Žil jsem s justicí
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 61 A prišla doba covidová...
(smutno úsmevné zamyslenie)
Rastislav Straka

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie (**ondrisova@sak.sk**) treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. Rozsah poznámok pod čiarou nesmie prekročiť 25 % rozsahu textu. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujete s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení redakčnou radou Bulletinu slovenskej advokácie v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovatelia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje redakčnú radu; redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Hrdí členovia advokátskeho stavu

(advokatkyadvokatikoncipientkykoncipienti@sak.cloud)

December navádza bilancovať. Každý z nás sa snažil v roku 2021, lockdown/nelockdown, plniť si svoje povinnosti: v kanceláriách poskytovať služby tým, ktorí ich potrebovali, komora poskytovať podporu členom, brániť naše práva a práva klientov pred často č/cudnými návrhmi najmä zo strany štátu, disciplinárne konať a nekonať, keď to bolo správne a zákonné, a to bez ohľadu na mediálne tlaky. Zvládnuť i) verejnú komunikáciu o ťažkých témach poctivým vysvetľovaním našich postojov, ii) dookola vysvetľovať samosprávne pozície advokácie v justičnom systéme (ktoré sa od ne/pamäti nemenia, nech si už nahovára ktokoľvek čo-koľvek), iii) duálnu konferenciu advokátov, iv) v covidovej dobe online vzdelávanie a zabezpečenie advokátskych skúšok, vi) prostredníctvom Nadácie slovenskej advokácie podať pomocnú ruku a v) plniť všetky ostatné funkcie komory. Nuž, bojovali sme na praveľa frontoch.

A do toho sa predseda komory pripravoval na chov rybičiek, pretože mu poctivo tečie do kancelárie – pekne, kýbly so splaškovou vodou v kancelárii, predseda, aj kapre na Vianoce uživiť! Aj Benátsku komisiu (ktorej pozvanie zo strany štátu pripomínalo pisateľovi ostatného úvodníka partizánsku skupinu Oklahoma stred) sme neboli ochotní pozvať na Kolársku 4, lebo sme sa... áno... hanbili. Kolársku 4, na ktorú sme boli roky hrdí a spájali sme ju s advokáciou, prekonala doba, až sa z nej stala po 30 rokoch verejnej služby (ďa-

kujeme, Kolárska 4!) technologicky nmoderná, priestorovo nevyhovujúca, plynutím času utáhaná budova. Namiesto radosti zo spoločných priestorov a chuti sa v nich stretnúť budova prestala lákať na vstup a zostali s ňou spojené v hlavách advokátov len administratívne povinnosti. Pomaly presúvame komorové aktivity do prenajatých priestorov, ktoré funkčne spĺňajú požiadavky komory. Tak snáď nájdeme odvahu (žiadalo by sa mi napísať šťavnejšie) tak, ako sa ju pred rokmi vydal hľadať a našiel Tonko Blaha a spol. (Bulletin srdečne pozdravuje) a opäť spravíme súčasnej a ďalším generáciám advokátov pekný domovský stánok. Prerobením Kolárskej 4 (treba trepezlivosť a investíciu) alebo kúpou nového (treba investíciu a trepezlivosť) – po kritickom vyhodnotení lepšej voľby. V každom prípade potrebujeme miesto, z ktorého popri plnení funkcií komory bude vyžarovať otvorené myslenie, ktoré bude žiť coworkingovo, na ktorom sa stretnú cezpoľní advokáti s klientmi aj medzi sebou, bratislavskí sa zastavia na pokec a kávu... Budova by mala technologicky, funkčne, dizajnovane a emočne predbehnúť dobu, veď sme/chceme byť akýsi stav. A mali by sme vedieť do nej prísť, ale hrdo pozvať na návštevu kohokoľvek – prvého aj posledného. Vyžaduje to rozvahy, odvahu a ekonomické pochopenie volených členov a chápaný prístup advokátov. Hlas z budovy ukazujúcej pevné zdravie advokátskeho stavu bude nepochybne počuť oveľa hlasnejšie na všetky strany (a každému advokátovi dobre padne ho počuť aj vtedy, keď ho niekto z nás bude potrebovať). Ak by sme my, advokáti, našli chuť sa podieľať na takomto riešení a byť jeho súčasťou – kúpiť si „svoju tehličku“ v spoločnej budove a mať radosť z jej užívania – uf, to by tiež dosť napovedalo o spoločnom budovaní identity stavu.

Skorá adventná tma nás nabáda na predvianočné stúšenie v očakávaní krásnych chvíľ. Bulletin vám praje prekonať záver profesijného roka ľahkým krokom, dostatok času a síl na prípravu sviatkov vianočných a na vlastnú prípravu na ne, aby sme ich dokázali aj v tejto lockdownovej dobe prežiť radostne a požehnané.

P. S. Rozhovor s podpredsedom komory Ondrejom Laciakom v tomto čísle poukazuje na nevyhnutnosť zaznievania hlasu komory aj pri neustálej potrebe stráženia atribútov právneho štátu.

Mgr. Richard Karkó
člen Predsedníctva SAK

ROZHOVOR

Budú vo väzniciach možné video hovory?

*Podpredseda Slovenskej advokátskej komory **doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.** je advokátom so zameraním na slovenské a európske trestné právo, ako aj základné ľudské práva a slobody. Je predsedom výboru pre trestné právo Rady advokátskych komôr Európy (CCBE), člen poradného orgánu predsedníctva Európskej komory obhajcov (European Criminal Bar Association – ECBA), člen poradného expertného výboru pri Fair Trials International a vedený v zozname ad hoc sudcov Európskeho súdu pre ľudské práva. V rozhovore priblížil súčasné legislatívne trendy v oblasti trestného práva na Slovensku a tiež v Európe.*

■ Komora sa zapája do legislatívneho procesu pripomienkovaním návrhov zákonov a noviel, ale aj upozorňovaním na problémy z praxe, dokonca niekedy aj vlastnými návrhmi zmeny legislatívy. Vy ste advokát, ktorý sa venuje trestnému právu. Čo je teraz témou v tejto oblasti?

Už niekoľko rokov sme upozorňovali na problematiku väzby, jej zjavné nadužívanie a potrebu častejšieho uprednostnenia nahradenia väzby, napríklad využívanie elektronických

náramkov. Nehovoriac o miestami rozpačitom rozhodovaní súdov o kolúznej väzbe. Aj na základe našej iniciatívy došlo k novelizácii Trestného poriadku, ktorá je síce malým zlepšením, ale zďaleka nepokryla tie problémy, na ktoré sme upozorňovali a lehoty väzby sú stále nastavené ako neprimerane dlhé. Práve v tomto prípade komora dokonca zaslala Ministerstvu spravodlivosti SR aj vlastný legislatívny návrh na novelizáciu trestných kódexov, no žiaľ, ministerstvo nakoniec išlo inou cestou. Podľa právnej doktríny Európskeho súdu pre ľudské práva väzba môže trvať týždne, výnimočne mesiace, ale určite nie roky.

Okrem samotného rozhodovania o väzbe a jej právnej úprave, dlhodobo upozorňujeme aj na viaceré problémy pri výkone väzby, ale aj trestu odňatia slobody. Nevyhovujúce a nerovnaké podmienky v jednotlivých ústavoch, ktoré v niektorých prípadoch zďaleka nespĺňajú štandardy 21. storočia. Rovnako sme poukazovali na absurdnú nemožnosť sprchovania sa vo väzbe každý deň, čo patrí k samozrejmostiam v zahraničí. V aplikačnej praxi možno badať nedostatočné využívanie alternatívnych trestov a slabú reflexiu európskeho trendu tzv. restoratívnej justície. Napokon, na rôzne nedostatky právnej úpravy či praxe neupozorňujeme nielen my, ale aj medzinárodné inštitúcie, či ombudsmanka. Sme radi, že sa veci v tejto oblasti začali hýbať.

■ Akým smerom?

Na ministerstve spravodlivosti bola zriadená pracovná skupina pre zmenu zákona o výkone väzby a zmenu zákona o výkone trestu, ktorej výsledkom práce je nová koncepcia väznenstva a novely týchto zákonov. Tieto zmeny, pravdaže, za komoru v rámci legislatívneho procesu pripomienkujeme. Veľmi nás teší, že návrh zahŕňa aj možnosť právnych porád obvinených vo väzbe so svojím obhajcom prostredníctvom

prostriedkov výpočtovej techniky – video hovorom, čo sme navrhovali už na jar roku 2020.

■ Budú teda možné takzvané video obhajoby?

Tému možnosti porady obvinených a odsúdených s obhajcami prostredníctvom elektronických prostriedkov otvorila komora hneď na začiatku pandémie na stretnutí s (predchádzajúcim) vedením Zboru väzenskej a justičnej stráže, ako aj s ministerstvom spravodlivosti. Začiatkom tohto roku na stretnutí s novým vedením zboru sme túto tému otvorili znova. Aj na náš podnet ministerstvo zriadilo pracovnú skupinu pre zmenu zákona o výkone väzby, ktorá pripravila novelu upravujúcu, že rozhovor medzi obvineným a obhajcom sa môže realizovať formou fyzického rozhovoru alebo, ak to technické podmienky v ústave umožňujú a obvinený s tým súhlasí, formou videokonferencie, v čase, v rozsahu a spôsobom určeným riaditeľom ústavu. Napríklad v Česku video porady fungujú už druhý rok a majú s nimi dobré skúsenosti.

■ Aké oblasti pokrýva koncepcia väznenstva?

Ide o ucelený dokument koncepcie na roky 2021 až 2030, ktorý sa venuje stratégii obnovy celého väzenského systému. Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT) dlhodobo upozorňuje na nedostatky v našom väznenstve. Vláda sa ich v Programovom vyhlásení na roky 2021 – 2024 zaviazala riešiť, čo verím, že sa naplní. Pred časom som mal v Štrasburgu stretnutie s členmi výboru CPT a pri rozhovore o podmienkach niektorých slovenských ústavov na výkon väzby sa nevyjadrovali veľmi lichotivo. Dlhodobou víziou a očakávaným stavom, ktorý sa snaží koncepcia riešiť, je vytvoriť spoločensky rešpektovanú, modernú a transparentnú organizáciu naplňujúcu celé vykonávacie konanie v súlade s európskymi štandardmi a najnovšími odbornými poznatkami. Prvé viditeľné zmeny súvisiace predovšetkým so znižovaním stavu väzenskej populácie by mali byť realizované do konca roku 2023, v dlhodobjšom pláne sú aj rekonštrukcie ústavov a ďalšie zmeny. Z nášho pohľadu však by cesta mala viesť predovšetkým trendom využívania nástrojov restoratívnej justície, predovšetkým formou alternatívnych trestov, teda k tomu, aby sa do ústavov v konečnom dôsledku dostalo menej ľudí.

■ Ako predseda európskeho výboru pre trestné právo – CCBE Criminal Law Committee – určite sledujete aj dianie na medzinárodnej úrovni týkajúce sa advokácie. Stalo sa v poslednom období niečo zaujímavé vo svete advokácie?

Áno, z tejto pozície mám prístup k rôznym informáciám, či ohľadom advokátov, ako aj o zásahoch do základných práv a slobôd. Možno vnímať časté pochybenia orgánov činných v trestnom konaní v rôznych európskych jurisdikciách aj vo vzťahu k advokátom, najmä nezákonné prehliadky advokátskych kancelárií, či zaistenie dát alebo dokumentov, ktoré podliehajú zákonom chránenej mlčanlivosti. Argument „účel svätí prostriedky“ jednoducho v právnom štáte neobstojí a je veľmi krátkozraký a nesprávny. Takisto sa vyskytujú prípady, keď sú advokáti perzekvovaní alebo políciou sledovaní len

preto, že obhajujú napríklad predstaviteľov politickej opozície alebo ľudí nepohodlných pre aktuálne vlády danej krajiny. Občas sa dokonca vyskytne prípad, keď advokátov polícia nezákonne odpočúva, aby odhalila ich obhajobnú stratégiu v konkrétnej kauze. Takéto praktiky pri rozmanitých rokovaniach na najvyššej európskej úrovni pomenujeme a nastavujeme nástroje, aby sa vyskytovali čo najmenej a za takéto protiprávnosti voči advokátom sa vyvodzovala adekvátna zodpovednosť.

■ Aké európske predpisy a návrhy majú/budú mať momentálne dopad na advokáciu?

Mnohé advokátske komory v Európe opakovane vyjadrujú obavy, že navrhovaná nová európska legislatíva proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (legalizácii príjmov z trestnej činnosti) môže byť používaná ako zámienka na postihovanie advokátov kritických voči vládam, či orgánom verejnej moci. Taktiež celoeurópska organizácia, ktorá je hlasom advokátov a advokátskych komôr v Európe, Rada advokátskych komôr Európy (CCBE) upozorňuje, že už sme boli svedkami týchto praktík v susednom Poľsku, Belgicku a ďalších krajinách. CCBE je presvedčená, že zavedenie dohľadu nad advokátmi, tak ako je predstavený v aktuálnom balíku legislatívnych návrhov EÚ pre boj proti praniu špinavých peňazí, by mohol dať štátom možnosť ospravedlniť excesívnu kontrolu a útoky voči advokátom.

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynie v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovníčku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

DISKUSIA

Ústavný súd zaobľuje hrany veľkého senátu

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

V rámci postupného vývoja názorov na pôsobnosť veľkého senátu podľa § 48 CSP, jeho význam a postavenie v justičnom systéme, bola odborná verejnosť konfrontovaná s viacerými zaujímavými rozhodnutiami. Jedným z najznámejších je uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR zo dňa 28. 4. 2020 sp. zn. 1 VCdo 3/2019, ktoré vyvolalo intenzívnu diskusiu nielen v Bulletin slovenskej advokácie (pozri BSA č. 6/2020 a 12/2020).

Ratio decidendi tohto rozhodnutia (ods. 26) spočíva v tom, že v prípade nejednotnej rozhodovacej praxe ohľadom konkrétnej právnej otázky, reprezentovanej viacerými vzájomne si odporujúcimi rozhodnutiami dovolacieho súdu, sa má konajúci senát najvyššieho súdu jednoducho prikloniť k niektorému názorovému prúdu. Má teda o dovolaní sám rozhodnúť bez toho, aby vec postúpil veľkému senátu príslušného kolégia Najvyššieho súdu SR. To, samozrejme, neplatí, ak je sporná právna otázka zodpovedaná v judikatúre uverejnenej v tzv. R-zbierke alebo v rozhodnutí veľkého senátu, ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

Načrtnutý prístup však výrazným spôsobom limituje pôsobnosť veľkého senátu pri namietanom nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP) iba na dovolania prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, a to iba na marginálnu časť z nich (pozri túto rubriku BSA č. 4/2020 a 6/2020). Pre úplnosť je nevyhnutné podotknúť, že uvedenému názoru veľkého senátu nepriamo nasvedčuje dôvodová správa k § 48 CSP, ktorá predpokladá postúpenie veci veľkému senátu v prípade, ak sa trojčlenný senát „*mieni odkloniť od konštantnej judikatúrnej línie*“.

To na druhej strane nekorešponduje s výslovným znením § 48 ods. 1 CSP, nezohľadňuje problematickú existenciu rozporuplnej judikatúry pred účinnosti CSP a priamo vylučuje aktivovanie veľkého senátu pri dovolaniach prípustných podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Aj z tohto dôvodu bolo uvedené rozhodnutie vnímané ako kontroverzné.

K jeho kritike sa v pomerne krátkom čase pripojili aj justičné inštitúcie. Ústavný súd SR v náleze zo dňa 30. 3. 2021 sp. zn. III. ÚS 46/2020 konštatoval, že ide o „veľmi sporné

rozhodnutie veľkého senátu“ (ods. 47). Týmto nálezom navyše zrušil uznesenie NS SR zo dňa 14. 6. 2018 sp. zn. 7 Cdo 169/2016, ktoré bolo medzičasom publikované ako judikát R 75/2019. Pozoruhodné je to, že jediným dôvodom kasačného výroku bola skutočnosť, že trojčlenný senát dovolacieho súdu, pri odklone od skoršieho rozhodnutia iného senátu, nepostúpil vec veľkému senátu a o dovolaní rozhodol sám. Nešlo teda o obsahovú, resp. vecnú vadu rozhodnutia.

Ústavný súd SR dospel k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a zdôraznil, že aj keď v konečnom dôsledku došlo k zjednoteniu judikatúry prostredníctvom uverejnenia R 75/2019, nemá to vplyv na porušenie základných práv sťažovateľa a k samotnému zjednoteniu nedošlo ústavne konformným spôsobom (ods. 49).

Následne sa do bezprostrednej konfrontácie s názorom veľkého senátu občianskoprávneho kolégia dostal veľký senát obchodnoprávneho kolégia, ktorý prijal dňa 27. 4. 2021 uznesenie sp. zn. 1VObdo/2/2020 (pozri túto rubriku BSA č. 6/2021). V tomto uznesení, okrem iného, uviedol „*V prípade existencie rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá nebola zjednotená do 30. júna 2016 postupom podľa ustanovenia § 8 ods. 3 v spojení s § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch zverejnením rozhodnutia zásadného významu alebo zjednocujúceho stanoviska v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, je trojčlenný dovolací senát najvyššieho súdu rozhodujúci o danej (v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozdielne posudzovanej) právnej otázke povinný podľa ustanovenia § 48 ods. 1 C. s. p. postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu príslušného kolégia najvyššieho súdu.*“ (ods. 45, bod I). Totožné stanovisko zaujal veľký senát obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR už v uznesení zo dňa 25. 2. 2021 sp. zn. 1VObdo/1/2020 (ods. 19. 2.).

Keďže proti rozhodnutiu veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 VCdo 3/2019 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorú Ústavný súd SR uznesením

zo dňa 5. 5. 2021 č. k. I. ÚS 189/2021-27 prijal na ďalšie konanie, odborná verejnosť očakávala konečný verdikt v rámci legitímneho ústavnoprávneho prieskumu.

Ústavný súd rozhodol nálezom zo dňa 20. 10. 2021 sp. zn. I. ÚS 189/2021, ktorým napadnuté rozhodnutie veľkého senátu zrušil. Pridržiavajúc sa svojej predchádzajúcej judikatúry (najmä II. ÚS 332/2018 – Zbierka nálezov a uznesení ÚS SR pod č. 43/2018) konštatoval, že za daných okolností mal veľký senát v postúpenej veci sám rozhodnúť. Pokiaľ namiesto toho napadnutým uznesením vrátil vec trojčlennému senátu dovolacieho súdu, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj jeho základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.

Ústavný súd zdôraznil nezastupiteľnú úlohu veľkého senátu Najvyššieho súdu SR vo vzťahu k zjednocovaniu judikatúry dovolacieho súdu a k zabezpečeniu a presadzovaniu princípu právnej istoty. Reštriktívny výklad § 48 CSP, ktorý by vylúčil dovolania prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP z pôsobnosti veľkého senátu, odmietol ako ústavne neakceptovateľný (ods. 53 a 54).

V danom prípade, keď na určitú právnu otázku (pri absencii R-judikatúry) navyše existovalo hneď niekoľko vzájomne si odporujúcich rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, by namietaný postup veľkého senátu paradoxne viedol k prehĺbeniu právnej neistoty. Objektívne totiž nemožno očakávať, že ak veľký senát odmietne sám o dovolaní precedenčne rozhodnúť (§ 48 ods. 1 CSP) a odkáže trojčlenný senát na priklonenie sa k niektorému z viacerých názorových prúdov, bude to viesť k stabilizácii judikatúry. Takéto rozhodnutie by, práve naopak, iba prehĺbilo názorový rozkol a viedlo by k neželaným následkom.

V odôvodnení svojho nálezu ústavný súd pripomenul, že princíp predvídateľnosti rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány

budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje princíp právnej istoty a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva (ods. 58).

Z hľadiska ochrany základného práva na zákonného sudcu ústavný súd konštatoval, že porušenie § 48 ods. 1 CSP je zároveň pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer. Z ústavného príkazu, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, ako jedného z princípov právneho štátu, vyplýva, že nerešpektovanie zákona ohľadom toho, v akom zložení má byť vec rozhodnutá, predstavuje vo svojich dôsledkoch porušenie čl. 48 ods. 1 Ústavy SR. To isté platí aj v prípade, ak veľký senát bezdôvodne odmietne rozhodnúť vo veci, ktorá mu bola riadne postúpená (ods. 42).

Spolu s rozhodnutím veľkého senátu bolo zrušené aj nadväzujúce uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24. 6. 2020 sp. zn. 6 Cdo 202/2017 a vec bola vrátená dovolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Možno teda očakávať nové rozhodnutie veľkého senátu, pri ktorom nebude dovolací súd viazaný právnym názorom ústavného súdu z hľadiska merita prejednávanej veci, keďže ústavnoprávny prieskum bol zameraný iba na otázku, či mal o dovolaní rozhodnúť trojčlenný alebo veľký senát občianskoprávného kolégia.

Vzhľadom na skutočnosť, že s účinnosťou od 26. 10. 2021 (zákon č. 386/2021 Z. z.) došlo k zmene čl. 6 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uverejneného v Zbierke zákonov SR pod č. 200/2016 Z. z., v tom zmysle, že v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR budú bez zbytočného odkladu uverejňované aj rozhodnutia veľkých senátov [čl. 6 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku NS SR], bude výsledok tohto dovolacieho konania publikovaný v R-zbierke so záväznou právnou vetou (pozri napr. prvé takto uverejnené rozhodnutia veľkého senátu pod R 55/2021, R 56/2021 a R 57/2021). ■

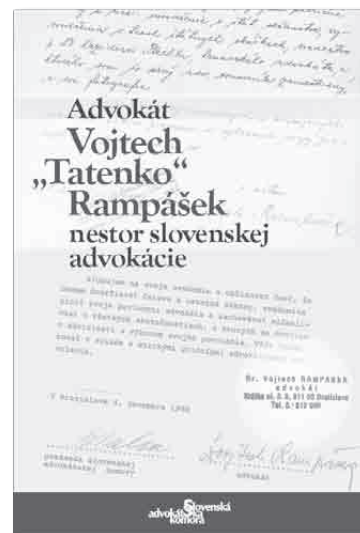
Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal jeho vnuk – mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**.

Kniha podrobne mapuje život JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnu úpravu výkonu advokácie. Práve tento kontext je osobitne dôležitý, pretože kniha zachytáva pomerne dlhý a rôznorodý úsek 57 rokov – od obdobia československej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur

V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk, ondrisova@sak.sk

Advokát a klient – charakter právneho vzťahu¹

JUDr. Vladimír Filičko, PhD.

Možno vzťah medzi advokátom a jeho klientom považovať za vzťah občianskoprávny, alebo ide o vzťah obchodnoprávny? Akým kódexom súkromného práva sa má vzťah medzi advokátom a klientom riadiť?

Úvod

Advokácia pomáha uplatňovať ústavné právo fyzických osôb na obhajobu a chrániť ostatné práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb (ďalej len „klient“) v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, so zákonmi a s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Výkonom advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov,

správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).

Pri výkone advokácie bez ohľadu na to, či je táto v prospech klienta vykonávaná na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ustanovenia súdom v prípadoch povinnej obhajoby, prípadne rozhodnutia Centra právnej pomoci dochádza k vzniku právneho vzťahu medzi advokátom a klientom.

Tento právny vzťah sa riadi prioritne osobitným a pre celú činnosť advokáta rozhodujúcim predpisom – zákonom č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“).

Zákonom o advokácii sa však úprava právneho vzťahu medzi advokátom a klientom zďaleka nekončí. Okrem zákona o advokácii je právny vzťah, ktorý vznikol medzi advokátom a klien-

tom upravený množstvom ďalších špeciálnych predpisov, z ktorých možno spomenúť najmä zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o službách na vnútornom trhu“), na ktorý explicitne odkazuje § 1c zákona o advokácii.

Vzhľadom na skutočnosť, že právny vzťah medzi advokátom a klientom je bezpochyby vzťahom súkromnoprávnym, nemožno opomenúť ani zodpovedanie otázky aplikácie všeobecného kódexu upravujúceho práva a povinnosti neupravené špeciálnymi právnymi predpismi, pričom možno uviesť, že poskytovanie právnych služieb sa môže všeobecne riadiť tak zákonom č. 40/1964 Zb.

¹ Príspevok je čiastkovým výstupom projektu VEGA 1/0765/20 „Ochrana ľudských hodnôt v súkromnom práve v kontexte moderných trendov a prebiehajúcej rekonštrukcie súkromného práva“.

JUDr. Vladimír Filičko, PhD. po absolvovaní Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v roku 2011 pôsobil ako advokátsky koncipient a od roku 2012 aj ako interný doktorand na Katedre občianskeho práva PF UPJŠ v Košiciach. V roku 2015 získal na Právnickej fakulte UPJŠ v Košiciach vedeckú

hodnosť PhD. a na tejto ustanovizni dodnes pôsobí vo funkcii odborného asistenta.

V roku 2016 úspešne absolvoval advokátsku skúšku a od roku 2017 vedie vlastnú advokátsku prax. Aktívne vystúpil na viacerých medzinárodných i domácich vedeckých konferenciách a je autorom viacerých odborných a vedeckých článkov z oblasti občianskeho a spotrebiteľského práva.

- 2 Rozsudok Nejvyššího soudu ČR, sp. zn.: 25 Cdo 520/2009 zo dňa 23. 8. 2001 dostupný dňa 8. 4. 2021 na http://www.nsoud.cz/-Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/-D7384D415495D9A-1C1257A4E0067AED-6?-openDocument&Highlight=0,null,
- 3 Pozri aj Kerecman, P.: *Zodpovednosť advokáta za škodu*, In: Bulletin slovenskej advokácie. roč. 17. č. 10/2011. ISSN: 1335-1079 s. 9 – 10.
- 4 Ďalším dôležitým kritériom je povaha záväzkového vzťahu, ktorá môže bez ohľadu na charakter subjektov založiť aplikáciu Obchodného zákonníka v prípadoch tzv. „absolútnych obchodov“, prípadne založiť aplikáciu časti Občianskeho zákonníka v prípadoch tzv. „absolútnych neobchodov“.
- 5 Nemožno nespomenúť skutočnosť, že na veci neupravené Obchodným zákonníkom sa ako *lex generalis* celého súkromného práva budú aj na obchodné záväzkové vzťahy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), ako i zákonom č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“), z ktorých môžu byť oba všeobecnými predpismi subsidiárne upravujúcimi vzťah medzi advokátom a klientom.

Uvedený záver potvrdzuje Najvyšší súd ČR, ktorý v odôvodnení rozhodnutia vydanom v konaní vedenom pod sp. zn.: 25 Cdo 520/2009 uvádza, že „*jak občanský zákoník, tak obchodní zákoník upravují smluvní typ, jímž se řídí vztah mezi advokátem a klientem, z čehož vyplývá, že zde záleží na charakteru smluvních stran i na obsahu právního vztahu mezi nimi, od něhož se odvíjí určení obecného předpisu pro řešení otázek neupravených zákonem č. 85/1996 Sb.*“²

V uvedenej súvislosti vyvstáva otázka, akým právnym predpisom / právnymi predpismi a najmä, ktorým z kódexov súkromného práva sa vlastne má vzťah založený medzi advokátom a klientom riadiť. Správne zaradenie právneho vzťahu založeného medzi advokátom a klientom pod správny kódex súkromného práva je esenciálnym predpokladom pre zodpovedanie mnohých otázok, ktoré môžu v takomto právnom vzťahu vzniknúť (otázok zodpovednosti za škodu, premlčania nárokov, možností a limitov zabezpečenia záväzkov a mnohých ďalších).³

Charakter účastníkov právneho vzťahu

V zmysle vyššie nastolenej otázky možno úvodom uviesť, že ako je tomu vo väčšine súkromnoprávných vzťahoch, platí aj pre tie, ktoré vznikajú pri poskytovaní právnych služieb to, že jedným z rozhodujúcich kritérií⁴ pre správne zaradenie právneho vzťahu pod ten, ktorý kódex súkromného práva je správna definícia charakteru účastníkov právneho vzťahu.

Z hľadiska kategorizácie súkromnoprávných vzťahov všeobecne platí, že z pohľadu charakteru účastníkov právneho vzťahu možno rozlišovať tri základné druhy právnych vzťahov, a to:

1. vzťahy medzi nepodnikateľskými subjektmi (občianskoprávne vzťahy, C2C),
2. vzťahy medzi podnikateľskými subjektmi (obchodnoprávne vzťahy, B2B) a
3. vzťahy medzi podnikateľským a nepodnikateľským subjektom (spotrebiteľské vzťahy, C2B alt. B2C);

V zmysle základných pravidiel súkromného práva platí, že na vzťahy, ktoré vznikli medzi nepodnikateľskými subjektmi, ak nebolo dohodnuté inak, sa ako všeobecný predpis bude aplikovať Občiansky zákonník.

Na vzťahy (i) založené medzi podnikateľmi, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti a (ii) vzťahy založené medzi podnikateľom a štátnym orgánom, obcou, vyšším územným celkom a pod. (ďalej len „subjektmi verejného práva“), ktoré sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky subjektu verejného práva sa zasa, v zmysle § 261 Obchodného zákonníka, budú aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka.⁵

Tretím, a možno povedať najzložitejším, druhom právnych vzťahov (pri členení podľa charakteru jeho subjektov) môžu byť vzťahy spotrebiteľské, teda vzťahy, ktoré sú založené medzi dodávateľom (subjektom, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy koná v rámci obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a spotrebiteľom (subjektom, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti), pričom v zmysle § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že na spotrebiteľské vzťahy sa majú vždy prednostne aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Zaradenie právneho vzťahu medzi advokátom a klientom podľa charakteru účastníkov

Aplikujúc vyššie uvedené delenie súkromnoprávných vzťahov a jeho základné pravidlá na vzťah medzi advokátom a klientom možno vyvodiť nasledovné závery:

1. vzťah advokát a klient ako občianskoprávny vzťah

Vzhľadom na skutočnosť, že advokát pri poskytovaní právnych služieb vystupuje vždy ako profesionálny podnikateľský subjekt bude mať vzťah medzi advokátom a klientom rýdži občianskoprávny charakter len výnimočne, a to v prípadoch, v ktorých nepôjde o vzťah obchodnoprávny, alebo spotrebiteľský.

Pôjde o prípady, kedy na strane klienta nebude splnená podmienka podnikateľskej činnosti v zmysle § 261 ods. 1 alebo ods. 2 Obchodného zákonníka zakladajúca obchodnoprávny charakter právneho vzťahu a zároveň bude absentovať niektorá z podmienok zakladajúcich spotrebiteľský právny vzťah (postavenie klienta ako fyzickej osoby, alebo existencia spotrebiteľskej zmluvy).

V zmysle vyššie uvedeného pôjde teda najmä o zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzavreté medzi advokátom a klientom, ktorým je nadácia, neinvestičný fond, či nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby,⁶ ktorá prijíma právne služby mimo rámca svojej podnikateľskej činnosti.

V týchto prípadoch, ako už bolo vyššie načrtnuté, bude všeobecným kódexom uplatňujúcim sa na daný právny vzťah Občiansky zákonník

2. vzťah medzi advokátom a podnikateľom / subjektom verejného práva

V prípadoch, v ktorých advokát poskytuje právne služby klientom, ktorí sú (i) podnikateľmi a poskytovanie právnych služieb sa týka podnikateľskej činnosti klienta, alebo sú (ii) subjektmi verejného práva a poskytovanie právnych služieb sa týka zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky subjektu verejného práva bude sa v zmysle § 261 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka jednať o štandardný obchodnoprávny vzťah a na takýto právny vzťah sa budú okrem zákona o advokácii aplikovať taktiež ustanovenia Obchodného zákonníka.⁷

Podobný záver vyvodil Krajský súd v Hradci Králové vo svojom rozhodnutí vydanom pod sp. zn.: 21Co/186/2003, v ktorom uviedol, že „okresní soud věc nesprávně právně posoudil, když na právní vztah účastníků aplikoval § 373 a § 567 obch. zák. a § 16 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, účinného od 1. 7. 1996. Vztah mezi žalobcem a žalovanou je vztahem obchodněprávním ve smyslu § 261 odst. 1 obch. zák., neboť jde o vztah mezi podnikateli, jenž se týká jejich podnikatelské činnosti“.⁸

Obdobne v Rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky vydanému v konaní vedenom pod sp. zn.: 25 Cdo 520/2009 najvyšší súd uviedol, že „jestliže byla smlouva o poskytování právních služeb uzavřena mezi žalobkyní (klientkou) jako podnikatelkou a žalovaným (advokátem, který je podnikatelem nepochybně), a byl tak založen závazkový vztah mezi podnikateli, a jestliže při jeho vzniku bylo zřejmé s přihlédnutím ke všem okolnostem, že se týká podnikatelské činnosti klienta (když podnikatelské činnosti advokáta se týká nepochybně), řídí se promlčení práva na náhradu škody způsobené žalovaným při výkonu advokacie obchodním zákoníkem“.⁹

Podobne Ústavný súd SR vo svojom náleze vydanom pod sp. zn.: IV. ÚS260/2014 uvádza, že „sa na rozdiel od krajského súdu prikláňa k aplikácii Obchodného zákonníka aj na vzťahy medzi podnikateľom a advokátom vrátane nárokov na náhradu škody spôsobenej advokátom za podmienky, že spĺňajú podmienky § 261 alebo § 262 Obchodného zákonníka“.

3. vzťah medzi advokátom a klientom, ktorý má postavenie spotrebiteľ

Právny vzťah založený zmluvou o poskytovaní právnych služieb medzi advokátom, ktorý má vždy postavenie osoby konajúcej v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a klientom, ktorý je fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti bude mať v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka charakter spotrebiteľského vzťahu, ktorý sa v zmysle § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka má prioritne riadiť ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

Uvedený záver potvrdzuje Janáč vo Veľkom komentári k Obchodnému zákonníku, v ktorom uvádza, že „v praxi sa mandátna zmluva využíva na úpravu vzťahov medzi advokátom (mandatárom) a klientom (mandantom, podnikateľom) pri poskytovaní právnych služieb“ a zároveň, že „pokiaľ by mandant nebol podnikateľom, zmluvný vzťah medzi účastníkmi by sa riadil ustanoveniami príkaznej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka (§ 724 a nasl. OZ).¹⁰

V prípadoch, v ktorých bude mať klient advokáta postavenie spotrebiteľa nemožno opomenúť aplikáciu zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ako i ďalších predpisov z oblasti spotrebiteľského práva.

V uvedených intenciách nemožno nespomenúť skutočnosť, že ochrana spotrebiteľa je normovaná pre prípady, v ktorých vzniká právny vzťah na základe **spotrebiteľskej zmluvy**. V oblasti poskytovania právnych služieb sa však vyskytujú taktiež prípady, pri ktorých vzniká právny vzťah medzi advokátom a klientom **na základe inej právnej skutočnosti** ako na základe zmluvy. Medzi takéto prípady možno zaradiť najmä (i) ustanovenie obhajcu v trestnom konaní¹¹, v ktorom právny vzťah

6 Pozri Vojčík, P. a kol. *Občianske právo hmotné*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. ISBN 978-80-7380-719-1. s. 154 a nasl.

7 Kerecman, P.: *Zodpovednosť advokáta za škodu*, In: *Bulletin slovenskej advokácie*. roč. 17. č. 10/2011. ISSN 1335-1079 s. 9 – 10 poukazuje taktiež na rozhodnutie ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 792/2002, uznesenie z 5. 8. 2004, v ktorom súd vyvodil záver, že „V prípade, ak medzi advokátom a klientom bola uzatvorená zmluva o právnej pomoci na dobu neurčitú s výpovednou lehotou za dohodnutú paušálnu čiastku mesačne so splatnosťou každý mesiac a klient túto zmluvu vypovedal, potom zodpovedá ústne konformnému výkladu záver všeobecných súdov o tom, že takúto zmluvu treba posúdiť ako mandátnu zmluvu podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka, ak táto bola uzatvorená advokátom s podnikateľom, týka sa jeho podnikateľskej činnosti a predmetom záväzku advokáta bolo vykonávať nielen právne úkony menom mandanta na jeho účet, ale tiež uskutočňovať aj inú činnosť, napr. spisovanie zmlúv, či vykonávanie právnych porád za odplatu“.

8 Rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové, sp. zn.: 21Co/186/2003 zo dňa 18. 6. 2003 dostupný dňa 28. 10. 2020 na http://www.nsoud.cz/-JudikaturaNS_new/-

judikatura_vks.nsf/-WebSearch/E3AEB-478E197C972C1257A-920066BAF3?openDocument

9 Rozsudok

Nejvyššího soudu ČR, sp. zn.: 25 Cdo 520/2009 zo dňa 23. 8. 2001 dostupný dňa 8. 4. 2021 na http://www.nsoud.cz/-Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/-D7384D415495D9-A1C1257A4E0067-AED6?openDocument&Highlight=0,null,

10 Janáč, V.: Mandátna zmluva In: Obchodný zákonník. Veľký komentár. Zväzok II. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 962.

11 Obhajca môže byť ustanovený jednak v prípadoch povinnej obhajoby, ale i v prípadoch, ak obvinený nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby.

12 V tomto prípade možno o klientovi uvažovať ako o fyzickej osobe, keďže v zmysle § 28 ods. 2 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa pri stíhaní právnickej osoby nepoužijú ustanovenia § 37 a § 38 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov o povinnej obhajobe.

13 Ovečková, O. In Ovečková, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár.* Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s. 34.

vzniká na základe rozhodnutia (opatrenia) súdu, alebo (ii) prípady poskytovania právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi“).

V uvedenej súvislosti vyvstáva otázka, či možno vzťah medzi advokátom a klientom považovať za spotrebiteľský aj v prípade ustanovenia obhajcu, alebo rozhodnutia Centra právnej pomoci.

V oblasti právnych vzťahov medzi advokátom a klientom, ktorému bol nárok na právnu pomoc advokáta priznaný rozhodnutím Centra právnej pomoci má byť v zmysle § 12 ods. 1 zákona o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi medzi advokátom a klientom uzavretá **dohoda o poskytovaní právnej pomoci**. Máme zato, že takúto dohodu možno bez väčších pochybností považovať za spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom závere nemení nič skutočnosť, že zákon o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi označuje právny úkon, na základe ktorého má vzniknúť právny vzťah medzi advokátom a klientom ako dohodu a nie ako zmluvu. Spotrebiteľský charakter dohôd nebol v súdnej praxi nikdy relevantne popretý a súdy mnohým dohodám priznali status spotrebiteľskej zmluvy (išlo najmä o prípady dohôd o uznaní dlhu a splátkach a pod.).

Vymedzenie právneho vzťahu medzi advokátom a osobou, ktorej bol **advokát ustanovený ako obhajca** bude v uvedených súvislostiach zložitejšie. V týchto prípadoch zmluvný základ právneho vzťahu absolútne absentuje, a teda nebude podľa nášho názoru možné takýto vzťah označiť za vzťah spotrebiteľský.

Akým kódexom sa teda bude riadiť právny vzťah založený medzi advokátom a osobou, ktorej bol advokát ustanovený ako obhajca? Na zodpovedanie nastolenej otázky bude nevyhnutné opäť využiť základné pravidlá diferenciacie občianskoprávných a obchodnoprávných vzťahov.

V prípade, ak bude advokát (obhajca) ustanovený klientovi¹² (obvinenému) v trestnom konaní, ktoré súvisí s podnikateľskou činnosťou klienta (obvineného) pôjde podľa nášho názoru, napriek absencii zmluvného základu, o obchodnoprávny vzťah v zmysle § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, na ktorý sa budú aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Uvedený záver vyvodzujeme zo skutočnosti, že tak advokát ako i klient sú podnikateľmi a poskytovanie právnej služby advokátom a prijímanie tejto služby klientom sa vzhľadom na všetky okolnosti týka ich podnikateľskej činnosti tak, ako to ustanovuje § 261 ods. 1 ObZ. Vychádzame taktiež zo skutočnosti, že súvislosť s podnikateľskou činnosťou musí byť zrejmá s prihliadnutím na všetky okolnosti a že zákon pre splnenie tejto podmienky nevyžaduje, aby išlo o vzťahy, ktorými sa bezprostredne realizuje predmet podnikania. Ide o voľnejšiu dikciu umožňujúcu sem začleniť aj záväzkové vzťahy, ktoré voľnejšie súvisia s predmetom podnikania,¹³ čo podľa nášho názoru môže spĺňať i prípad, keď je fyzická osoba trestne stíhaná za trestný čin spáchaný pri výkone podnikateľskej činnosti.

V prípadoch, v ktorých bude advokát (obhajca) zastupovať klienta (obvineného) v trestnom konaní, ktoré nesúvisí s podnikateľskou činnosťou klienta (obvineného) pôjde podľa nášho názoru bez väčších pochybností o vzťah občianskoprávny, ktorý napriek profesionálnemu charakteru advokáta a neprofesionálnemu charakteru klienta nebude mať (pre absenciu spotrebiteľskej zmluvy) spotrebiteľský charakter a ktorý sa v otázkach neupravených osobitnými predpismi bude riadiť Občianskym zákonníkom.

Voľba práva

Nezanedbateľným kritériom určujúcim charakter právneho vzťahu založeného medzi advokátom a klientom bude taktiež vôľa účastníkov zmluvy o poskytovaní právnych služieb, resp. dohody o poskytovaní právnej pomoci.

Na úvod je však nevyhnutné uviesť, že vôľa účastníkov zmluvy o poskytovaní právnych služieb nie je neobmedzená a táto ma viaceré legálne mantinely, pričom rozsah zákonných mantinelov bude opäť záležať najmä od charakteru subjektov, ktoré zmluvu o poskytovaní právnych služieb uzavreli.

Vychádzajúc zo základných pravidiel upravujúcich voľbu Obchodného zákonníka pre občianskoprávne a spotrebiteľské vzťahy a voľbu Občianskeho zákonníka pre obchodnoprávne vzťahy možno vyvodiť nasledovné závery:

1. vzťah advokát a klient ako občianskoprávny vzťah

V prípadoch, v ktorých má právny vzťah medzi advokátom a jeho klientom charakter občianskoprávneho vzťahu možno uviesť, že pri dodržaní písomnej formy si účastníci tohto vzťahu môžu v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka dohodnúť, že ich právny vzťah sa bude riadiť Obchodným zákonníkom.

2. vzťah medzi advokátom a podnikateľom / subjektom verejného práva

V zmysle § 261 ods. 9 v spojení s § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka možno vyvodiť záver, podľa ktorého je **voľba Občianskeho zákonníka pri právnom vzťahu, ktorý sa má riadiť Obchodným zákonníkom neplatná.**

Uvedené je odôvodnené tým, že § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého „*táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti*“ a § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého „*sa touto časťou zákona spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti*“ majú v spojení s § 263 ods. 1 Obchodného zákonníka kogentnú povahu.

Ak teda charakter obchodného záväzkového vzťahu vyplýva priamo z § 261 ObZ, nemožno aplikáciu Obchodného zákonníka dohodou strán vylúčiť.¹⁴ Zmluvné strany, ktorých záväzkový vzťah spadá pod § 261 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka sa nemôžu od týchto ustanovení odchýliť ani ich vylúčiť, prípadne interpretáciou eliminovať použitie všeobecných ustanovení o obchodných záväzkových vzťahoch v ich záväzkovom vzťahu.¹⁵

Advokát sa teda s klientom, ktorý je podnikateľom, či orgánom verejného práva nemôže dohodnúť na tom, že ich právny vzťah sa bude riadiť Občianskym zákonníkom ako celkom.

V tejto súvislosti nemožno nespomenúť, že vo verejne dostupných registroch je možné dohľadať množstvo zmlúv o poskytovaní právnych služieb uzavretých medzi advokátmi a subjektmi verejného práva, v ktorých bola dojednaná neplatná voľba Občianskeho zákonníka.

3. vzťah medzi advokátom a klientom, ktorý má postavenie spotrebiteľ

Pokiaľ ide o otázku možností a limitov voľby toho, ktorého kódexu pri spotrebiteľských zmluvách o poskytovaní právnych služieb je potrebné uviesť, že názory na predmetnú otázku sa výrazne líšia. Odlišné názory na nastolenú otázku majú pôvod v odlišných výkladoch § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pri ktorých časť odbornej verejnosti vyvodzuje záver, podľa ktorého voľba Obchodného zákonníka v spotrebiteľskom vzťahu je úplne vylúčená¹⁶ a časť záver, podľa ktorého táto možná je, resp. je možná len s aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie ako v prípade ustanovení Občianskeho zákonníka.¹⁷

V uvedenej súvislosti je potrebné uviesť, že všeobecné sudy SR viackrát odmietli pristúpiť k aplikácii kombinácie ustanovení Obchodného a Občianskeho zákonníka závislej od výhodnosti toho-ktorého ustanovenia v prospech spotrebiteľa.

Vychádzajúc z dikcie § 52 ods. 2 posledná veta Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého platí, že „*na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva*“ zastávame názor, že voľba Obchodného zákonníka medzi advokátom a spotrebiteľom v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka by bola voľbou neplatnou.

Záver

V zmysle vyššie uvedeného je možné vyvodiť záver, podľa ktorého bude rozsah právnych predpisov, ktorými sa bude riadiť právny vzťah medzi advokátom a klientom závislý najmä od (i) podnikateľského, či nepodnikateľského charakteru klienta, (ii) existencie zmluvného základu a (iii) voľby práva.

Vzťah advokáta a klienta sa teda bude, okrem zákona o advokácii a zákona o službách na vnútornom trhu, riadiť Obchodným zákonníkom v prípade, (i) ak bude mať klient postavenie podnikateľa prípadne subjektu verejnej správy a poskytovaná právna služba sa bude týkať podnikateľskej činnosti klienta prípadne zabezpečovania verejných potrieb, či vlastnej prevádzky klienta, a to bez možnosti voľby Občianskeho zákonníka, (ii) v prípade voľby Obchodného zákonníka dojednanej medzi advokátom a klientom, ktorý nemá postavenie podnikateľa, subjektu verejnej správy podľa

14 Ovečková, O. In Ovečková, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 34.

15 Pozri aj Čollák, J. *Zákaz zneužitia práva v súkromnom práve a v práve obchodných spoločností*, Bratislava: C. H. Beck, 2018.

16 Filičko, V. *Aktuálne otázky ochrany spotrebiteľa* In: Ochrana osôb v európskom právnom prostredí: zborník vedeckých prác z medzinárodnej konferencie. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2015. s. 74, 75.

17 Porovnaj Cukerová, D. *Voľba Obchodného zákonníka v spotrebiteľských veciach dostupné online dňa 30. 12. 2020 na <https://www.pravenoviny.sk/volba-obchodneho-zakonnika-v-spotrebiteleskych-veciach>*, Ovečková, O.: *Vzťah občianskeho a obchodného práva z aspektu právnej úpravy ochrany spotrebiteľa*. In. *Právny obzor*, ročník: 100/2017, str. 78.

predchádzajúceho bodu, alebo postavenie spotrebiteľa a (iii) v prípade ustanovenia obhajcu obvinenému v trestnom konaní, ktoré súvisí s podnikateľskou činnosťou klienta.

Občiansky zákonník bude zase potrebné subsidiárne aplikovať na tie vzťahy medzi advokátom a klientom, pri ktorých (i) klient nemá postavenie podnikateľa / subjektu verejnej správy/spotrebiteľa, ako i na (ii) vzťahy medzi advokátom a klientom, ktorý má postavenie spotrebiteľa.

V prípadoch, v ktorých bude advokát poskytovať právne služby spotrebiteľovi bude nevyhnutné aplikovať taktiež ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa, ako i ďalších právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa.

Okrem otázky charakteru klienta bude nevyhnutné skúmať taktiež existenciu a najmä limity voľby práva, pričom možno vyvodiť záver, podľa ktorého si advokát so spotrebiteľským klientom nemôže za predpis, ktorým sa budú riadiť zvoliť Obchodný zákonník, rovnako ako si nebude môcť advokát s podnikateľským klientom za predpis, ktorým sa budú riadiť zvoliť Občiansky zákonník. Voľba kódexu medzi advokátom a klientom pripadá teda do úvahy iba výnimočne v prípadoch, v ktorých nebude vzťah medzi advokátom vzťahom obchodnoprávnym ani spotrebiteľským, ale pôjde o štandardný – rýdzo občianskoprávny vzťah. ■

RESUMÉ

Advokát a klient – charakter právneho vzťahu

Právny vzťah medzi advokátom a klientom je upravený celým radom osobitných predpisov. Popri úprave osobitných predpisov však nemožno opomenúť ani aplikáciu všeobecných kódexov súkromného práva. Pre správnu aplikáciu právnych noriem a v konečnom dôsledku i správnu definíciu práv a povinností advokáta a jeho klienta je nevyhnutné náležite preskúmať charakter klienta advokáta, ako i vysporiadať sa s otázkou voľby práva. Správne zaradenie právneho vzťahu založeného medzi advokátom a klientom pod správny kódex súkromného práva je esenciálnym predpokladom pre zodpovedanie mnohých otázok, ktoré môžu v takomto právnom vzťahu vzniknúť (otázok zodpovednosti za škodu, premlčania nárokov, možností a limitov zabezpečenia záväzkov a mnohých ďalších).

SUMMARY

Nature of the Lawyer-Client Legal Relationship

Lawyer-client legal relationship is governed by a number of specific legal rules. In addition to specific rules and regulations governing the same, the application of the general codes of private law cannot be omitted. In order to apply legal norms correctly and – eventually – in order to define the lawyer's and his/her client's rights, duties and obligations correctly, it is necessary to examine properly the nature of the lawyer's client and to tackle the question of the choice of law. Correct classification of the lawyer-client relationship under the appropriate private law code is an essential requirement for being able to answer many questions that may arise in such legal relationship (e.g. liability for loss or damage, limitation periods, limitation of secured obligations).

ZUSAMMENFASSUNG

Rechtsanwalt und sein Kunde – Charakter des Rechtsverhältnisses

Das Rechtsverhältnis zwischen einem Rechtsanwalt und seinem Kunden wird durch eine ganze Reihe von Sondervorschriften geregelt. Es kann man jedoch neben der Regelung in den Sondervorschriften die Anwendung von allgemeinen Kodizes des Privatrechtes nicht vergessen. Wegen einer richtigen Anwendung der Rechtsnormen und nicht zuletzt wegen einer richtigen Festlegung der Rechte und Pflichten des Rechtsanwaltes und seines Kunden ist es unbedingt notwendig, den Charakter des Kunden und des Rechtsanwaltes entsprechend zu prüfen und sich mit der Frage der Wahl des Rechtes auseinanderzusetzen. Eine richtige Einstufung des zwischen dem Rechtsanwalt und dem Kunden errichteten Rechtsverhältnisses unter den richtigen Kodex des Privatrechtes ist eine essentielle Voraussetzung für die Beantwortung vieler Fragen, die in einem solchen Rechtsverhältnis auftreten können (Schadenshaftung, Verjährung der Ansprüche, Möglichkeiten und Limits bei der Sicherstellung von Verbindlichkeiten sowie weitere Fragen).

Aktuálne úvahy nad trestným činom krádeže vlámaním¹

JUDr. Lukáš Michal'ov, PhD.

V súčasnej aplikačnej praxi sa vyskytlo viacero prípadov snáh o povolenie obnovy trestného konania z dôvodu zmeny trestnoprávnej regulácie trestného činu krádeže podľa § 212 Trestného zákona účinný od 1. augusta 2019. Prístup všeobecných súdov a, ako sa zdá, aj Ústavného súdu SR, je k uchádzaniu sa o povolenie obnovy konania nanajvýš zdržanlivý a rigorózný. Autor sa zameriava na analýzu vybraných aspektov rozhodovacej činnosti tuzemských súdov, zamýšľa sa nad použiteľnosťou záverov Ústavného súdu ČR a formuluje alternatívny prístup k riešeniu problematiky.

1. Úvod

Aplikácia trestnoprávnej regulácie orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi je nezriedka sprevádzaná pochybeniami rozličnej povahy. Aj z trestného konania môžu rezultovať rozhodnutia, ktoré nespĺňajú zákonné požiadavky.² Vylúčenie akýchkoľvek pochybení v rozhodovacích procesoch subjektov trestného konania je predstava utopistického charakteru. Generovaniu nedostatkov sa nemožno vyhnúť ani vtedy, ak by sa v potenciálnej rovine uvažovalo o akokoľvek dokonalej právnej úprave pri súčasnej maximálnej snahe o prijatie právne perfektného rozhodnutia.³ Uvedené zakladá nevyhnutnosť existencie opravného konania trestného, ktoré predstavuje procesnú záruku správnosti a zákonnosti vydávaných rozhodnutí.⁴

JUDr. Lukáš Michal'ov, PhD. absolvoval štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde v súčasnosti

pôsobí ako odborný asistent na Katedre trestného práva. V aplikačnej praxi sa ako advokát primárne profiluje na oblasť trestného práva a insolvenčného práva. Zároveň participuje

na zabezpečovaní lektorskej činnosti orientovanej na vzdelávanie advokátskych koncipientov v oblasti trestného práva, ktorú organizuje Slovenská advokátska komora. Súčasne je členom Pracovnej skupiny pre trestné právo Slovenskej advokátskej komory.

vých zisteniach v prípade, keď ich príčiny vyšli najavo po nadobudnutí právoplatnosti pôvodného rozhodnutia.⁵ Obnova konania sa však ako zásah do právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu pripúšťa iba vo výnimočných prípadoch.⁶ Záujem na zmene nastoleného právneho stavu musí byť tak závažný, že odôvodňuje intervenciu do stability a nezmeniteľnosti právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia.⁷

Nevyhnutným predpokladom povolenia obnovy konania je existencia právne relevantného dôvodu na tento postup. Dôvody obnovy konania sú normatívne systematizované v § 394 Trestného poriadku⁸ s určitými odchýlkami v závislosti od štádia a charakteru rozhodnutia, ktorým sa skončilo pôvodné trestné konanie. Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku povolí, ak vyjdú

1 Tento príspevok vznikol s podporou a je výstupom riešenia projektu APVV-16-0362 s názvom „Privatizácia trestného práva – hmotnoprávne, procesnoprávne, kriminologické a organizačno-technické aspekty“.

2 Pozri aj Záhora, J.: Všeobecný výklad o preskúšaní rozhodnutí. In Ivor, J. – Polák, P. – Záhora, J.: Trestné právo procesné II. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 198.

3 Szabová, E.: Odvolanie v trestnom konaní. Praha: Leges, 2015, s. 7.

4 Puchalla, M.: Opravné konanie. In Olej, J. – Romža, S. – Čopko, P. – Puchalla, M.: Trestné právo procesné. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2012, s. 216.

5 Šámal, P.: Opravné řízení. In Šámal, P. – Musil, J. – Kuchta, J. a kol.: Trestní právo procesní. 4. prepracované vydanie. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 877.

6 Porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR

- sp. zn. 3 Tost 6/2015
zo dňa 20. mája 2015.
- 7 Porovnaj rozhodnutie
Najvyššieho súdu SR
sp. zn. 2 Tost 19/2012
zo dňa 11. júla 2012.
- 8 Zákon č. 301/2005 Z. z.
Trestný poriadok v znení
neskorších predpisov.
- 9 Karabín, M.: Komentár
k ust. § 394 Trestného
poriadku. In Čentéš, J.
a kol.: Trestný poria-
dok. Veľký komentár.
4. aktualizované vydanie.
Bratislava: EUROKÓ-
DEX, 2019, s. 761.
- 10 Zákon č. 300/2005 Z. z.
Trestný zákon v znení
neskorších predpisov.
- 11 Uznesenie
Najvyššieho súdu SR
sp. zn. 2 Tdo 14/2011
zo dňa 24. mája 2011,
rozsudok Naj-
vyššieho súdu SR
sp. zn. 3 Tdo 47/2010
zo dňa 1. júna 2011.
- 12 Zjednocujúce stanovisko
Najvyššieho súdu SR
sp. zn. Tpj 78/2011
zo dňa 12. decem-
bra 2011, publikované
v Zbierke stanovísk
Najvyššieho súdu
a rozhodnutí súdov SR
pod č. 6/2012.
- 13 Obdobný názor
vyplýva aj z Pokynu
generálneho prokurátora
č. IV/1 Spr 8/16/1000-23,
ktorým bola monokra-
ticky zjednotená prax
orgánov činných v trest-
nom konaní pri stíhaní
páchateľov trestných
činov krádeže vlámaním
a to takým spôsobom, že
uvedené konanie je v prí-
pade dosiahnutia malej
škody nutné kvalifikovať
a subsumovať pod § 212
ods. 4 písm. b) Trestného
zákona v jeho účinnom
znení, čo znamená spá-
chanie činu závažnejším
spôsobom konania s pou-
kazom na § 138 písm. e) Trestného zákona.

najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatela, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatela, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Skutočnosťou skôr neznámou sa vo všeobecnej rovine rozumie objektívne existujúci jav, ktorý síce nie je dôkazom, ale môže mať vplyv na zistenie skutočného stavu veci a spravidla ho treba preukazovať ďalším dôkazom.⁹ Trestný poriadok, s výnimkou demonštratívneho výpočtu § 394 ods. 4 (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, strata účinnosti právnej normy v konaní o súlade právnych predpisov), neprináša konkretizované vymedzenie nových skutočností. Uvedené je ponechané na aplikačnú prax, ktorej prístup nie je pri kvalifikovaní jednotlivých dôvodov ako skutočností skôr neznámych unifikovaný. Významná nejednoznačnosť sa vyskytla ohľadom možností podradenia zmeny (novely) hmotnoprávnej úpravy do kategórie skutočností skôr neznámych. Jednoducho, v súdnej praxi niet jednoznačných názorov na to, či novela, ktorá zlepšuje postavenie odsúdeného, môže byť spôsobilým dôvodom obnovy konania. Cieľom príspevku je preto analyzovať prístup všeobecných súdov a ústavnej súdnej praxe k obnove konania z dôvodu existencie novej právnej úpravy a formulovať kritické postrehy k aktuálnym rozhodovacím tendenciam.

2. (Ne)prípustnosť novely materiálneho práva ako skutočnosti skôr neznámej

2.1 Úvodné poznámky

Východiská analyzovaného problému spočívajú v konštrukcii právnej úpravy trestného činu krádeže podľa § 212 Trestného zákona¹⁰ účinnej do prijatia novely č. 214/2019 Z. z.

Podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom v relevantnom čase sa trestného činu krádeže dopustil ten, kto si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil a spôsobil tak malú škodu. Za tento trestný čin bola ustanovená trestná sadzba trestu odňatia slobody až na dva roky. Žiada sa podotknúť, že nevyhnutnou podmienkou vyvodzovania trestnej zodpovednosti bolo v tomto prípade spôsobenie malej škody. Podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona sa mal rovnako potrestať aj ten, kto si prisvojil cudziu vec tým, že sa jej zmocnil, a spáchal čin vlámaním. Toto ustanovenie z hľadiska následku neobsahovalo ani len elementárnu zmienku o škode. Konečne, s poukazom na § 212 ods. 4 písm. b) Trestného zákona odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa mal páchatel potrestať, ak spáchal trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona alebo § 212 ods. 2 Trestného zákona závažnejším spôsobom konania. Výpočet možností závažnejších spôsobov konania je normatívne objektivizovaný v § 138 Trestného zákona. Podľa § 138 písm. e) tohto zákona sa **závažnejším spôsobom konania rozumie páchanie trestného činu vlámaním**.

V justičnej praxi vznikol nejednoznačný názor¹¹ na posúdenie situácie, ak si páchatel prisvojil cudziu vec (i) tým, že sa jej zmocnil, (ii) spôsobil tak malú škodu a (iii) spáchal čin vlámaním. Táto skutková situácia sa dala kvalifikovať ako (i) prečin podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona s miernejšou trestnou sadzbou alebo ako (ii) zločin podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) tohto zákona s podstatne prísnejším postihom. Najvyšší súd SR v zjednocovacom stanovisku¹² vyriekol, že v analyzovanom prípade sa naplnia zákonné znaky zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona pri použití § 138 písm. e) tohto zákona. Takéto posúdenie činu (jeho podradením pod kvalifikovanú skutkovú podstatu) bolo v pomere špeciality ku kvalifikácii skutku podľa § 212 ods. 2 písm. a) Trestného zákona, ktorá sa mala použiť len vtedy, ak páchatel krádežou vlámaním nespôsobil ani malú škodu.¹³

Unifikačný názor Najvyššieho súdu SR vyvolal v odbornej spisbe pomerne ostrú a rozsiahlu polemiku. Hodnotil sa nanajvyššie rozpačito, polemizujúco a nekonzistentne tak zo strany predstaviteľov justičnej praxe,¹⁴ ako aj z akademických pozícií.¹⁵ Trestná sadzba sa v intenciaciach zjednocujúceho stanoviska javila neprimeraná, pretože sa blížila k sadzbám za majetkové a hospodárske trestné

činy nie so škodou (rozsahom) malou, ale značnou, či dokonca škodou veľkého rozsahu.¹⁶ Ak sa páchatel dopustil trestného činu krádeže vlámaním, a krádežou spôsobil škodu vo výške napríklad 270 eur, hrozil mu trest odňatia slobody až na úrovni skutkovej podstaty trestného činu zabitia.¹⁷ Naostatok aj zákonodarca, hoci s určitým oneskorením, vystavil najvyšším súdnym autoritám „pomyselný účet“, keď v dôvodovej správe¹⁸ k novele č. 214/2019 Z. z. uviedol, že doterajšia prax nezodpovedala požiadavke primeranosti trestu z hľadiska jeho výmery. Zámerom legislatívnej zmeny, ktorá spočívala v zlúčení prvých dvoch odsekov § 212 Trestného zákona, bolo odstránenie dubiozít pri určovaní druhu trestu a jeho výmery s poukazom na § 38 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého na okolnosť, ktorá je zákonným znakom trestného činu, nemožno prihliadať ako na poľahčujúcu okolnosť, príťažujúcu okolnosť, okolnosť, ktorá podmieňuje uloženie trestu pod zákonom ustanovenú dolnú hranicu trestnej sadzby, alebo okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby. Podľa takto nastavenej úpravy už nie je možné kvalifikovať trestný čin krádeže spáchaný vlámaním, pri ktorom bola spôsobená malá škoda, podľa § 212 ods. 3 písm. b) Trestného zákona, a teda ako trestný čin spáchaný závažnejším spôsobom konania v spojení s § 138 písm. e) tohto zákona. s účinnosťou od 1. augusta 2019 sa teda vysoko problémová výkladová nejednoznačnosť eliminovala.

Zákon č. 214/2019 Z. z. však neposkytol ochranu páchatelom, ktorí boli právoplatne odsúdení pred 1. augustom 2019. V prípade páchatelov, ktorí pri krádeži vlámaním naplnili znak aspoň malej škody a neboli do 1. augusta 2019 právoplatne odsúdení, bola možná náprava, napríklad prekvalifikovaním skutku v obžalobe, či kasačným postupom odvolacích súdov. V tomto dôsledku došlo k vytvoreniu dualizmu posudzovania páchatelov krádeže vlámaním, ktorí naplnili znak aspoň malej škody. Právoplatne odsúdení do 31. júla 2019 boli totiž posudzovaní podľa § 212 ods. 1, ods. 4 písm. b) Trestného zákona ako páchatelia zločinu s trestnou sadzbou tri až desať rokov a právoplatne odsúdení po 1. auguste 2019 boli posudzovaní podľa novelizovaného znenia § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona ako páchatelia prečinu so sadzbou do dvoch rokov.

Možnosti nápravy avizovaného dualizmu sa hľadajú predovšetkým prostredníctvom využitia mimoriadnych opravných prostriedkov. Návrhy na povolenie obnovy konania sa odôvodňujú tým, že aktuálne znenie § 212 Trestného zákona, ktorého aplikácia je pri ukladaní trestu omnoho priaznivejšia, predstavuje novú skutočnosť (dôvod obnovy konania). Všeobecné súdy¹⁹ sa takouto argumentáciou celkom pravidelne nestotožňujú, keď poukazujú na to, že zmena právnej úpravy v prospech páchatela po jeho právoplatnom odsúdení nie je dôvodom na povolenie obnovy konania, pretože § 394 Trestného poriadku takúto eventualitu nepozná.

2.2 Prístup Ústavného súdu SR (kritické zamyslenia)

Pre restriktívny prístup všeobecného súdnictva je Ústavný súd SR jediným vnútroštátnym orgánom ochrany práva, ktorý môže zabezpečiť reálnu ochranu odsúdených za trestný čin krádeže vlámaním so spôsobením aspoň malej škody podľa úpravy účinnej do 31. júla 2019. Vystáva otázka: **Aké sú možnosti ústavného súdnictva pri poskytovaní ochrany v analyzovaných súvislostiach?**

Najpriechodnejšou možnosťou procesnej obrany sa javí uchádzanie o nápravu rozhodnutí všeobecných súdov využitím (individuálnej) ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR.²⁰ Som toho názoru, že Ústavný súd SR má dostatočný aplikačný a interpretačný priestor, aby načrtnutú nežiaducu dvojkoľajnosť eliminoval. **Spôsobilá možnosť ochrany základných práv by sa mohla odvíjať od názoru Ústavného súdu SR, ktorý by ako novú skutočnosť v kontexte § 394 ods. 4 Trestného poriadku pripustil zásadnú zmenu hmotnoprávnej normy v prospech páchatela.** Avizovaný prístup nie je v rozpore so znením trestno-procesnej úpravy, pretože § 394 v ods. 1 až 3 Trestného poriadku pojem novej skutočnosti nekonkretizuje a § 394 ods. 4 tohto zákona prináša len demonštratívny výpočet novej skutočnosti. Takto by sa pod výpočet odseku štyri mohla pokojne subsumovať aj novelizačná zmena. Podľa môjho názoru je na škodu veci, že Ústavný súd SR tieto názory nezahodnocuje a k individuálnym ústavným sťažnostiam pristupuje zdržanlivo.

Napríklad, Ústavný súd SR v náleze sp. zn. III. ÚS 58/2020 z 9. marca 2021 podotkol, že účelom obnovy konania je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ dodatočne vyšli najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli súdu skôr známe a nemohli sa ani brať do úvahy. Všeobecné súdy a Ústavný súd SR však nemôžu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy preskúmať vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Úloha Ústavného súdu SR sa obmedzuje na kontrolu toho, či všeobecné súdy postupovali ústavne

- 14 Napríklad ŠAMKO, P.: Niekoľko kritických poznámok k aktuálnej judikatúre Najvyššieho súdu SR. Dostupné online <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a155-niekoľko-kritických-poznámok-k-aktuálnej-judikatúre-najvyššieho-sudu-sr> [cit. 26. mája 2021].
- 15 Napríklad Jalč, A.: Trestný čin krádeže z pohľadu justičnej praxe. In Societas et Iurisprudentia, roč. 6, 2018, č. 1, s. 66 a nasl.
- 16 K tomu aj Tóthová, V. – Štrkolec, M.: *Ne bis in idem* z pohľadu ekonomického rozsahu trestného činu krádeže spáchaného vlámaním. In Lenhart, M. – Andraško, J. – Hamulák, J. (eds.): *Mílniky práva v stredo európskom priestore* 2017. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2017, s. 755 a nasl.
- 17 Jalč, A.: Trestný čin krádeže z pohľadu justičnej praxe. In Societas et Iurisprudentia, roč. 6, 2018, č. 1, s. 68.
- 18 Dostupné online <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=465795> [cit. 26. mája 2021].
- 19 Napríklad uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 2 Nt 56/2019 zo dňa 25. septembra 2019, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 Tos 107/2019 zo dňa 29. októbra 2019.
- 20 Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov.

- 21 Pozri napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 58/2020 zo dňa 9. marca 2021, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 445/2020 zo dňa 22. septembra 2020.
- 22 Pozri napríklad nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 142/2018 zo dňa 26. júla 2019, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 48/2020 zo dňa 4. februára 2020, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 58/2020 zo dňa 9. marca 2021, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 193/2020 zo dňa 13. mája 2020, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 49/2021 zo dňa 26. januára 2021.
- 23 Rozsudok Ústavného súdu SRN sp. zn. 1 BVR 1631/2008 zo dňa 30. augusta 2010.
- 24 Odlišné stanovisko sudcu Ústavného súdu SR JUDr. P. Straku k nálezu sp. zn. III. ÚS 58/2020 zo dňa 9. marca 2021.
- 25 Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 919/16 zo dňa 20. júna 2016.

konformným spôsobom, keď rozhodovali o návrhu na povolenie obnovy konania. Predmetom prieskumu je to, či sa súdy návrhom na povolenie obnovy riadne zaoberali, či prijaté rozhodnutie adekvátne odôvodnili a či ich právne závery nie sú excesné alebo svojvoľné.²¹ s týmito argumentačnými líniami možno polemizovať.

Z formálneho hľadiska sa len ťažko možno stotožniť s tým, že „Ústavný súd SR koná v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy konania“ (bod 13. nálezu). Ústavný súd SR uplatňuje právomoc v rámci ústavného súdneho konania, v ktorom hodnotí rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vzišlo z obnovovacieho konania. Navyše, v tomto prípade nejde o vecný prieskum správnosti pôvodného rozhodnutia v zaužívanom zmysle.

Významnejší je však materiálny presah. Pokiaľ sa Ústavný súd SR pravidelne stotožňuje s názormi všeobecného súdnictva, že za skutočnosť súdu skôr neznámu nemožno považovať prípadné zmeny hmotného práva,²² postupuje, podľa môjho názoru, príliš zdržanlivo a dostatočne nezhodnocuje svoje postavenie. Ústavný súd SR opomína, že obnova konania predstavuje prostriedok, ktorého použitie zákonodarca nemienil vecne limitovať tak, ako sa o to úporne usilujú všeobecné súdy. Opätovne možno poukázať na fakt, že konštrukcia výpočtu skutočností skôr neznámych (§ 394 ods. 4 Trestného poriadku) nie je taxatívna, ale demonštratívna. Povolenie obnovy konania pre zmenu právnej úpravy by sa teda nepriečilo dikcii zákona a súčasne by sa naskytla možnosť eliminovania tak často kritizovanej drakonickosti úpravy trestného činu krádeže vlámaním účinnej do 31. júla 2019. Ako uvádza napríklad Ústavný súd SRN, ak je pri súdnom výklade a uplatňovaní noriem jednoduchého práva možných niekoľko výkladov, **prednosť má ten výklad, ktorý zodpovedá axiologickým základom ústavy a ktorý základné práva zúčastnených uplatňuje v praktickej konkordancii.**²³ Domnievam sa, že opačná interpretácia vedie k tomu, že *ratio legis* § 394 ods. 4 Trestného poriadku sa v podstatnom bode minie účinku alebo falzifikuje, čo citovaná judikatúra Spolkového ústavného súdu nepripúšťa. Možno tiež poukázať na odlišné stanovisko sudcu Ústavného súdu SR JUDr. P. Straku k nálezu sp. zn. III. ÚS 58/2020 zo dňa 9. marca 2021, podľa ktorého ak norma ukladajúca trest je nejasná a pripúšťa viacero výkladov, čo vyúsťuje do ukladania trestov v rôznych rozmedziach trestných sadzieb, je uloženie trestu na základe prísnejšej trestnej sadzby (aj napriek existencii zjednocujúceho stanoviska) ústavne neprijateľné.

Nie je bez významu ani názor,²⁴ že jedinou reálne spôsobilou možnosťou ochrany pred nejasne normovaným trestom je práve pripustenie obnovy konania v obdobných prípadoch, a teda novou skutočnosťou by bola zásadná zmena právnej normy v prospech páchatela. **Ústavný súd SR je v tejto situácii jediným orgánom, ktorý môže reálne zabezpečiť nápravu nežiaduceho dualizmu a realizovať garancie, ktoré každému poskytuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.** V posudzovanom prípade je potrebné vzhľadom na už popísaný demonštratívny výpočet za skutočnosť skôr neznámu považovať aj tak zásadnú zmenu právnej normy v prospech páchatela. **Nijako by tým nedošlo k negácii záverov, že na páchatelov trestných činov má dopadať zákonná úprava účinná v čase spáchania trestného činu. Posudzovaná situácia je totiž zásadne iná, keďže súvisí s použitím nejasnej normy o treste pre páchatela, čo potvrdil aj samotný zákonodarca a balansujúca aplikačná prax. Uvedené teda už musí mať ústavnoprávny rozmer.**

2.3 Obnova konania z dôvodu zmeny individuálneho právneho aktu

Na posilnenie argumentačných línii možno poukázať na aktuálnu rozhodovaciu prax Ústavného súdu ČR.²⁵ V danej veci bol páchatel uznaný vinným zo spáchania trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia a vykázania tým, že opakovane viedol vozidlo napriek tomu, že mu táto činnosť bola zakázaná rozhodnutím vydaným v administratívnom konaní. Následne došlo k iniciácii obnovy konania z dôvodu, že administratívne rozhodnutie, ktorým mu bol uložený zákaz činnosti, bolo podrobené prieskumnému konaniu s následným zrušením.

Všeobecné súdy návrhu na povolenie obnovy konania nevyhoveli, pretože dospeli k názoru, že odsúdený bol v dobe vedenia vozidla viazaný právoplatným rozhodnutím správneho orgánu, ktoré mu túto činnosť zakazovalo. K zrušeniu rozhodnutia došlo až potom, čo bola vec právoplatne skončená. Podľa názoru súdu teda nejde o skutočnosť novú, skôr neznámu, ktorá následne vyšla najavo, ale o skutočnosť novú, následne vzniknutú. V konaní pred Ústavným súdom ČR všeobecné súdy uviedli, že chráneným objektom je v tomto prípade záujem na tom, aby boli právoplatné rozhodnutia súdov aj iných orgánov verejnej moci rešpektované. Skutková podstata bola podľa názoru Krajského súdu v Plzni naplnená a následné zrušenie rozhodnutia na tom nič nemení.

Ústavný súd ČR po hlbšom posúdení prípadu tejto argumentácii neprisvedčil.²⁶ **Podľa jazykovo- výkladu predmetnej dikcie zákona „ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr než neznáme“ nemožno dospieť k záveru, že by bolo podstatné, či tieto skutočnosti alebo dôkazy existovali už v dobe rozhodovania prvostupňového súdu alebo odvolacieho súdu. Rozhodujúce je, že tieto skutočnosti alebo dôkazy skôr súdu (prvostupňovému i odvolaciemu) než neznáme, „vyšli najavo“, teda sa objavili kedykoľvek neskôr, a to vrátane doby po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia.** Nad rámec uvedeného Ústavný súd ČR dodal, že nemohol prehliadnuť, že sťažovateľ opakovane viedol motorové vozidlo, hoci vedel, že mu bol právoplatne uložený zákaz činnosti. Takéto konanie je celkom iste nutné považovať za spoločensky škodlivé a z morálneho hľadiska za odsúdeniahodné. Na záveroch vzťahujúcich sa k ústavne súladnej interpretácii ustanovenia o nových skutočnostiach a dôkazoch s ohľadom na zachovanie zásad spravodlivého procesu však tieto skutočnosti nemôžu nič zmeniť.

Ak aplikujeme závery analyzovaného rozhodnutia na problém (ne)vyhovovania návrhom na povolenie obnovy konania pre zmenu zákonného rozpätia sadzby za trestný čin krádeže, vychádzajú zaujímavé závery. Je zrejme, že kým v českom prípade šlo o zmenu individuálneho správneho aktu, v slovenskom prípade sa mení normatívny právny akt. **Uvedené však nemá negatívnu relevanciu, ba čo viac, argumentácii napomáha a podporuje ju.** Vyvstáva otázka: **Pokiaľ mohol Ústavný súd ČR kvalifikovať ako novú skutočnosť nový individuálny správny akt, aká prekážka bráni Ústavnému súdu SR priznať povahu skutočnosti skôr než neznámej novému normatívnemu právnemu aktu?** V oboch prípadoch ide o kategóriu právnych aktov, to znamená totožný substanciálny princíp veci. Navyše, pokiaľ môže byť spôsobilým dôvodom obnovy konania individuálny právny akt, ktorý v tradičnom kontinentálnom ponímaní pôsobí „len“ *inter partes*,²⁷ tým skôr by sa mal kvalifikovať ako nová skutočnosť normatívny právny akt, ktorý má všeobecnú záväznosť a pôsobí nie medzi stranami, ale voči každému, kto podlieha jurisdikcii štátu. Potenciálne dopady nového právneho stavu vyvolaného novelizovaným normatívnym právnym aktom sú čo do intenzity zaiste kdesi inde, než jednotlivé konzekvencie vyvolané zrušením jednotlivého aktu aplikácie práva v správnom konaní.

2.4 Obnova konania v dôsledku rozhodnutia Ústavného súdu SR – jediná možnosť?

V súvislosti s právnou úpravou trestného činu krádeže účinnou do 31. júla 2019 možno uvažovať ešte o jednej možnosti. V potenciálnej rovine nie je vylúčené, že minulé neúmerne prísna regulácia trestného činu krádeže (by) bola rozporná s ústavným poriadkom. Napríklad sudca Ústavného súdu SR JUDr. P. Straka v už analyzovanom disente k nálezu sp. zn. III. ÚS 58/2020 podotýka, že **relevantná norma ukladajúca trest bola nejasná a nepredvídateľná, ktorá neobstojí pred štandardmi formulovanými zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva.** V takom prípade by azda bolo schodné jej preskúmanie v konaní o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom SR. Prekážkou by nemusel byť ani fakt, že problematická právna úprava bola medzičasom derogovaná. Hoci Ústavný súd SR v skoršom období svojej činnosti nepripúšťal možnosť prieskumu zrušenej úpravy,²⁸ ktorá stále pôsobí v intertemporálnych súvislostiach, v neskoršej praxi svoj restriktívny prístup s poukazom na materiálny prístup k ochrane ústavnosti prehodnotil. Táto možnosť by mohla byť užitočná aj preto, že v prípade úspechu v konaní o súlade právnych predpisov by všeobecné súdy viac nemohli poukazovať na neexistenciu dôvodu obnovy konania. V takom prípade by zrejme existoval explicitný dôvod obnovy konania podľa § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku, podľa ktorého obligatónym dôvodom obnovy konania je aj strata účinnosti²⁹ právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy voči rozsudku vydanému na základe aplikácie takeého právneho predpisu jeho časti alebo niektorého ustanovenia, ak tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný.

Základným problémom načrtnutej alternatívy by ale mohol byť fakt, že analyzovaný problém sa zrejme nekonštituuje v rovine protiústavnosti právnej regulácie, ale v rovine jej neústavnej interpretácie. Inšpiratívne konštatuje sudca Ústavného súdu SR JUDr. P. Straka, keď uvádza, že nejasná bola síce norma, ale obratom podotýka, že táto norma pripúšťala viacero **výkladov**, čo vyúsťovalo do ukladania trestov v rôznych rozmedziach trestných sadzieb. Avizovaný dissent na viacerých miestach používa slovné spojenia typu „judikatúrna dezinterpretácia“, „interpretáčnej otázky“, „interpretáčny posun“, „nejasnosť pri interpretácii a aplikácii právnej normy ukladajúcej trest.“ Ešte väčšmi je podnetná poznámka, že novelizačná zmena č. 214/2019 Z. z. predstavovala

26 Pozri aj Ševčovič, A.: Podmienky obnovy konania v teórii a súdnej praxi. In Romža, S. – Ferencíková, S. – Michalov, L. (eds.): Zborník vedeckých prác. IV. KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA. Privatizácia výkonu trestu odňatia slobody, sci-fi alebo jediná možnosť? Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020, s. 435 a nasl.

27 Rozhodnutie vrátane právneho názoru obsahujúceho v odôvodnení je záväzná len pre účastníkov konania v konkrétnom (individuálnom) prípade – *iudex ius dicit inter partes*. Pozri Dobrovičová, G.: Pramene práva. In Brösl, A. a kol.: Teória práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 60.

28 Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 18/02 zo dňa 13. mája 2004.

29 Určité úskalie by sa mohlo upínať na fakt, že by nebolo dosť dobre možné uvažovať o strate účinnosti právneho predpisu tak, ako to normuje citovaný § 394 ods. 4 písm. b) Trestného poriadku. V ilustratívnom príklade by sa totiž vyslovil nesúlad už neúčinného, zrušeného ustanovenia. Aké účinky

by mal nálež Ústavného súdu SR pri prieskume aplikovateľnej, no už neplatnej právnej normy, ostáva otázná.

Odpoveď je nejasná.

Pozri Ľalík, M. – Ľalík, T.:

Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, s. 279.

30 Uznesenie

Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 1/2010 zo dňa 27. januára 2010. V podrobnostiach pozri Drgonec, J.: Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 1710 a Ľalík, M. – Ľalík, T.: Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, s. 280.

reakciu na **justičné** nepochopenie právnej úpravy. **Možno uzavrieť, že možnosť prieskumu predošlého znenia § 212 Trestného zákona Ústavným súdom SR je zrejme len zbožným prianím, ktorého realizácia by narážala na prekážky, ktoré by sa dali eliminovať len ťažko.**³⁰

3. Záver

Právna úprava trestného činu krádeže účinná od 1. augusta 2019 prináša podstatné zmiernenie podmienok trestnej zodpovednosti. Legislatívna aktivita zákonodarcu si nepochybne zasluhuje ocenenie, pretože zhodnocuje výčitky doktríny a praxe adresované neúnosným názorom najvyšších súdnych autorít. Významnou právno-aplikačnou nejasnosťou s možnými ústavnoprávnymi presahmi však ostáva otázka hľadania možností zlepšenia postavenia páchatelov trestného činu krádeže spáchaného vlámaním pri spôsobení malej škody právoplatne odsúdených do 31. júla 2019. Možno sa domnievať, že ideálnym, plne schodným prostriedkom nápravy by mohlo byť povolenie obnovy trestného konania z dôvodu podstatnej zmeny hmotného práva. Takýto prístup je podľa môjho názoru dostatočne legislatívne i argumentačne podopretý a metodicky podkutý. Je na škodu veci, že prístup justičnej praxe je prevažne formalistický, teda nedôvodne reštriktívny. ■

RESUMÉ

Aktuálne úvahy nad trestným činom krádeže vlámaním

Autor koncentruje pozornosť na možnosť obnovy trestného konania z dôvodu zásadnej zmeny regulácie trestného činu krádeže podľa § 212 Trestného zákona. Aktuálnosť zvolenej problematiky nie je len otázkou akademickou, ale predovšetkým aplikačno-právnou, najmä so zreteľom na diametrálnu odlišnosť trestných sadzieb avizovaného trestného činu v zmysle úpravy účinnej do roku 2019 a podľa platného právneho stavu. Článok poukazuje na iracionálne pôsobenie intertemporálnych presahov pôvodnej dikcie, formálny prístup justičných autorít a zamýšľa sa nad možnosťami ich riešenia.

SUMMARY

Topical Reflections on the Offence of Burglary

The author draws attention to the possibility of a retrial due to a substantial change in how the offence of theft is governed under Sec. 212 of the Criminal Code. The urgency of this issue is not only the question of legal theory, but first of all the question of practical application and law, especially in view of diametrical differences in criminal penalties imposed for the proposed offence under legal rules in effect until 2019 and under currently applicable legal rules. The article draws attention to the irrational effect of intertemporal overlaps of transitional provisions from the original wording and to a formal approach taken by judicial authorities, and it reflects on the possibilities how to solve them.

ZUSAMMENFASSUNG

Aktuelle Betrachtungen über die Straftat des Diebstahls durch Einbruch

Der Autor richtet seine Aufmerksamkeit auf eine mögliche Wiederaufnahme des Strafverfahrens aufgrund der grundsätzlichen Änderung der Regulierung der Straftat des Diebstahls nach § 212 des Strafgesetzes. Die Aktualität der gewählten Problematik ist nicht nur eine akademische Frage, sondern vor allem die rechtliche Frage der Anwendung, insbesondere hinsichtlich der diametralen Unterschiedlichkeit zwischen den Strafsätzen bei der bezeichneten Straftat im Sinne der seit dem Jahr 2019 wirksamen Regelung und nach der geltenden Rechtslage. Im Artikel wird auf eine irrationelle Wirkung von intertemporalen Überreichungen der ursprünglichen Diktion, auf formelle Einstellung der Justizautoritäten hingewiesen und der Autor denkt weiter über deren mögliche Lösungen nach.

K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva pri kúpe motorového vozidla

JUDr. Filip Šmeringai

V súčasnej dobe rezonuje v slovenskej právnickej verejnosti problematika dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva od neoprávnenej osoby. Autor prispieva k tejto problematike analýzou možnosti zmluvného nadobudnutia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu v dobrej viere, keďže ide o často prejednávajúcu vec pred slovenskými i zahraničnými súdnymi autoritami. Analýza sa zameriava osobitne na preventívne opatrenia zo strany kupujúceho, ktoré tvoria základ pre neskoršie skúmanie jeho dobromyseľnosti v prípadnom súdnom spore.

Úvod

Kriminalita spojená s odcudzením motorových vozidiel je podľa oficiálnych údajov európskej databázy Eurostat na ústupu.¹ Uvedený trend v celoeurópskom meradle potvrdzujú aj štatistiky Ministerstva vnútra SR.² Napriek tomuto klesajúcemu trendu nie je avšak ani v dnešnej dobe vylúčený výskyt vozidiel na automobilovom trhu, ktoré boli vlastníčkovi odňaté proti jeho vôli,

príčom tieto vozidlá spravidla bývajú predmetom ďalších zmluvných prevodov, popr. iných dispozícií.

Je dôležité skonštatovať, že z pohľadu občianskeho práva pritom spadajú do tejto množiny prípadov aj iné situácie, ktoré nemusia mať nevyhnutne trestnoprávny rozmer. Konkrétne ide o aplikačné problémy spojené s dobromyseľným nadobudnutím vlastníckeho práva od neoprávnenej osoby v dôsledku odstúpenia od zmluvy, popr. inej právnej skutočnosti, ktorá ma za následok nedostatok dispozičného oprávnenia prevodcu pri domnelom prevode vlastníckeho práva.

V každom z týchto prípadov býva nadobúdateľ postavený do neľahkej úlohy – svojou iniciatívou musí preveriť, či prevodca je

JUDr. Filip Šmeringai je absolvent Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Počas základného vzdelania absolvoval aj zahraničné štúdium na Univerzite Martina

Luther v Halle-Wittenberg v Spolkovej republike Nemecko, kde pôsobil aj ako právny asistent na katedre občianskeho, obchodného a hospodárskeho práva. V súčasnosti

pracuje ako advokátsky koncipient. Vo svojej rigorózne práci sa venoval problematike dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva od neoprávnenej osoby.

alebo nie je vlastníčkom prevádzaného vozidla. Táto tzv. *investigatívna povinnosť* (nem. „Nachforschungspflicht“) nadobúdateľa môže neskôr nadobúdateľovi pomôcť pri prípadnej obrane voči vindikácii pôvodným vlastníčkom a tvorí jadro skúmania dobromyseľnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva v prípadnom súdnom spore.

Tieto úvahy nás privádzajú k právnej úprave kúpnej zmluvy v § 446 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej ako „OBZ“) v slovenskom právnom prostredí, pri ktorej slovenské súdy zaujímavým spôsobom dotvorili jednotlivé predpoklady, kedy investigatívna povinnosť kupujúceho ako nadobúdateľa vlastníckeho práva pri kúpe motorového vozidla bola, resp.

1 Podľa týchto údajov bolo v rozmedzí rokov 2015 – 2017 ukradnutých približne 697 000 vozidiel za rok, čo v porovnaní s rokmi 2008 – 2010 (983 000 ročne) predstavuje pokles o 29 %. Zdroj: Eurostat: *Fewer cars stolen in most Member States*. 4. 11. 2019, dostupné pod: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20191104-1>

2 Zatiaľ čo v roku 2008 bolo na území SR ukradnutých 4 135 vozidiel, v roku 2018 išlo o 1 339 vozidiel. V súčasnosti možno zaznamenať spomalenie tohto vývoja. Oficiálne údaje Ministerstva vnútra SR týkajúce sa krádeže vozidiel na území SR sú zverejňované v mesačných intervaloch na webovej stránke ministerstva pod: <https://www.minv.sk/?statistika-kriminality-v-slovenskej-republike-xml>

3 LUBY, Š.: *Nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka*. Právny obzor č. 2/1958, s. 76 – 92. IN: LUBY, Š.: *Výber z diela*

a myšlienok. Bratislava : IURA
EDITION, 1998, s. 443 – 444.

- 4 Pre takýto záver pozri aj:
Rozsudok Krajského
súdu v Bratislave
zo dňa 28. 11. 2018 pod
sp. zn. 4Co/281/2016;
Rozsudok Krajského súdu
v Trnave zo dňa 26. 9. 2018
pod sp. zn. 25Co/214/2017.
- 5 Dôkazom sú rôzne prístupy
zákonodarcov v európskom
právnom priestore pri riešení
tejto problematiky. Portu-
galský občiansky zákonník
(Código civil) vychádza
napr. z uplatňovania princípů
nemo plus iuris po vzore
rímskeho práva, nemecké
právo aplikuje odlišné pod-
mienky v prípade, keď vec
opustí vlastníkovu sféru proti
jeho vôli a v prípade keď
vlastník túto vec dobrovoľne
zverí druhej osobe. Taliany
občiansky zákonník (Codice
civile) chráni dobromy-
selného nadobúdateľa aj
v prípade, keď nadobudne
vlastnícke právo k veci, ktorá
bola vlastníkovu odňatá proti
jeho vôli. Pre podrobnosti
pozri aj: KARNER, E.: *Gutgläu-
biger Mobilienwerb: Zum
Spannungsverhältnis von
Bestandsschutz und Ver-
kehrsinteressen*. Wien : Sprin-
ger Verlag GmbH, 2006,
s. 11 – 27.
- 6 Stav *de lege lata* v SR je pri
porovnaní so zahraničnými
úpravami neštandardný.
Tieto úpravy spravidla vychá-
dzajú z jednotného prístupu
riešenia tejto problematiky,
avšak pre prípad nadobud-
nutia od podnikateľa resp. me-
dzi podnikateľmi obsahujú
osobitné predpoklady, ktoré
nadobudnutie vlastníckeho
práva od neoprávnenej oso-
by uľahčujú. Ide napr. o ra-
kúsku právnú úpravu, ktorá
podľa § 367 ABGB umožňuje
nadobudnutie vlastníckeho
práva v dobrej viere od
podnikateľa aj v prípade, ak
bola scudzená vec odňatá
vlastníkovi proti jeho vôli

nebola splnená. Práve týmto predpokladom je venovaný nasledovný článok, pričom autor poukáže pri argumentácii aj na rozhodnutia zahraničných súdnych autorít, ktoré sa touto problematikou zaoberajú.

Občianskoprávny vs. obchodnoprávny režim predaja

Zákonná dichotómia pri právnej úprave kúpnej zmluvy v Slovenskej republike je charakteristická svojimi fundamentálne odlišnými východiskami pri riešení problematiky nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere od neoprávnenej osoby.

Občianskoprávna úprava vychádza z pro – vlastnícky orientovaného pohľadu, kedy zohráva rozhodujúcu úlohu princíp *nemo plus iuris* ako základný výstavbový prvok platného občianskeho práva. Táto úprava pritom nadväzuje na občianskoprávnu úpravu minulého režimu, ktorý považoval tento právny inštitút za neprípustný z ideologických dôvodov, keďže zohľadňoval záujmy obchodného styku pred zachovaním vlastníckeho práva vlastníka.³ Akékoľvek vady oprávnenia predávajúceho teda majú aj dnes za následok neplatnosť prevodu vlastníckeho práva s tým spojeným úspešným uplatnením vlastníckeho vindikačného nároku,⁴ ibaže by došlo k vydržaniu veci v zmysle § 134 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „OZ“), ktoré zhojuje tento nedostatok.

Obchodnoprávna úprava na druhej strane vychádza zo základného postulátu, že koncept „vševediaceho nadobúdateľa“ nie je vzhľadom podmienky trhového hospodárstva únosný, čím je nevyhnutné vytvoriť možnosť, aby právny poriadok pri špecifických okolnostiach zhojil nedostatok zmluvného prevodu, a tým chránil jednak dobromyseľnosť kupujúceho a jednak záujmy obchodného styku. Týka sa to osobitne aj automobilového sektoru, v ktorom je fluktuácia vlastníkov vozidiel markantná.

Jeden či druhý prístup zákonodarcu je v zásade legitímny.⁵ Legitimita tohto prístupu je avšak otázna, ak právny poriadok upravuje oba prístupy v rámci systematiky súkromného práva.⁶ Uvedené je o to viac diskutabilnejšie vzhľadom na možnosť úpravy režimu záväzku v rámci tzv. fakultatívnych záväzkov podľa § 262 OBZ, kedy si zmluvné strany môžu slobodne zvoliť obchodnoprávny režim v kúpnej zmluve.

V tejto súvislosti sa preto naskytá otázka, či sa nemá zmluvná voľba obchodnoprávneho režimu posudzovať ako istý nepoctivý kalkul zmluvnej strany, ktorá (chcene či nechcene) predvída možnosť nedostatkov oprávnenia predávajúceho, a tým hľadá zákonnú istotu pri nadobudnutí vlastníckeho práva, hoc aj od neoprávnenej osoby. Tento prístup by tým mal dosah na prípadnú dobromyseľnosť kupujúceho ako nadobúdateľa a jej sponchybenie v súdnom spore.

Voľbou režimu OBZ v prípade občianskoprávneho vzťahu sa zaoberal aj Ústavný súd ČR, ktorý v jednom zo svojich nálezov týkajúceho sa dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu uviedol, že „je obzvlášť nutné veľmi prísne posudzovať otázku dobrej viery nadobúdateľa, najmä v prípadoch, kedy dochádza k aplikácii ustanovení obchodného zákonníka na základe dohody zmluvných strán podľa jeho § 262. Už samotná existencia takejto dohody môže v určitých jednotlivých prípadoch vyvolávať pochybnosti o jej účele a dôvodoch jeho uzavretia.“⁷

Rozhodovacia činnosť slovenských súdov nie je pri posudzovaní tohto aspektu dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva jednotná. V judikatúre možno identifikovať prístup, ktorý odmietal v tejto otázke pripustiť uplatnenie obchodnoprávneho režimu v prípade fyzických osôb – nepodnikateľov⁸ popr. aj prístup, kedy v zásade táto voľba je prípustná, avšak voľba obchodnoprávneho režimu musí byť zdôvodnená v skutkových okolnostiach, čo nie je dané, ak nebola v spore preukázaná žiadna skutočnosť dobromyseľnosti kupujúceho.⁹ Tento prístup reflektuje najskôr vyššie zmienený záver ÚS ČR.

K celkom opačnému výsledku dospel Krajský súd v Trnave, ktorý bez ďalšieho uvádza: „Nedá sa stotožniť ani s názorom žalovaného, že by voľbu režimu Obchodného zákonníka pri kúpnej zmluve, ktorou žalobca vozidlo nadobudol, bolo treba vyhodnotiť ako účelový postup zmluvných strán, ktorý je výkonom práva v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku.“¹⁰ Rovnaký prístup zvolil v jednom zo svojich rozhodnutí aj Krajský súd v Košiciach.¹¹

Tento stav v rozhodovacej činnosti slovenských súdov vysieľa, napriek niektorým odlišnostiam, signál pre právnu prax – pri poskytovaní právneho poradenstva je nevyhnutné neobmedziť sa iba na voľbu zmluvného režimu, ale vykonať aj ďalšie úkony, ktoré v prípade sporu vedú hodnoverne preukázať dobromyseľnosť nadobúdateľa vlastníckeho práva pri kúpe motorového vozidla. Svojím spôsobom je tým argumentom voľby obchodnoprávneho režimu prostriedok *ultima ratio*, pretože umožňuje nadobudnutie vlastníckeho práva v dobrej viere v prípade, keď ostatné preventívne opatrenia zlyhajú.

V konečnom dôsledku možno ale konštatovať, že voľba obchodnoprávneho režimu v kúpnej zmluve – ktorá by sa inak riadila OZ – predstavuje východiskový bod pri možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu v dobrej viere. Voľbu režimu OBZ ako preventívne opatrenie v tomto kontexte však vždy treba vyhodnocovať aj vzhľadom na iné odlišnosti, ktoré sa s týmto režimom spájajú a môžu mať pre kupujúceho väčší význam (napr. osobitná úprava premlčania, zodpovednosť za vady a iné).

Právny význam publicity držby pri predaji motorového vozidla

Podobne ako v prípade nehnuteľných vecí je problematika dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva k hnutelnej veci ovládaná princípom publicity (nem. „*Rechtsscheinsprinzip*“ doslovný preklad „*princíp právneho zdania*“). Zatiaľ čo v prípade nehnuteľných vecí plní túto funkciu kataster nehnuteľností, v prípade hnutelných je nositeľom tejto funkcie existencia držby veci, resp. lepšie povedané možnosti *uviesť nadobúdateľa do držby veci* (nem. „*Besitzverschaffungsmacht*“).¹²

Princíp publicity držby sa prejavuje predovšetkým vo vyvrátiteľnej domnienke vlastníckeho práva držiteľa veci, ktorá nie je v slovenskom právnom prostredí legálne vyjadrená, no platí vo viacerých štátoch v rámci germánskych právnych úprav.¹³ Táto domnienka býva rozširovaná aj na prípady prezumpcie iného oprávnenia na scudzenie veci. Uvedené rozšírenie je prítomné najmä v systematike nemeckého práva alebo českého práva.¹⁴ Koniec koncov aj skutková podstata § 446 OBZ predpokladá existenciu vlastníckeho práva, resp. *oprávnenia nakladať s tovarom*. Práve tento aspekt má za následok, že označenie uvedenej problematiky ako nadobudnutia od „*nevlastníka*“ by nepokrývalo úplným spôsobom danú matériu.

Ak by téma bola zarámcovaná týmto spôsobom, nadobudnutie od nevlastníka by bolo prítomné aj v prípade klasického komisionárneho predaja vozidiel v rámci autobazáru podľa § 577 a nasl. OBZ, kedy dochádza k nadobudnutiu od *nevlastníka* štandardným spôsobom.¹⁵ Rovnaký záver konštatuje aj Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý uvádza: „*V prípade dobromyseľnosti nadobúdateľ je pritom irelevantné, na základe akého právneho vzťahu by bol predávajúci oprávnený toto motorové vozidlo predáť. Nie vždy nevyhnutne musí byť predávajúci vlastníkom motorového vozidla, za určitých okolností ho môže predávať prostredníctvom komisionárskej zmluvy alebo iného zmluvného vzťahu, ktorý ho oprávňuje v mene majiteľa vozidla takéto vozidlo predáť.*“¹⁶

Princíp publicity držby a domnienka vlastníckeho práva, resp. iného oprávnenia tvorí vplyvom týchto úvah jadro skúmania objektívnych predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu v dobrej viere. Existenciu týchto účinkov držby je však nevyhnutné posudzovať a primerane korigovať vzhľadom na sociálnu realitu 21. storočia, keďže v dnešnej dobe – v porovnaní s minulosťou – samotná držba nemusí skutočne signalizovať existenciu oprávnenia. Držiteľ vozidla môže byť napr. jeho lízingový nájomca alebo ho môže užívať z pozície zamestnanca.

Práve z uvedeného dôvodu dopĺňajú princíp publicity držby pri nadobúdaní vlastníckeho práva k motorovému vozidlu aj iné hnutelné veci, ktoré majú vo vzťahu k tomuto nadobudnutiu pomocnú funkciu. V rozhodovacej činnosti zahraničných súdov sa to týka osobitne veľkého technického preukazu, na podklade ktorého môže kupujúci overiť údaje o vlastníkovi vozidla a samotnom motorovom vozidle.¹⁷ Podobný záver naznačuje aj Krajský súd v Banskej Bystrici vo vyššie zmienenom rozsudku. Kontrola týchto údajov má však už dosah na skúmanie dobromyseľnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva, ktorú si predstavíme v ďalšej časti článku.

napr. v dôsledku trestného činu. Podmienkou tohto nadobudnutia je, aby scudzená vec bola predávaná v súlade s predmetom obchodnej činnosti podnikateľa – v prípade motorových vozidiel by mohlo ísť o autorizovaného predajcu vozidiel.

- 7 Uznesenie ÚS ČR zo dňa 28. 8. 2001 pod sp. zn. IV. ÚS 112/01; rovnako aj Nález ÚS ČR č. 452/2006 Sb. Vo veci návrhu na zrušenie ustanovenia § 446 zákona č. 513/1991 Sb. Obchodný zákonník; popr. Rozsudok NS ČR zo dňa 29. 4. 2014 pod sp. zn. 30 Cdo 2262/2013.
- 8 Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 30. 9. 2014 pod sp. zn. 9Co/392/2013
- 9 Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. 11. 2017 pod sp. zn. 4Cob/91/2015.
- 10 Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 22. 9. 2020 pod sp. zn. 11Co/214/2019.
- 11 Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7. 12. 2017 pod sp. zn. 3Co/5/2017.
- 12 Toto označenie vychádza zo širších súvislostí a reflektuje najmä existenciu tzv. držobných surrogátov v krajinách, ktoré vychádzajú z princípu tradície pri úprave prevodu vlastníckeho práva. Ide napr. o možnosť scudzenia veci formou *držobného príkazu* (nem. „*Besitzanweisung*“). V tomto prípade môže byť predávajúci iba detentor veci, ktorý prenajal vec tretej osobe a neskôr ju scudzil dobromyseľnému kupujúcemu, pričom dal príkaz nájomcovi, aby po uplynutí nájomnej doby vydal vec kupujúcemu. Pre podrobnosti odkazuje autor na dielo nemeckého autora: Hager, J.: *Verkehrsschutz durch redlichen Erwerb*. Band 77 der Reihe Münchener Universitätschriften: Reihe der

- Juristischen Fakultät, München : Verlag Beck, 1990, s. 239 – 309.
- 13 FEKETE, I.: *Občiansky zákonník – Veľký komentár (2. zväzok). Vecné práva a zodpovednosť za škodu (§ 123 – § 459)*. Žilina : EUROKÓDEX, s. r. o., 2015, s. 105.
- 14 V prípade nemeckej úpravy ide o § 366 nemeckého obchodného zákonníka (HGB), ktorý v protiklade s občianskoprávnou úpravou rozširuje princíp publicity aj na oprávnenie podnikateľa k scudzeniu vecí. Česká úprava definuje v § 1109 NOZ ako objekt dobrej viery nadobúdateľa „*oprávnenie druhej strany*“.
- 15 Uvedené deklaruje aj český zákonodarca v dôvodovej správe k NOZ. Súhlasne aj: JAKUBÁČ, R.: *Nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka*. Súkromné právo, ročník 2016, vydanie 6/2016, dostupné na databáze legals.sk dňa 2. 3. 2021.
- 16 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 14. 3. 2019 pod sp. zn. 43CoKR/1/2019.
- 17 Uznesenie NS ČR zo dňa 17. 3. 2015 pod sp. zn. 21 Cdo 119/2015; rozsudok rakúskeho OGH zo dňa 22. 1. 1980 pod sp. zn. 2 Ob 603/79; rozsudok BGH zo dňa 5. 2. 1975 pod sp. zn. VIII ZR 151/73.
- 18 K takémuto záveru dospel aj NS ČR vo svojom rozsudku zo dňa 20. 9. 2017 pod sp. zn. 22 Cdo 5330/2015.
- 19 R17/1986
- 20 Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. 3. 2013 pod sp. zn. 3Cob/136/2012.
- 21 Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. 3. 2019 pod sp. zn. 2Cob/203/2017.
- 22 Uznesenie NS SR zo dňa 9. 12. 2009 pod sp. zn. 2 Obdo 30/2009.

V súvislosti so zápisom vlastníka vo veľkom technickom preukaze sa objavila v rozhodovacej činnosti zahraničných súdov taktiež otázka, či v zápise do príslušnej evidencie nemožno badať prvok *tradície* v rámci nadobúdania vlastníckeho práva. V prípade SR ide o zápisy vedené v evidencii vozidiel v zmysle zákona 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke (ďalej ako „*evidencia vozidiel*“). Tento prístup sa avšak nejaví ako pravdepodobný, pretože evidencia vozidiel nie je primárne osobný register, ale vecný register.¹⁸

Samotný zápis vlastníka v technickom preukaze má teda vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva iba pomocnú funkciu. Rozhodovacia činnosť slovenských súdov vychádza taktiež z názoru, že pri štandardnom prevode vlastníckeho práva dochádza k nadobudnutiu pri odovzdaní kľúčov od vozidla.¹⁹ Pri právnom režime § 446 OBZ predstavuje takéto odovzdanie podstatnú skutočnosť.

Uvedené deklaroval aj Krajský súd v Košiciach, ktorý uviedol pri aplikácii tohto ustanovenia, „*že podmienkou nadobudnutia vlastníckeho práva aj podľa tohto ustanovenia je odovzdanie predmetu kúpy, k čomu však nedošlo. Žalobca nikdy netvrdil, že by predmetné vozidlo bolo odovzdané jeho právnenmu predchodcovi a z vykonaného dokazovania odvolací súd nemá preukázané ani jeho odovzdanie žalovanému, ako splnomocnencovi právneho predchodcu žalobcu.*“²⁰

Pre právnu prax vyplýva aj z týchto záverov, že samotná držba motorového vozidla nie je dostatočnou zárukou pri nadobúdaní vlastníckeho práva a pri kontraktácii je nevyhnutné si vyžiadať aj technickú dokumentáciu k vozidlu. Dokumentáciu treba navyše podrobiť starostlivému prieskumu, aby tieto kroky mohli byť uplatnené v prípadnom súdnom spore. Zároveň je nevyhnutné, aby bol kupujúci ako nadobúdateľ skutočne uvedený do držby vozidla.

Dobromyseľnosť kupujúceho ako nadobúdateľa pri kúpe motorového vozidla

V porovnaní so štandardnými občianskoprávnymi kódexami sa javí formulácia nárokov na dobromyseľnosť kupujúceho ako nadobúdateľa v § 446 OBZ ako veľmi liberálna. Podľa gramatického výkladu ustanovenia škodí kupujúcemu, iba ak mal *vedomosť* o nedostatku oprávnenia predávajúceho. Formulácia tohto ustanovenia však prehľbuje pomyselnú priepasť pri občianskoprávnom a obchodnoprávnom režime riešenia problematiky.

Ak by sme mali doslovne aplikovať dané ustanovenie, investigatívna aktivita kupujúceho by nebola potrebná, pretože kupujúci by bol chránený aj v prípade vlastnej nedbanlivosti pri kúpe vozidla.

K inému interpretačnému výsledku sa dá dospieť použitím teleologického výkladu ustanovenia, ktorý predostrel aj Krajský súd v Bratislave v jednom rozhodnutí, keď uviedol: „*Pojem vedieť podľa § 446 Obchodného zákonníka znamená mať vedomosť, resp. rozpoznať, že predávajúci nie je vlastníkom tovaru, pričom dobromyseľnosť kupujúceho sa predpokladá.*“²¹ K podobnému záveru dospel aj NS SR, ktorý uvádza na adresu kupujúceho, že „*pri minimálnej obozretnosti mohol zistiť, že osoba, od ktorej vozidlo kúpil, nie je vlastníkom predmetného vozidla, ktoré bolo riadne dokumentované a malo potrebné vybavenie nefalšovanými dokladmi.*“²²

Účelom právneho inštitútu dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva je vytvorenie právnej ochrany nadobúdateľa iba pri špecifických okolnostiach, v ktorých konal nadobúdateľ vlastníckeho práva s potrebnou mierou opatrnosti. Iný záver by neúmerne zasahoval do ochrany vlastníckeho práva vlastníka motorového vozidla, najmä v prípadoch, ak by mu bolo motorové vozidlo odcudzené trestnou činnosťou. V prospech tejto argumentácie svedčí aj skutočnosť, že uvedený nedostatok motivoval aj českého zákonodarcu k zmene predmetného ustanovenia.²³

Potrebná miera obozretnosti kupujúceho súvisí v tomto bode aj s jeho investigatívnou povinnosťou, teda aktívnym zisťovaním okolností nadobudnutia vlastníckeho práva u predávajúceho a skúmaním predmetu predaja. Pri rozhodovacej činnosti slovenských a zahraničných súdov zohráva v zásade kľúčovú úlohu charakter subjektu, charakter prevádzaného vozidla ako aj existencia osobitných skutočností, ktoré môžu spochybniť dobromyseľnosť kupujúceho. Odlišné pravidlá môžu platiť v tomto zmysle pri predaji od autorizovaných predajcov, popr. pri nových vozidlách alebo vozidlách dovezených zo zahraničia. Uvedené naznačuje aj Krajský súd v Trnave v jednom rozhodnutí, keď uvádza: „*V danom prípade sa kúpna zmluva*

tyká ojazdeného motorového vozidla, teda nejde o vozidlo nové, kedy by kupujúci nadobúdala vozidlo od licencovaného predajcu, u ktorého riziko predaja právne vadného vozidla je minimálne. Všeobecne platí, že práve pri kúpe ojazdeného vozidla takéto riziko reálne hrozí.²⁴

S odkazom na predošlú časť príspevku si kupujúci v zásade splní vo vzťahu k prevádzanému vozidlu investigatívnu povinnosť, ak skontroluje vo veľkom technickom preukaze údaje o vlastníčkovi vozidla. Svoju úlohu zohráva pri splnení tejto povinnosti aj kontrola iných technických údajov vozidla na podklade technického preukazu. z judikatúry súdov sa to týka najmä porovnania výrobného identifikačného čísla vozidla (VIN),²⁵ popr. zistenie identifikačného čísla a typu motora, resp. podvozku.²⁶ Podozrivé skutočnosti môžu vyplývať pri tejto kontrole aj zo skutočnosti, že pôvodné poznávacie značky boli skartované, farba vozidla bola zmenená, resp. došlo k výmene spínacej skrinky so zámkami na vozidle.²⁷ Takéto zásahy do identity motorového vozidla (napr. pozmeňovanie VIN, zmena karosérie) môžu byť spoľahlivo identifikované aj prostredníctvom tzv. kontroly originality vozidla, ktorou autorizovaná spoločnosť vystaví kupujúcemu odborný posudok o zistených skutočnostiach. Úkony takétoho rozsahu nie je potrebné vykonať podľa zahraničnej judikatúry, ak ide o predaj nejazdeného vozidla od licencovaného predajcu automobilov,²⁸ resp. ide o tzv. predvádzací model vozidla.²⁹

Vhodný prostriedok kontroly oprávnenia predávajúceho môže byť aj kontrola údajov o vozidle v evidencii odcudzených motorových vozidiel pre prípad, ak by bolo pôvodnému vlastníčkovi odcudzené vozidlo v dôsledku trestnej činnosti.³⁰ Overenie iba tohto údaje avšak nemusí kupujúceho plne chrániť; vždy je v nadväznosti na to potrebné vykonať aj fyzickú prehliadku vozidla.³¹ V prípade zahraničných vozidiel môže byť investigatívna povinnosť kupujúceho splnená predložením dokladu o vyradení vozidla zo zahraničnej evidencie.³² Rovnako zohráva úlohu aj kontrola nadobúdacieho titulu predávajúceho,³³ popr. podľa autora vyzvanie predávajúceho na predloženie dokladu o úhrade kúpnej ceny.

Výška kúpnej ceny predstavuje taktiež jeden z prvkov, ktoré môžu mať vplyv na dobromyseľnosť kupujúceho. V štandardnom prípade sa nižšia kúpna cena než trhovú nepovažuje za prekážku pri nadobudnutí vlastníckeho práva od neoprávnenej osoby. Nasvedčuje tomu aj rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, pri ktorom súd konštatuje, že „len všeobecný poukaz na skutočnosť, že sporné motorové vozidlo bolo evidované v Českej republike a kúpna cena bola nižšia ako pôvodná cena vozidla nepreukazuje absenciu dobromyseľnosti žalovaného ohľadne vlastníckeho práva predávajúceho k spornému motorovému vozidlu a jeho oprávnenia nakladať s ním v čase prevodu vlastníckeho práva.“³⁴ Neprimerane nízka kúpna cena je však podľa názoru autora spôsobilá vyvolávať pochybnosti o oprávnení predávajúceho predáť vozidlo, a tým mať vplyv na dobromyseľnosť kupujúceho.

Dobromyseľnosť kupujúceho sú spôsobilé spochybniť aj iné podozrivé okolnosti predaja vozidla, akým je napr. predaj vozidla podnikateľom mimo predmetu vlastnej obchodnej činnosti.³⁵ Svoju úlohu môže pri tomto zohrávať aj profesionalita zmluvných strán a vplyv obchodnej praxe medzi zmluvnými stranami. Nemecký BGH považoval v tomto zmysle za okolnosť vylučujúcu dobromyseľnosť aj prípad, kedy kupujúci nadobudol vlastnícke právo k nákladnému vozidlu od predajcu aj keď mu bolo z obchodnej praxe známe, že predávajúci štandardne predáva vozidlá iba s výhradou vlastníckeho práva (leasing).³⁶

Z uvedeného sumáru rozhodovacej činnosti slovenských a zahraničných súdov vyplýva, že pri nadobúdaní vlastníckeho práva k motorovému vozidlu je nevyhnutné posúdiť predaj jednak expertízou technických údajov a zároveň aj skutočnou obhliadkou vozidla. Zároveň treba zohľadniť aj tie skutočnosti, ktoré sa javia byť vzhľadom na predaj podozrivé. Pre právnu prax je vhodné začleniť tieto zistenia aj do znenia zmluvy.

Zneužitie identity vlastníka pri uzatváraní kúpnej zmluvy

Špecifický prípad pri aplikácii § 446 OBZ predstavuje situácia, kedy predávajúci zneužíva cudziu identitu za účelom uzavretia kúpnej zmluvy. V prípade motorových vozidiel pôjde z povahy veci o zriedkavejšie prípady, pretože predaj vozidla je štandardne spojený aj s oznámením zmeny vlastníka vozidla príslušnému Okresnému úradu, pri ktorom je predávajúci povinný predložiť preukaz totožnosti, popr. poskytnúť kupujúcemu úradne overené splnomocnenie

- 23 Udialo sa to prijatím zákona č. 370/2000 Sb. zo dňa 14. 9. 2000, ktorý novelizoval zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (ČR) v znení neskorších právnych predpisov. Uvedená novela vložila do znenia § 446 formuláciu, že kupujúci vedel „alebo vedieť mal a mohol.“
- 24 Rozsudok Krajského súdu Trnava zo dňa 22. 9. 2020 pod sp. zn. 11Co/214/2019.
- 25 Uznesenie NS ČR 21 pod sp. zn. Cdo 119/2015.
- 26 Uznesenie Krajského súdu Košice zo dňa 10. 5. 2013 pod sp. zn. 3Cob/260/2012; z poľskej judikatúry: Rozhodnutie Sądu Najwyższego ze dne 30. 3. 1992 pod sp. zn. III CZP 18/92.
- 27 Rozsudok NS ČR zo dňa 27. 6. 2007 pod sp. zn. 32 Odo 10/2006.
- 28 Rozhodnutie BGH zo dňa 13. 5. 1996 pod sp. zn. II ZR 222/95.
- 29 Uznesenie NS ČR zo dňa 26. 4. 2017 pod sp. zn. 23 Cdo 1204/2017; Rozsudok OLG Frankfurt zo dňa 8. 12. 1998 pod sp. zn. 22 u 110/97.
- 30 Takémuto záveru nasvedčuje Uznesenie NS ČR zo dňa 15. 8. 2011 pod sp. zn. 23 Cdo 1227/2010.
- 31 Rozsudok NS ČR zo dňa 18. 1. 2012 pod sp. zn. 28 Cdo 2788/2011.
- 32 Rozsudok NS ČR zo dňa 28. 11. 2007 pod sp. zn. 32 Odo 1411/2005.
- 33 Uznesenie NS ČR zo dňa 15. 8. 2011 pod sp. zn. 23 Cdo 1227/2010.
- 34 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31. 5. 2017 pod sp. zn. 17Co/83/2016.
- 35 Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici

zo dňa 7. 2. 2012
pod sp. zn. 14Co/107/2011.

36 V uvedenom rozsudku zohrávala podstatnú úlohu aj skutočnosť, že si kupujúci nežiadal predložiť technický preukaz k danému vozidlu. Súd sa avšak vyjadril aj k iným skutočnostiam, ktoré mali dosah na dobromyseľnosť kupujúceho. Pre podrobnosti odkazuje autor na: rozsudok BGH zo dňa 9. 2. 2005 pod sp. zn. VIII ZR 82/03.

37 Rozsudok BGH
zo dňa 1. 3. 2013
pod sp. zn. V ZR 92/12.

38 Rozsudok NS ČR
zo dňa 24. 10. 2012 pod
sp. zn. 23 Cdo 2569/2010.

na vykonanie tohto zápisu. Táto situácia – ako už bolo zmienené – však nemá vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva k vozidlu, pokiaľ nie je zmluvne dohodnuté nič iné. Uzavretie kúpnej zmluvy pod falošnou identitou môže zasahovať aj prípady, kedy predávajúci predáva iba súčasť vozidla.

Tieto situácie sú pritom z právneho pohľadu odlišné v porovnaní s ostatnými prípadmi, keďže predávajúci uzaviera zmluvu v mene vlastníka bez jeho splnomocnenia a kupujúci nadobúda vozidlo v domnienke, že uzatvára kúpnu zmluvu s vlastníkom. Pomyselná os vlastníka – predávajúci ako prevodca – kupujúci ako nadobúdateľ sa tým obmedzuje na konanie vlastníka v zastúpení a kupujúceho. Po správnosti by sa teda mali práva a povinnosti zmluvných strán riadiť ustanoveniami o konaní bez splnomocnenia v zmysle § 33 ods. 2 OZ, kedy môže vlastník dodatočne schváliť takto urobený právny úkon alebo neschváliť, čo má pre kupujúceho za následok vznik nároku na náhradu škody spôsobenej konaním predávajúceho. Na druhej strane treba v týchto prípadoch chrániť dobromyseľnosť kupujúceho podľa § 446 OBZ, čím sa dostávajú do konfliktu ustanovenia o právnom zastúpení s pravidlami o nadobudnutí vlastníckeho práva v dobrej viere.

V rozhodovacej činnosti zahraničných súdov možno registrovať odlišné prístupy k riešeniu tejto právnej otázky. Nemecký BGH uprednostnil pri riešení tohto prípadu ochranu dobromyseľného kupujúceho, keď deklaroval, že zmluvnou stranou nie je vlastník, ale osoba, ktorá sa schováva za jeho identitu. Pre takýto záver bolo rozhodujúce, že k uzavretiu kúpnej zmluvy a domnelému prevodu vlastníckeho práva došlo v krátkom čase (na parkovisku) a kupujúci sa pohľadom do technického preukazu mohol spoľahnúť na existenciu oprávnenia predávajúceho napriek tomu, že predávajúci vystupoval pod inou identitou. z rozhodnutia vyplýva, že k inému záveru by súd dospel, ak by proces kontraktácie trval dlhšie, popr. by kupujúci poznal osobu, s ktorou uzaviera zmluvu.³⁷

Problematicky sa v inej súvislosti dotkol aj NS ČR, podľa ktorého treba postupovať pri uzavretí kúpnej zmluvy pod falošnou identitou podľa § 40a OZ o omyle, ktorý zakladá relatívnu neplatnosť právneho úkonu. z rozhodnutia sa taktiež dočítame, že je „*pri skúmaní dobrej viery nutné, aby kupujúci preukázal, že využil dostupné prostriedky k tomu, aby sa presvedčil, že predávajúci je skutočne vlastníkom predávanej veci, napr. preverením osoby predávajúceho, dokladom o predchádzajúcom nadobudnutí predávaného tovaru apod.*“³⁸

Pri pohľade na tieto situácie zostáva konštatovať, že preverenie totožnosti kontrahujúceho subjektu môže predstavovať ďalšiu súčasť investigatívnej povinnosti kupujúceho pri nadobudnutí vlastníckeho práva k motorovému vozidlu.

Záver

Predaj motorových vozidiel je aj v dnešnej dobe spájaný s možnosťou existencie právnej vady vo forme chýbajúceho oprávnenia predávajúceho na prevod vlastníckeho práva. Občianskoprávny a obchodnoprávny režim kúpnej zmluvy vychádzajú pri riešení tejto problematiky z odlišných východísk, pričom výlučne obchodnoprávny režim pripúšťa možnosť dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva od predávajúceho, ktorý nebol k takémuto prevodu oprávnený. z tohto dôvodu môže predstavovať voľba obchodnoprávneho režimu v kúpnej zmluve isté preventívne opatrenie pre prípadné zhojenie nedostatku tohto oprávnenia, no aj túto voľbu je vždy nevyhnutné posúdiť aj vzhľadom na iné otázky, ktoré sa s voľbou tohto režimu spájajú (napr. premlčanie, zodpovednosť za vady a iné).

Prípadnú voľbu obchodnoprávneho režimu musí navyše vždy dopĺňať aj dôsledná expertíza vozidla vrátane jej porovnania s technickými a inými podkladmi k predaju kúpy. Esenciálne je pre toto posúdenie nahliadnutie do veľkého technického preukazu. Osobitný zreteľ treba venovať aj iným okolnostiam predaja vrátane okolností, ktoré viedli k nadobudnutiu vozidla predávajúcim. Preventívne je vhodné preveriť aj totožnosť predávajúceho na základe predloženia jeho preukazu totožnosti, aby sa predišlo situácii, kedy by predávajúci chcel uzavrieť kúpnu zmluvu pod cudzou identitou. Všetky tieto skutočnosti môžu mať dosah na prípadné preukazovanie dobromyseľnosti kupujúceho ako nadobúdateľa vlastníckeho práva v súdnom spore. ■

RESUMÉ

K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva pri kúpe motorového vozidla

Odborný článok sa venuje problematike dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva pri kúpe motorového vozidla s osobitným akcentom na úkony kupujúceho pri overovaní oprávnenia predávajúceho na scudzenie vozidla. Autor analyzuje túto tzv. investigatívnu povinnosť kupujúceho ako nadobúdateľa vlastníckeho práva na podklade rozhodnutí slovenských súdov ako aj zahraničných súdnych autorít, pričom poukazuje na niektoré odlišnosti slovenskej právnej úpravy so zahraničnými. Analýza prináša v závere sumár odporúčaní pre právnu prax.

SUMMARY

Responsibility to be an Informed Transferee When Buying a Motor Vehicle

The article deals with the bona fide acquisition of the ownership right and title when buying a motor vehicle, putting particular emphasis on the buyer's active involvement in verifying the seller's right to sell the vehicle. The author analyses responsibility to be an informed buyer acquiring the ownership right and title to the vehicle (the so-called investigative duty) on the basis of decisions made by Slovak courts as well as by judicial authorities abroad, pointing out some differences between the Slovak and foreign legislation applicable thereto. The analysis ends with a summary of recommendations for legal practice.

ZUSAMMENFASSUNG

Zur investigativen Pflicht des Eigentumsrechtserwerbers beim Kraftfahrzeugkauf

Der Fachartikel widmet sich der Problematik des gutmütigen Eigentumsrechtserwerbes beim Kauf eines Kraftfahrzeuges mit besonderem Akzent auf Maßnahmen auf der Seite des Käufers bei der Prüfung der Berechtigung des Verkäufers zur Veräußerung des Kraftfahrzeuges. Der Autor analysiert diese sogenannte investigative – nachforschende Pflicht des Käufers als Erwerbers des Eigentumsrechtes aufgrund der Entscheidungen slowakischer Gerichte sowie ausländischer Gerichtsautoritäten, wobei er auf einige Unterschiedlichkeiten zwischen der slowakischen Rechtsregelung und den ausländischen Rechtsregelungen hinweist. Seine Analyse wird mit der Zusammenstellung von Empfehlungen für die Rechtspraxis abgeschlossen.

Právo na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie – od tlačoviny k internetu

JUDr. Radim Kochan, PhD.

Dňa 23. júna 2020 Ústavný súd Českej republiky vydal z pohľadu mediálneho práva prelomový nález, ktorým rozhodol, že právo na odpoveď a dodatočné oznámenie môže uplatniť aj osoba, ktorá sa stala predmetom správ na internete. Teda v prostredí, ktoré nie je mediálnym právom explicitne regulované. Tak slovenský, ako aj český právny poriadok, reprezentovaný Tlačovým zákonom, viaže cez vecnú pôsobnosť právnej normy dvojicu vyššie uvedených práv výlučne k tlačovine. Aj keď v čase vydania tohto článku má predmetný nález ústavného súdu už viac ako rok, s ohľadom na sled uplynulých týždňov či mesiacov, považujeme za vysoko aktuálne opätovne naň upriamiť pozornosť, zvlášť právnickej obce, ktorá sa čoraz viac dostáva do popredia záujmu žurnalistov.

Len málokto by namietal, že v súčasnosti žijeme v technologicky vyspelej dobe. Spravodajstvo sledujeme prevažne online a tie najdôležitejšie informácie sú nám sprostredkované prakticky v priamom prenose. A to už dávno neplatí len o športových podujatiach. V priamom prenose sú nám sprostredkované informácie o priebehu súdnych pojednávaní osôb obžalovaných z trestných činov, detaily o priebehu policajných zásahov v bydlisku alebo na pracovisku osôb podozrivých zo spáchania trestných činov, či detaily z osobného života fyzických osôb, ktoré často s tým pracovným, mediálne exponovanejším, nemajú nič spoločné. Uvedené informácie sú však často sprevádzané selektívnym a nekriticky hodnotiacim úsudkom novinárov či iných osôb, vydávajúcich svoje názory za žurnalistiku. Redakcie, ako aj publikujúci jednotlivci, sa nezriedka riadia jediným mottom: „šokovať“. A to za každú cenu. Ignorujú pritom, aký potenciál zásahu do základných práv a slobôd osôb má zverejnená informácia. A obzvlášť tá negatívna. Popravde, ťažko si spomenúť čo i len na jednu pozitívnu správu, ktorá by v uplynulých týždňoch či mesiacoch zarezonovala na titulnej strane novin. A je jedno, či v podobe tlačoviny alebo online spravodajstva.

Osobitnou kategóriou sú tzv. dezinformačné weby, ktoré existujú takmer výlučne v online prostredí a ktorých cieľová skupina čitateľov overovaním prijatých informácií veľmi nevniká. Prečo je dôležité na to poukázať? Pretože tieto médiá nepodliehajú prakticky žiadnej regulácii a môžu zverejňovať v zásade čokoľvek a o komkoľvek. Veď sloboda prejavu a právo na informácie sú ústavou zaručené.

Pri zamyslení, kto vlastne môže publikovať informácie, vystupujúc pritom ako novinár či žurnalista (tieto dva výrazy budeme ďalej používať ako synonymá), a po krátkom prieskume národnej legislatívy dospejeme k záveru, že slovenský právny systém neobsahuje žiadnu legálnu definíciu pojmu novinár a žurnalista. Otázkou tak ostáva, ako tento profesijný status vlastne

JUDr. Radim Kochan, PhD. je absolventom Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici.

Od ukončenia štúdia v r. 2008 sa venuje pracovnému právu a právu ochrany osobných údajov. Je tiež absolventom doktorandského štúdia na Právnickej fakulte TU v Tnave. V súčasnosti pôsobí v advokátskej kancelárii BOOM & SMART Slovakia a je účastníkom študijného programu LLM so zameraním na ochranu informácií.

vzniká. Pretože ani registrácia osôb či ich členstvo v občianskych združeniach a stavovských organizáciách¹ im tento status de iure nevytvára.

Z uvedeného preto možno odvodiť záver, že novinár je tzv. slobodné povolanie, rovnako ako fotograf, herec či spevák, teda bez legálnym spôsobom explicitne nastavených predpokladov a požiadaviek na výkon tejto profesie. Akurát s neporovnateľne významnejším potenciálom zásahu do základných práv a slobôd tretích osôb.

Žurnalistom tak môže byť prakticky ktokoľvek. A to doslova. Paradoxne aj amatérsky kameraman publikujúci svoje nahrávky v internetovej databáze videí Youtube.

Vo veci Buivids² Súdny dvor EÚ posudzoval prejudiciálnu otázku Najvyššieho súdu Lotyšska, ktorá sa týkala výkladu pojmu „spracúvanie osobných údajov pre žurnalistické účely“. V oblasti práva ochrany osobných údajov totiž platí, že pokiaľ sú údaje o fyzických osobách spracúvané pre žurnalistické účely, na ich spracúvanie sa môžu, ak to upraví národná legislatíva, vzťahovať niektoré výnimky, ktoré proces spracúvania osobných údajov zjednodušujú.³

Z odôvodnenia predmetného rozsudku vyplýva, že pán Buivids zhotovil v priestoroch policajnej stanice videozáznam svojej výpovede a tento „za účelom preukázania protiprávneho konania policajtov“ zverejnil na webstránke www.youtube.com. Videozáznam zhotovil prostredníctvom digitálneho fotoaparátu, pričom na ňom zreteľne zachytáva policajtov pri výkone procesných úkonov.

V prejednávanej veci Súdny dvor EÚ doslova uviedol: „Skutočnosť, že pán Buivids zverejnil uvedený záznam na internetovej stránke www.youtube.com, **nemôže sama osebe znamenať, že by toto spracovanie osobných údajov nemohlo byť považované za spracovanie vykonávané „výlučne na žurnalistické účely“** v zmysle článku 9 smernice 95/46.“⁴ A nebráni tomu ani skutočnosť, že pán Buivids nie je novinár z povolania.⁵

A čo pre aplikačnú prax toto rozhodnutie znamená? Prakticky to, že „žurnalistom“ môže byť ktokoľvek. Youtuber, blogger a podľa Súdneho dvora EÚ aj amatérsky kameraman, „pokiaľ z uvedeného videozáznamu vyplýva, že jediným účelom jeho zhotovenia a zverejnenia bolo sprístupniť verejnosti informácie, názory alebo myšlienky“.⁶ Žurnalistická výnimka, ktorú definoval Súdny dvor, sa tak vzťahuje na široké spektrum „autorov“, publikujúcich svoje myšlienky na platformách Facebook, LinkedIn, Instagram či práve zmieneny Youtube. Teda na celé spektrum tzv. sociálnych sietí, pôsobiacich výlučne v online prostredí.

Súdny dvor EÚ v bode 57 zmieneneho rozsudku doslova uviedol, že v danom prípade „treba zohľadniť vývoj a nárast komunikačných prostriedkov a prostriedkov rozširovania informácií. Súdny dvor EÚ tiež poukázal na absenciu typového významu nosiča informácií keď uviedol, že „**nosič, prostredníctvom ktorého sú údaje prenášané, klasický, ako je papier alebo rádiové vlny, alebo elektronický, ako je internet, nie je pre posúdenie, či ide o činnosť „výlučne na účely žurnalistiky“, rozhodujúci.**“ Preto aj táto skutočnosť by mala determinovať smer, ktorým sa bude judikatúra a právna úprava práva na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie na národnej úrovni uberať.

Status quo tlačoviny v národnej legislatíve

Aj napriek skutočnosti, že význam online spravodajstva každým rokom narastá a v súčasnosti je jeho dosah v porovnaní s printovými médiami takmer štvornásobný,⁷ z gramatického výkladu Tlačového zákona⁸ pomerne jednoznačne vyplýva, že právo dotknutej osoby požadovať zverejnenie

- opravy nepravdivých skutkových tvrdení,
- odpovede voči nepravdivým alebo pravdu skresľujúcim tvrdeniam, alebo
- dodatočného oznámenia o výsledku konania pred orgánom verejnej moci,

sa môže okrem tlačovej agentúry zákonným spôsobom uplatniť len voči redakciám printových médií, vydávajúcim tlačoviny.

V právnom poriadku Slovenskej republiky aj v súčasnosti absentuje explicitná právna regulácia online médií, a to aj vtedy, keď denníky publikujú tie isté články súčasne tak v periodickej tlači, ako aj na svojej webstránke. Teda na internete. A tak osoby, ktoré sa stanú predmetom správ, sa môžu domáhať svojho práva na odpoveď, opravu či dodatočné oznámenie voči faktom publikovaným o svojej osobe v tlačovine, avšak uplatniť tieto práva voči tým istým sporným faktom zverejneným v online prostredí, už paradoxne nemôžu. A to ani vtedy, keď ich publikuje jeden a ten istý vydavateľ, redakcia či novinár.

1 Príkladom je členstvo v Slovenskom syndikáte novinárov. Podľa článku III stanov SSN, sa členom SSN môžu stať všetky fyzické osoby „hlásiace sa k zásadám slobody a demokracie“... „tvorivo sa podieľajúce na tvorbe žurnalistických celkov a prejavov vo všetkých druhoch masových médií, ak väčšia časť ich príjmov pochádza z tejto činnosti.“ Členom sa môžu stať aj pedagógovia, vedeckovýskumní pracovníci a študenti žurnalistiky. Mimoriadne členstvo je určené pre majiteľov a spolumajiteľov médií **aj pre publicistov, ktorí majú iné ako novinárske zamestnanie.**

2 Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 14. 2. 2019 vo veci C-345/17 (ďalej aj „Rozsudok C-345/17“)

3 Ako vyplýva z zdôvodnenia č. 37 smernice 95/46/EHS o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov: „spracovanie osobných údajov na účely žurnalistiky alebo na účely literárneho alebo umeleckého stvárnenia, najmä v audiovizuálnej oblasti, by malo oprávňovať k výnimkám z požiadaviek vyplývajúcich z určitých nariadení tejto smernice do tej miery, ako je to nutné pre zladenie základných práv jednotlivcov so slobodou informácií a najmä s právom získať a odovzdávať informácie, ako to zaručuje najmä článok 10 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; keďže členské štáty by preto mali stanoviť výnimky a odchýlky nutné pre rovnováhu medzi základnými právami, pokiaľ ide o všeobecné opatrenia k zákonnosti spracovania údajov, opatrenia na prenos

údajov do tretích krajín a kompetenciu dozorného úradu.“ Treba uviesť, že obdobné ustanovenie môžeme nájsť aj v recitáli č. 153 nariadenia GDPR.

4 Bod 56 Rozsudoku C-345/17

5 Bod 55 Rozsudoku C-345/17

6 Bod 69 Rozsudoku C-345/17

7 z vykonaného prieskumu agentúry Reuters Institute, výsledky ktorého boli publikované v Digital News Report 2020, str. 81, vyplýva, že spravodajské informácie ľudia najčastejšie vyhľadávajú v online priestore (79 %), za ním nasleduje televízia (76 %), sociálne siete (54 %) a až na poslednom mieste sú printové médiá (22 %). Dostupné z: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2020-06/-DNR_2020_FINAL.pdf

8 Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon)

9 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 6. 2. 2019, sp. zn. II. ÚS 59/2018

Aké sú možnosti právnej ochrany dotknutých osôb podľa Tlačového zákona v kontexte jeho vecnej pôsobnosti?

Právo na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie nemožno uplatniť voči akémukoľvek tvrdeniu, ktoré bolo zverejnené o konkrétnej osobe. Podľa Tlačového zákona ho možno aplikovať len tam, kde bolo zasiahnuté do osobnostných práv osoby prostredníctvom periodickej tlače vydávanej na území Slovenskej republiky, alebo prostredníctvom agentúrneho spravodajstva.

Tlačový zákon definuje periodickú tlač ako noviny, časopisy alebo inú tlač, ktorá je vydávaná pod rovnakým názvom, s rovnakým obsahovým zameraním a v jednotnej grafickej úprave, a to najmenej dvakrát v kalendárnom roku. Tlačovina vydávaná v nižšej periodicite tak nebude spadať pod vecnú pôsobnosť Tlačového zákona.

Pod agentúrne spravodajstvo spadá súbor informácií šírený tlačovou agentúrou, ktorou sa rozumie osoba vyhľadávajúca a spracúvajúca „informácie s cieľom sprostredkovať ich odplatne v agentúrnom spravodajstve verejnosti“.

Z negatívneho vymedzenia vecnej pôsobnosti Tlačového zákona možno odvodiť, že tento sa nevzťahuje na „periodickú tlač určenú výlučne na úradné, služobné alebo prevádzkové účely či inú vnútornú potrebu osoby, ak nie je distribuovaná verejnosti“, ani na „periodickú tlač osoby určenú výlučne na jej vlastnú propagáciu“. Odvolávajúc sa na dôvodovú správu môžeme v prvom prípade hovoriť napríklad o podnikových novinách, ktorých distribúciu limituje uzavretý okruh zamestnancov (tzn. nie sú distribuované verejnosti), pričom druhý prípad (vlastná propagácia) sa môže týkať reklamného periodika vydávaného obchodným reťazcom za účelom reklamy svojich produktov.

Z vyššie uvedeného možno odvodiť jednoznačný záver, že vecná pôsobnosť Tlačového zákona je úzko spätá s tlačovinou, ktorá svojím charakterom napĺňa definičné znaky periodickej tlače, avšak nijakým spôsobom nereguluje spravodajstvo v prostredí internetu a už vôbec nedefinuje možnosti právnej ochrany osôb, ktoré sú často proti svojej vôli predmetom spravodajstva v online prostredí.

Predmet práva na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie podľa Tlačového zákona

Predmetom **práva na opravu** je nepravdivé skutkové tvrdenie o fyzickej alebo právnickej osobe, na základe ktorého možno túto osobu presne určiť a ktoré je zverejnené v periodickej tlači alebo v agentúrnom spravodajstve. Dotknutá osoba má právo žiadať o uverejnenie opravy nepravdivého skutkového tvrdenia. Vydavateľ periodickej tlače a tlačová agentúra sú povinní opravu uverejniť bezodplatne. **Nie je pri tom rozhodujúce, či sa nepravdivé skutkové tvrdenie dotýka aj cti fyzickej osoby alebo dobrej povesti právnickej osoby, prípadne či má na ne negatívny dopad. Účelom práva na opravu je zabezpečiť, aby bola verejnosti distribuovaná informácia, že predchádzajúce skutkové tvrdenie o dotknutej osobe bolo nepravdivé.** Inými slovami povedané, účelom je informovať o tom, aká je pravda.

„Právo na opravu má slúžiť na opravu exaktne vyjadriteľných alebo aspoň preukázateľných tvrdení a nie je možné prostredníctvom neho „opravovať“ názory, podozrenia či dohady autora.“⁹

Predmetom **práva na odpoveď** podľa Tlačového zákona je vytvorenie právneho rámca, ktorý poskytne fyzickej aj právnickej osobe možnosť domáhať sa bezplatného uverejnenia odpovede proti skutkovým tvrdeniam, **ktoré zasahujú do cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby, alebo názvu a dobrej povesti právnickej osoby.** Právo na odpoveď smeruje voči skutkovým tvrdeniam, zverejneným v periodickej tlači alebo agentúrnom spravodajstve, **ktoré sú zároveň nepravdivé, neúplné alebo pravdu skresľujúce.** Odpoveď sa obmedzí len na skutkové tvrdenie, ktorým sa informácia o dotknutej osobe zverejnená v tlačovine poprie, doplní, spresní alebo vysvetlí.

„Cieľom práva na tlačovú odpoveď je zaistiť každému jednotlivcovi možnosť konfrontovať a hájiť sa voči určitým vyhláseniam šíreným informačnými prostriedkami, ktoré sú spôsobilé negatívne zasiahnuť do jeho súkromia, dôstojnosti alebo cti. Okrem rešpektovania princípu „rovnosti zbraní“

na poli slobody prejavu, kde dochádza k stretom slobody prejavu médií s osobnostnými právami jednotlivcov, je inštitút práva na odpoveď v súlade so zásadou „audiatur et altera pars“ („nech je vypočutá aj druhá strana“) zárukou plurality informácií, ktorá prispieva k zdravému ovzdušiu demokratickej spoločnosti.“¹⁰

Právo na dodatočné oznámenie je inštitútom, ktorý dáva dotknutým osobám právo žiadať uverejnenie dodatočnej informácie o výsledku právoplatne skončeného konania pred orgánom verejnej moci. Toto právo má tak fyzická, ako aj právnická osoba a môže ho uplatniť bez ohľadu na výsledok predmetného konania. Konaním pred orgánom verejnej moci rozumieme konanie trestné, občianskoprávne, správne aj priestupkové.

Ústavný rámec práva na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie

Podľa čl. 12 Ústavy SR sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i právach. Už táto skutočnosť by mala byť sama osebe garantom, že demokratický právny štát poskytne dotknutým subjektom prostriedky účinnej ochrany všade, kde k zásahu do ich práv a slobôd dochádza. A to vrátane internetu. z pohľadu zásahu do základných práv a slobôd dotknutých osôb totiž nie je podstatné, prostredníctvom ktorého média bude do ich práv garantovaných článkom 19 a 26 Ústavy SR¹¹ zasiahnuté. Podstatné je, že, resp. či, k zásahu do práva na informačné sebaurčenie dotknutej osoby došlo.

Z pohľadu práva na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie možno za prelomové rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky označiť jeho nedávny nález.¹² Sťažovateľom bol primár psychiatrickej kliniky a zároveň súdny znalec. Internetový denník Novinky.cz o ňom publikoval článok s názvom „Soud řeší šlendriánství psychiatra, může mu sebrat razítko znalce“. Krajský súd v Plzni naozaj konanie vo veci podozrenia zo spáchania priestupku proti riadnemu vykonávaniu znaleckej činnosti voči lekárovi viedol, avšak toto sa skončilo jeho zastavením, pretože, ako konštatoval súd, „skutok, pre ktorý bolo konanie vedené, sa nestal“.

Málokoho prekvapí, že internetový denník sa už do publikovania informácie o výsledku súdneho konania nehrnul, a preto sa zverejnenia dodatočného oznámenia o jeho výsledku lekárovi a súdny znalec v jednej osobe domáhal súdnou cestou. Okrem dodatočného oznámenia vydavateľ internetového spravodajstva odmietol zverejniť aj sťažovateľovu žiadosť o odpoveď, obsahom ktorej bola korekcia a vyvrátenie nepravdivých skutkových tvrdení o jeho osobe.

Obvodný súd Praha 2, následne Mestský súd v Prahe, ako aj Najvyšší súd Českej republiky zhodne dospeli k rovnakému právnemu záveru, že Tlačový zákon ČR¹³ sa rovnako ako Tlačový zákon SR vzťahuje výlučne na periodickú tlač, ktorou internetový portál Novinky.cz nie je, a preto v danom prípade nie je možné požadovať zverejnenie dodatočného oznámenia o výsledku konania pred orgánom verejnej moci.

Ústavný súd ČR však v uvedenom náleze upriamil pozornosť (nie len) odbornej verejnosti na význam ochrannej funkcie právneho štátu, ktorá má a musí garantovať ochranu základných práv a slobôd osôb súkromného práva. Táto ochranná funkcia štátu sa prejavuje nielen výkonom súdnictva a garantovaním nezávislého postavenia sústavy všeobecných súdov od ostatných zložiek štátnej moci, ale tiež výkonom funkcie zákonodarnej. „Podľa nej má štát povinnosť zaistiť naplnenie jeho záväzku podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy¹⁴ in fine, teda záväzku ochrany práv a slobôd osôb súkromného práva“¹⁵ a ich garanciu a právnu vymožitelnosť následne zaisťovať prostredníctvom činnosti orgánov moci výkonnej a súdnej.

Ústavný súd ČR preto v posudzovanej veci hodnotil, do akej miery a či vôbec bola v uvedenom prípade ochranná funkcia štátu naplnená a či štát prostredníctvom výkonu súdnej moci zabezpečil ochranu osôb súkromného práva v rozsahu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy ČR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.¹⁶

Ústavný súd ČR dospel k záveru, že ochranná funkcia štátu v posudzovanom prípade naplnená nebola.

Súd uviedol, že dotknuté osoby musia mať zákonnú možnosť vymedziť sa voči jednotlivým médiám takým spôsobom, ktorý zaručí ochranu ich základných práv a slobôd, reprezentovaných právom na dôstojnosť, česť, dobré meno alebo povesť, čo v tomto prípade naplnené

10 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 350/2014

11 Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. – Ústava Slovenskej republiky

12 Nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 23. 6. 2020, sp. zn. IV. ÚS 2257/18 (ďalej aj „Nález ÚS ČR sp. zn. 2257/18“).

13 Zákon č. 46/2000 Sb. o právech a povinnostiach pri vydávaní periodického tisku a o zmene nektorých ďalších zákonov (tiskový zákon)

14 Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavného zákona č. 1/1993 – Ústava Českej republiky, je Česká republika „zvrchovaný, jednotný a demokratický právny štát založený na úcte k právam a slobodám človeka a občana“.

15 Bod 33 Nálezu ÚS ČR sp. zn. 2257/18

16 „Každý sa môže domáhať ustanoveným postupom

svojho práva na nezávislosť a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.“

17 Bod 40 Nálezu ÚS ČR
sp. zn. 2257/18

18 Bod 54 Nálezu ÚS ČR
sp. zn. 2257/18

19 Článok 26 ods. 2 Ústavy SR

20 Právne inštitúty, ktoré majú všeobecný charakter, ústavný súd bližšie nešpecifikoval. Za všeobecný inštitút možno podľa nášho názoru považovať napríklad príslušnú občianskoprávnú žalobu na ochranu osobnosti alebo dobrej povesti osoby. V takom prípade je však obligatórnym predpokladom úspechu podanej žaloby predchádzajúce porušenie právnej povinnosti, resp. neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti. Naopak, Tlačový zákon takúto požiadavku explicitne nestanovuje. Napríklad uplatnenie práva na dodatočné oznámenie je viazané výlučne na skutkové tvrdenie o konaní pred orgánom verejnej moci voči konkrétnej osobe. Táto môže svoje právo uplatniť bez rozdielu, či sa konanie skončí v prospech alebo neprospech dotknutej osoby, alebo či informáciu o prebiehajúcom konaní je, alebo nie je pravdivá.

nebolo. Ak by sudy nezabezpečili, aby pôvodca zásahu do práv žiadosti o odpoveď vyhovel, „bol by nositeľ týchto práv degradovaný na obyčajný predmet verejnej diskusie.“¹⁷

Ústavný súd ČR tiež celkom logicky poukázal na narastajúci význam internetu ako aj spravodajstva publikovaného v jeho rozhraní, kedy práve týmto typom spravodajstva môže dôjsť k zásahu do základných práv a slobôd osôb omnoho závažnejším spôsobom, ako je to v prípade printových médií. Rozhodujúcu úlohu pritom zohráva neobmedzená dostupnosť internetu a jeho dosah, ktorý nie je limitovaný počtom výtlačkov printového periodika, ani vymedzením konkrétneho územia, na ktorom sú jeho výtlačky rozširované. Podľa Ústavného súdu ČR: „predstava, že v tejto situácii by štát postupoval tak striktno formálnym spôsobom, že by zatváral oči pred možnosťou dehonestovať niekoho v internetovom spravodajstve bez možnosti postihu, pretože sa tak nedialo prostredníctvom tlačoviny či rozhlasového alebo televízneho programu, z hľadiska funkcie Ústavného súdu ako orgánu ochrany ústavnosti, nemôže obstáť.“¹⁸

Ústavný súd ČR považoval za neprijateľné, aby mediálne právo poskytovalo dotknutým subjektom právnu ochranu pred zásahom do ich práv prostredníctvom periodickej tlače, rozhlasu či televízie, a v iných, porovnateľných prípadoch, kde k zásahu dochádza prostredníctvom internetu, túto ochranu neposkytovalo. „Na málokteré médium je totiž možné vziať charakteristiku slobody prejavu a informačnej slobody podľa čl. 17 ods. 2 Listiny¹⁹ „bez ohľadu na hranice“ (a to akékoľvek) práve tak, ako na internet.“

Záver Ústavného súdu ČR bol preto jednoznačný. „To, že v právnom poriadku nie je obsiahnutá všeobecná úprava mediálneho práva vrátane problematiky právnych vzťahov vznikajúcich v súvislosti so spravodajstvom na internete ešte neznamená, že nemožno na základe celého právneho poriadku skonštruovať (nie tvoriť) právne normy, ktoré majú všeobecný charakter a na ktorých základe potom možno problémy regulácie médií riešiť. Na takomto základe je potom možné zaplniť medzeru existujúcu v mediálnom práve ako komplexnom odvetví právneho poriadku z hľadiska ochrany základných práv a slobôd zaručených v čl. 10 a 17 Listiny. **Ak doteraz neexistuje v mediálnom práve výslovná konkrétna úprava chrániaca tieto práva a slobody v prostredí internetu, možno analogicky využiť právne inštitúty, ktoré majú všeobecný charakter, nie sú viazané výlučne na určitý typ informačného média a sú spôsobilé takúto ochranu poskytnúť.**“²⁰

Ústavný súd zároveň poskytol dotknutým osobám určité vodidlo, ako by mali, resp. mohli v obdobných prípadoch postupovať. Podľa ústavného súdu sú internet a tlač z hľadiska mediálneho práva odlišné, len pokiaľ ide o ich dosah, registráciu či spôsob šírenia informácií. Naopak, v oblasti ochrany základných práv a slobôd majú spoločné to, že môžu byť nositeľmi skutkových tvrdení, ktoré poškodzujú dôstojnosť, česť, dobré meno či povest dotknutej osoby. Teda práva, ktoré sú jej ústavou garantované. A preto, hoci Tlačový zákon upravuje práva a povinnosti vydavateľa periodickej tlače a prostriedky obrany dotknutým osobám priznáva len proti tlačovine (a agentúrnemu spravodajstvu), možno tieto prostriedky ochrany použiť analogicky aj v prostredí internetu. Zvlášť v prípadoch, keď ten istý vydavateľ periodickej tlače publikuje spravodajstvo aj online. Ústavný súd doslova uviedol: „Hoci predmetné ustanovenia (pozn. tlačového zákona ČR) hovoria výslovne o periodickej tlači (v zmysle tlačového zákona), nemožno opomenúť, že v danom prípade táto tlačovina má svoju internetovú mutáciu. **Podľa Ústavného súdu je potrebné vziať do úvahy uvedené povinnosti per analogiam aj na ňu; nejde pritom o vytváranie nových povinností, ale len o modifikáciu povinností existujúcich pre pomery uvedenej internetovej mutácie periodickej tlače pri zabezpečení ochrany základných práv a slobôd. Ustanovenia § 10 a 11 tlačového zákona sa použije primerane a to tak, aby povinnosť uložená prípadným súdnym rozhodnutím reflektovala špecifiká tzv. nových médií.**“²¹

Záver

Záverom by sme možno trochu netradične radi nazreli späť do minulosti. Pretože práva osôb, ktorým sme sa venovali, majú svoj historický základ už v roku 1933, kedy právo na opravu našlo svoju legálnu definíciu v zákone č. 126/1933 Zb. ktorým sa menia a dopĺňajú tlačové zákony.²² K súčasnému vymedzeniu tohto práva mala ešte bližšie jeho legálna definícia obsiahnutá v zákone č. 81/1966 Zb. o periodickej tlači a o ostatných hromadných informačných prostriedkoch.²³ Právo na opravu sa tak stalo právom, ktoré je v slovenskom právnom poriadku etablované už dlhodobo.

O to nepochopiteľnejšie vyznieva až hysterický výstup niektorých spravodajských médií vždy, keď na verejnosť prenikne čo i len úvaha zákonodarcu tieto práva upraviť, novelizovať a prispôbiť súčasnej dobe. Napríklad aj smerom k prostrediu internetu.

Je načase uvedomiť si a akceptovať skutočnosť, že pri kolízii dvoch ústavných práv (ochrana osobnosti vs. sloboda tlače) nie je možné bez vykonania náležitého testu proporcionality určiť, ktoré právo má prednosť, resp. či zásah do jedného z nich je legitímny a proporcionálny.

Veríme, že príde čas, keď si aj žurnalistická obec uvedomí, že všetky tri práva, ktorým sme sa venovali v tomto článku, ako aj prípadné snahy zákonodarcu o ich modifikáciu smerom k prispôbeniu sa tejto (online) dobe, nie sú cestou k znižovaniu kvality demokracie, ale naopak, ústavne konformným spôsobom vyvažujú základné práva a slobody subjektov súkromného práva smerom k ochrane osobnosti, ktorá, ako potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom vyššie citovanom náleze, si túto ochranu zaslúži a je tak namieste venovať jej náležitú pozornosť.

Sme toho názoru, že nie je možné prijať iný záver ako ten, že každé médium ako nositeľ informácií je bez ohľadu na jeho formu, spôsobilé negatívnym spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd dotknutých osôb a poškodí ich dobré meno, povesť, česť a dôstojnosť. A je (alebo by malo byť) primárnym záujmom každého demokratického právneho štátu, ako garanta základných práv a slobôd, poskytnúť dotknutým subjektom ochranu pred neoprávneným zásahom do ich práv, ako aj možnosť adekvátnej obrany. ■

RESUMÉ

Právo na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie – od tlačoviny k internetu

Nález Ústavného súdu Českej republiky, ktorý autor analyzoval v tomto článku, patrí nepochybne medzi rozhodnutia so zásadným významom. Do určitej miery supluje úlohu štátu, ktorý akoby pozabudol, že subjekty súkromného práva si zaslúžia adekvátnu ochranu všade tam, kde k zásahu do ich práv dôjde. Teda aj v online priestore. Dvojicu práv, ktoré boli predmetom nálezu ústavného súdu (právo na odpoveď a právo na dodatočné oznámenie), autor doplnil o právo na opravu, ktoré z pohľadu významu aj možnej aplikácie považuje za rovnocenné.

SUMMARY

Right of Correction, Right of Reply and Right of Supplementary Information – From the Printed Matter to the Internet

The ruling of the Czech Constitutional Court analysed in this article is undoubtedly one of the decisions of crucial importance. To a certain extent, it deputizes for the state, which seems to have forgotten that private entities deserve adequate protection whenever their rights are interfered with, i.e. also online. In addition to the two rights dealt with in the Constitutional Court ruling (right of reply and right of supplementary information) the author also analyses the right of correction which he considers to be equal in terms of its meaning and possible application.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Recht auf Berichtigung, Beantwortung und nachträgliche Mitteilung – von Druckschriften bis zum Internet

Der in diesem Artikel analysierte Befund des Verfassungsgerichtes der Tschechischen Republik gehört zweifelsohne zu den Entscheidungen mit einer prinzipiellen Bedeutung. In gewissem Maße ersetzt er die Aufgabe des Staates, der als ob vergessen hätte, dass den Subjekten des Privatrechtes ein entsprechender Schutz überall dort zusteht, wo in deren Rechte eingegriffen wird. Demnach auch im Online-Raum. Die zwei bezeichneten Rechte, die Gegenstand des Befundes des Verfassungsgerichtes waren (das Recht auf die Beantwortung und das Recht auf eine nachträgliche Mitteilung), haben wir um das Recht auf eine Berichtigung ergänzt, welches von uns hinsichtlich seiner Bedeutung und möglicher Anwendung als gleichwertig betrachtet wird.

21 Bod 56 Nálezu ÚS ČR sp. zn. 2257/18

22 Tento zákon v § 11 až 17 upravoval podmienky tlačovej opravy, o ktorú mohol žiadať každý, koho sa akýmkoľvek spôsobom dotýkala správa zverejnená v periodickej tlači. Vydavateľ tlače mal povinnosť zverejniť opravu zdarma a to až v rozsahu dvojnásobku pôvodnej (opravovanej) správy, pričom sa v nej mohli uviesť len tie skutočnosti, ktoré opravujú alebo vyvracajú skutočnosti uvedené v pôvodnej správe. Povinnosť zverejniť opravu mal vydavateľ do troch dní od doručenia žiadosti, alebo do najbližšieho vydania periodickej tlačoviny. Oprava musela byť zverejnená bez zmeny tak, ako bola doručená redakcii.

23 Podľa § 19 uvedeného zákona sa mohol opravy domáhať ten, o kom bol v hromadnom informačnom prostriedku uverejnený nepravdivý alebo pravdu skresľujúci údaj, ktorý sa dotýkal (i) cti občana, (ii) dobrého mena organizácie, vedeckej alebo kultúrnej inštitúcie, alebo (iii) činnosti štátneho orgánu. Tieto osoby mohli požadovať bezplatné zverejnenie opravy do dvoch mesiacov od zverejnenia namietanej skutočnosti, pričom boli povinné navrhnúť jej znenie. Šéfredaktor tlačoviny bol povinný opravu zverejniť, avšak jej konečné znenie určoval on. Zákon len stanovil podmienku znenie opravy a spôsob jej zverejnenia vopred prerokovať so žiadateľom o opravu. K oprave muselo dôjsť do ôsmich dní od podania žiadosti o opravu, alebo v najbližšom čísle periodickej tlačoviny pripravovanom po podaní žiadosti.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Výkon práva držby viacerými subjektmi

Držba predstavuje faktické panstvo nad vecou, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. z takto vymedzeného chápania pojmu držba logicky vyplýva záver, že k jednej a tej istej veci nemôže vzniknúť viac práv držby. Môže vzniknúť len nedeliteľné právo viacerých subjektov spoločne vykonávať to isté právo držby.

*Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 11. mája 2021
sp. zn. 8Cdo/94/2020*

Dotknuté ustanovenia:

– § 129, § 130, § 134 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

V konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti okresný súd rozhodol o zamietnutí žaloby, keď dospel k záveru, že vlastnícke právo svedčí v prospech žalovaného v 1. rade. Podľa záverov súdu žalovaný v 1. rade nehnuteľnosť vydržal v zmysle § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka,¹ pretože dobromyseľným držiteľom nehnuteľnosti bol viac ako 10 rokov, do ktorej sa mu započítava aj doba, po ktorú boli vlastníckymi nehnuteľnosti jeho právni predchodcovia. Zdôraznil, že žalovaný v 1. rade a jeho právni predchodcovia nemohli vedieť o existencii duplicitného zápisu vlastníckeho práva svedčiaceho aj v prospech žalobcu, pričom zmluvy uzatvárali s vedomím o správnosti údajov zapísaných v katastri nehnuteľností. Následne vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti sa správali ako vlastníci a nakladali s ňou v dobrej viere, že im vlastníckym právom patrí. Krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

V podanom dovolaní žalobca poukázal na to, že počas celej vydržacej doby sa právni predchodcovia žalovaného v 1. rade neohradili proti užívaniu pozemku žalobcom, ani sa inak neprejavili ako faktickí držiteľia, a teda nebola preukázaná ich dobromyseľná nerušená držba. Žalobca súčasne nastolil dovolaciemu súdu na posúdenie právnu otázku, do akej miery a či vôbec je prípustná držba nehnuteľnosti vlastníkom aj držiteľom súčasne, ak držiteľ nie je na rozdiel od vlastníka aktívny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Z odôvodnenia:

Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nie je v súlade s právom strany na spravodlivé súdne konanie, keď v danom prípade neboli preukázané rozhodujúce skutkové okolnosti o realizácii vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti zo strany žalovaného

¹ § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka:

(1) Oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

(3) Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

v 1. rade a jeho právnych predchodcov. Hoci súdy konštatovali vydržanie vlastníckeho práva žalovaného v 1. rade, neustálili, kedy presne došlo k začatiu plynutia vydržacej doby a následne k jej uplynutiu. Odvolací súd taktiež neposkytol žiadnu relevantnú odpoveď na odvolacie námietky žalobcu, v ktorých poukazoval na to, že žalobca bol tiež v dobrej viere, že je vlastníkom nehnuteľnosti, o nehnuteľnosť sa staral a disponoval s ňou.

Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci, vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemožno nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom ustanovenej doby. V zmysle §§ 129 ods. 1² a 130 ods. 1 Obč. zákonníka³ oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí.

Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné. Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí byť daná už pri vzniku držby a potom po celý priebeh vydržacej doby.

Držba teda predstavuje faktické panstvo nad vecou. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. z takto vymedzeného chápania pojmu držba logicky vyplýva záver, že k jednej a tej istej veci nemôže vzniknúť viac práv držby. Môže vzniknúť len nedeliteľné právo viacerých subjektov spoločne vykonávať to isté právo držby.

V okolnostiach posudzovanej veci je teda vylúčené, aby vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti bola preukázaná faktická držba zo strany žalobcu a rovnako aj zo strany žalovaného v 1. rade, resp. jeho právnych predchodcov. Ak mienil odvolací súd dospieť k záveru o nadobudnutí vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti vydržaním, bol povinný ustáliť stav oprávnenej držby tejto nehnuteľnosti po celú vydržaciú dobu s presným ustálením začiatku aj konca jej plynutia, so zohľadnením všetkých okolností, najmä so zohľadnením, či a kto vie preukázať takúto oprávnenú držbu.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, v dôsledku čoho je potrebné konštatovať, že zo strany odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces strán sporu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

2 § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka: *Držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.*

3 § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka: *Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.*

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Imunita guvernéra národnej centrálnej banky voči právomoci vnútroštátnych súdov

1. Článok 22 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkom 130 ZFEÚ a článkom 7 Protokolu (č. 4) o štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu môže požívať imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, pokiaľ ide o činnosti vykonané v úradnom postavení člena orgánu Európskej centrálnej banky.

2. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkom 22 tohto protokolu sa má vykladať v tom zmysle, že guvernér centrálnej banky členského štátu v súvislosti s činnosťami vykonanými vo svojom úradnom postavení naďalej požíva imunitu voči právomoci súdov, stanovenú v článku 11 písm. a) uvedeného protokolu, aj po skončení výkonu svojej funkcie.

3. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie v spojení s článkami 17 a 22 tohto protokolu sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie, t. j. podľa štádia konania orgán poverený trestným stíhaním, alebo príslušný trestnoprávny súd, je ako prvý oprávnený posúdiť, či porušenie, ktorého sa mal dopustiť guvernér národnej centrálnej banky v postavení člena orgánu ECB, predstavuje činnosť tohto guvernéra vykonanú pri plnení jeho úloh v rámci tohto orgánu, ale že v prípade pochybností je povinný na základe zásady lojálnej spolupráce požiadať o stanovisko ECB a konať v súlade s ním. Naproti tomu jedine Európskej centrálnej banke prislúcha, aby v prípade, že jej bola predložená žiadosť o zbavenie imunity tohto guvernéra, posúdila, či je takéto zbavenie imunity v rozpore so záujmami Únie, s výhradou možného preskúmania tohto posúdenia Súdnym dvorom.

4. Článok 11 písm. a) Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov, ktorú stanovuje, nebráni celému trestnému stíhaniu, najmä vyšetrovacím úkonom, zhromažďovaniu dôkazov a oznámeniu aktu o vznesení obvinenia. Ak sa však už v štádiu vyšetrovania vedeného vnútroštátnymi orgánmi a pred podaním obžaloby na súd zistí, že osoba, ktorá je predmetom vyšetrovania, môže požívať imunitu voči právomoci súdov vo vzťahu k činnosti, ktorá je predmetom trestného stíhania, týmto orgánom prislúcha, aby požiadali dotknutú inštitúciu Európskej únie o zbavenie imunity. Táto imunita nebráni tomu, aby sa dôkazy zhromaždené počas vyšetrovania mohli použiť v iných súdnych konaniach.

5. Článok 11 písm. a) a článok 17 Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie sa majú vykladať v tom zmysle, že imunita voči právomoci súdov sa neuplatňuje, ak je osoba požívajúca túto imunitu trestne stíhaná za činnosti, ktoré neboli vykonávané v rámci úloh, ktoré plní v mene inštitúcie Európskej únie.

*Rozsudok Súdného dvora z 30. novembra 2021 vo veci C-3/20,
LR Ľ Generálprokuratúra – ECLI:EU:C:2021:969.*

Ilmārs Rimšēvičs bol v rokoch 2001 až 2019 guvernérom Národnej banky Lotyšska. Vo februári 2018 bol zatknutý pre podozrenie z požadovania a prijatia úplatku v roku 2013. Po dvoch dňoch bol síce prepustený na slobodu, ale Úrad prevencie a boja proti korupcii v Lotyšsku rozhodol o uložení viacerých obmedzujúcich opatrení, medzi nimi aj o zákaze zastávať funkciu guvernéra centrálnej banky. Toto rozhodnutie Súdny dvor zrušil. Išlo o konanie

v spojených veciach C-202/18 a C-238/18, ktoré sa viedlo na základe žaloby podľa čl. 14.2 ods. 2 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky. Dôvodom zrušenia rozhodnutia bola skutočnosť, že Lotyšská republika v konaní pred Súdny dvorom nepreukázala existenciu dostatočných indícií, že sa Ilmārs Rimšēvičs dopustil závažného pochybenia, v dôsledku čoho považoval Súdny dvor rozhodnutie za neodôvodnené.

Ilmārs Rimšēvičs teda naďalej vykonával svoj mandát guvernéra Národnej banky Lotyšska, ktorý mu uplynul 21. 12. 2019, a to napriek tomu, že voči nemu pokračovalo trestné stíhanie pre trestné činy korupcie a podvodu, ktorých sa mal dopustiť v rokoch 2010 až 2012. V rámci trestného konania vnútroštátny súd na podnet obhajcov Ilmārsa Rimšēvičsa predložil Súdnemu dvoru niekoľko otázok týkajúcich sa výkladu Protokolu č. 7 o výsadách a imunitách Európskej únie (ďalej len „Protokol č. 7“), ktorý je v zmysle čl. 51 Zmluvy o Európskej únii súčasťou tejto zmluvy. Je totiž nespochybniteľné, že guvernér Národnej banky Lotyšska je súčasne aj členom Rady guvernérov Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“), a preto požíva imunity v zmysle Protokolu č. 7, keďže jeho článok 22 predpokladá jeho pôsobnosť aj na ECB a členov jej orgánov. Vnútroštátny súd chcel svojimi otázkami zistiť, aké dôsledky by mala prípadná imunita na trestné konanie na vnútroštátnej úrovni.

Súdny dvor sa najprv zaoberal otázkou, či z Protokolu č. 7 vôbec vyplýva imunita guvernéra centrálnej banky členského štátu voči právomoci súdov. Protokol č. 7 totiž rozlišuje tri kategórie osôb, ktorým priznáva imunitu rozdielnej povahy a rozsahu. Prvú kategóriu tvoria členovia Európskeho parlamentu, druhú predstavujú zástupcovia vlád členských štátov zúčastňujúci sa na činnostiach inštitúcií Únie a tretiu predstavujú úradníci a iní zamestnanci Únie. Nie je úplne zrejmé, do ktorej kategórie osôb spadá guvernér národnej centrálnej banky. Podľa Súdného dvora sa naňho má vzťahovať imunita voči právomoci súdov členského štátu priznaná úradníkom a ostatným zamestnancom Únie vo vzťahu k činnosti v rámci svojho úradného postavenia upravená v čl. 11 písm. a) Protokolu č. 7, keďže takáto imunita je spôsobilá zabezpečiť nezávislosť, ktorá sa od guvernérov národných centrálnych bánk vyžaduje. z čl. 11 písm. a) Protokolu č. 7 výslovne vyplýva, že guvernéri národných centrálnych bánk túto imunitu požívajú aj po skončení svojej funkcie.

Ďalej sa Súdny dvor zaoberal otázkou, ktorý subjekt je oprávnený posúdiť splnenie podmienky uplatnenia imunity voči právomoci súdov, ktorá spočíva v preukázaní, že ide o činnosť vykonávanú v rámci úradného postavenia. Keďže Protokol č. 7 túto otázku výslovne neupravuje, vyvodil Súdny dvor svoju odpoveď s ohľadom na kontext a účel čl. 11 písm. a) Protokolu č. 7. Podľa Súdného dvora môžu vzniknúť tri situácie. Prvou je situácia, keď vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie (v závislosti od štádia trestného konania) bez akýchkoľvek pochybností môže konštatovať, že skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania, zjavne nespáchal guvernér národnej centrálnej banky vo svojom úradnom postavení. V takom prípade sa v trestnom konaní pokračuje, keďže imunita voči právomoci súdov sa neuplatňuje. Druhá situácia vznikne vtedy, keď existujú pochybnosti v otázke, či skutok súvisí s úradným postavením guvernéra národnej centrálnej banky. V takom prípade sa musí vnútroštátny orgán zodpovedný za trestné konanie obrátiť na ECB, ktorá rozhodne o tom, či bol skutok spáchaný v úradnom postavení a v prípade jej kladnej odpovede je potrebné požiadať ECB o zbavenie imunity guvernéra národnej centrálnej banky. Tretia situácia nastane vtedy, keď sa vnútroštátny orgán jednoznačne domnieva, že skutok bol spáchaný v úradnom postavení guvernéra národnej centrálnej banky. V takom prípade môže trestné konanie pokračovať až po rozhodnutí ECB o žiadosti o zbavenie imunity. Súdny dvor nad rámec svojich úvah ešte skonštatoval, že v prípade podvodu a korupcie už vzhľadom na ich definíciu je zrejmé, že takéto konania koncepčne vybočujú z rámca úloh guvernéra národnej centrálnej banky, a preto nemôžu patriť medzi činnosti vykonané týmito osobami v rámci ich úradného postavenia. Tým sa výrazne uľahčila situácia pre lotyšský orgán zodpovedný za trestné konanie v prípade Ilmārsa Rimšēvičsa, ktorý tak získal oporu pre záver, že skutky, pre ktoré je voči nemu vedené trestné konanie, nesúvisia s jeho úradným postavením guvernéra národnej centrálnej banky a nie je tak nutné žiadať ECB o zbavenie imunity.

Ďalšia otázka, ktorou sa Súdny dvor zaoberal, sa týkala rozsahu imunity. Vnútroštátny súd chcel zistiť, či imunita bráni celému trestnému stíhaniu, alebo je len prekážkou, aby bol guvernér postavený pred súd a odsúdený. Súdny dvor najprv pripomenul, že pojem „imunita voči právomoci súdov“ obsiahnutý v čl. 11 písm. a) Protokolu č. 7 je autonómnym pojmom práva Únie a jeho zmysel a rozsah musí byť vo všetkých členských štátoch rovnaký. Stanovil ho s ohľadom na kontext a ciele sledované uvedeným ustanovením tak, že táto imunita nebráni celému trestnému stíhaniu. Je možné uskutočňovať vyšetrovacie úkony, zhromažďovať dôkazy a vznášať obvinenia. Avšak o zbavenie imunity je potrebné požiadať aj v štádiu vyšetrovania, hneď ako sa zistí, že guvernér by mohol požívať imunitu voči právomoci súdov. Imunita voči právomoci súdov nebráni neskoršiemu použitiu dôkazov v iných konaniach týkajúcich sa iných skutkov, na ktoré sa nevzťahuje imunita, alebo ktoré smerujú voči tretím osobám.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta*

www.epi.sk

NOVINKA NA EPI

rýchlejšie a presnejšie vyhľadávanie

Neustále premýšľame, ako veci vylepšiť. Teraz je výsledkom nové, rozšírené vyhľadávanie nad odbornými článkami, rozhodnutiami súdov a ďalším obsahom právneho systému.

- nový vyhľadávací formulár, ktorý je vizuálne prehľadnejší a užívateľsky komfortnejší
- spoľahlivé fulltextové vyhľadávanie je doplnené o ďalšie triediace kritériá
- pridali sme nové funkcie vo vyhľadávaní, ktoré spresnia vaše výsledky

Kontakt: |

+421 41 70 53 777

www.epi.sk

Aktuálne udalosti

Nové odborné zamerania advokátov

Neustále sa meniacia situácia tak vo svete, ako aj na území Slovenskej republiky, prináša aj zmeny v dopyte po špecifikovaných právnych službách. Preto je nevyhnutné, aby si klienti vedeli rýchlo a efektívne vyhľadať advokáta vo svojom okolí, ktorý sa problematike aj venuje. Z tohto dôvodu predsedníctvo SAK schválilo nové odborné zamerania v nasledovnom znení:

- rodičovské únosy
- poručenská agenda s medzinárodným prvkom
- medzištátne adopcie a cezhraničné únosy
- správne právo súvisiace s COVID19

Klient si tak na stránke komory môže jednoducho filtrovať pri vyhľadávaní advokáta aj pomocou výberu jeho odborného zamerania.

Vážené advokátky, vážení advokáti,

v prípade vášho záujmu o špecifikovanie odborného zamerania si uvedené viete zvoliť po prihlásení sa v časti *Vstup pre*

členov následne v **Elektronických žiadostiach** po Podaní žiadosti.

K novele trestných kódexov ohlásenej ministerstvom spravodlivosti

Ministerka spravodlivosti M. Kolíková ohlásila na tlačovej konferencii 1. decembra 2021 veľkú novelu Trestného zákona a trestného poriadku. Ide o rozsiahlu novelu, ktorá upravuje široký rozsah zmien a navrhuje zavedenie aj nových skutkových podstát týkajúcich sa napríklad šírenia nepravdivých informácií. Rozumieme potrebe v tejto mimoriadnej situácii zasiahnuť proti porušovateľom opatrení a prípadne aj proti tým, ktorí útočia na zdravotníkov či policajtov. Myslíme si však, že trestné právo má byť využívané ako *ultima ratio* a vynucovať dodržiavanie opatrení by mal štát predovšetkým prostredníctvom správneho práva.

Na komore sme s prekvapením sledovali tlačovú konferenciu a rozsah pripravenej novely. Je pravdou, že začiatkom tohto roka bol ministerstvom ohlásený vznik pracovnej komisie pre novelizáciu trestných kódexov, kam komora nominovala svojho zástupcu. Na základe jej vzniku v marci SAK vypracovala podklady - návrhy na zmenu zákonných ustanovení v paragrafovom znení. Navrhovali sme viacero úprav, ktoré by napríklad umožňovali širšie použitie alternatívnych trestov, zmenu definície malej škody a mnoho ďalších ustanovení. Na našu iniciatívu sme nedostali žiadnu odpoveď, zároveň komisia ani raz nezasadla a na ministerstvo neboli v tejto veci ani raz prizvaný ktokoľvek zo SAK na rokovanie. Napriek deklarovaniu ministerstva a ministerky samotnej, že komunikácia medzi zástupcami justície vrátane SAK a ministerstvom bude iná ako doteraz, nestalo sa tak. Aj napriek neštandardnému spôsobu prípravy nechceme kritizovať návrh ako celok. Určite prináša aj viacero dobrých zmien a ministerstvo si v ňom osvojilo napríklad náš návrh na úpravu výšky malej škody. Po podrobnom preštudovaní navrhovanej novely k nej SAK zaujme stanovisko a taktiež zašle pripomienky v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Návšteva z Nemecka na Slovenskej advokátskej komore

Slovenskú advokátsku komoru navštívila 18. novembra 2021 skupina 18 mladých nemeckých absolventov práva – čakateľov (*Referendare*) zo saského Lipska. Vedúci delegácie SAK v CCBE (Rada európskych advokátskych komôr) Michal Bužek a riaditeľka medzinárodných vzťahov SAK Michaela Chládeková pripravili pre nich prezentáciu o advokácii na Slovensku a o Slovenskej advokátskej komore.

Hostí zaujímali podmienky koncipientskej praxe, aktuálne výzvy, ktorým čelí advokácia a justícia na Slovensku, otázky stavovskej samosprávy, regulácia reklamy v oblasti advokácie či kvality, ktoré advokáti očakávajú od koncipientov na prijímacích pohovoroch. Bolo veľmi zaujímavé porovnať nemecký a slovenský systém a tešil nás úprimný záujem hostí ako aj množstvo ich otázok.

 PANEUROPSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA

ÚSPEŠNÉ EXECUTIVE LL.M.

- ročné štúdium **100% online** od 12.2.2022
- živé online prednášky
- **prezenčná forma** od 21.5.2022
- možný odpočet DPH

Viac na: www.paneurouni.com

kontakt: Ing. Roman Hruška, LL.M., MBA
 roman.hruska@paneurouni.com
 0910 829 281

DRAŽBY REALÍT S.R.O.
dražby a aukcie nehnuteľností

VÝKON ZÁLOŽNÉHO PRÁVA SPEŇAŽOVANIE MAJETKU PREDAJ MAJETKU PRI ROZVODE

www.drazbyrealit.sk | info@drazbyrealit.sk | +421 948 167 168

Ďalšie praktické aspekty výkonu advokátskeho povolania na Slovensku sa mali možnosť dozvedieť na návšteve advokátskej kancelárie bnt attorneys in CEE v Bratislave.

Slovenská advokátska komora sa pripojila k protestu vysokoškolákov

Samospráva je súčasťou demokratickej občianskej spoločnosti a jej obmedzovanie a potlačanie popiera princípy demokracie. Je ilúziou domnievať sa, že pokiaľ o veciach rozhoduje štát, resp. politici, ide vždy o rozhodovanie racionálnejšie a spravodlivejšie. Slovenská advokátska komora zaslala zásadné pripomienky k návrhu novely zákona o vysokých školách s ohľadom na skutočnosť, že reformu považujeme za neprimeraný zásah do vecí akademickej samosprávy a neprimeraný vplyv ministerstva školstva prostredníctvom správnej rady a oklieštenia orgánov akademickej samosprávy.

Ak nebude zastavená novelizácia ako celok, navrhujeme vypustenie podstatnej časti ustanovení upravujúcich samosprávnú pôsobnosť, pretože ide o úpravu potierajúcu nezávislú akademickú samosprávu, ale aj prvky demokracie

a subsidiarity. Každá reforma by, podľa nášho názoru, mala mať za cieľ zlepšenie fungovania organizácií a mala by vzniknúť po dialógu s tými, ktorých sa bytostne dotýka. SAK zároveň podporila Zodpovedný protest za slobodné univerzity. Vysoké školstvo by malo byť ostrovom slobody. Netreba zabúdať, že aj v časoch socializmu to boli práve študenti, ktorí sa postavili proti režimu a vybojovali veľkú časť boja proti totalite. Zástupcovia SAK prišli protest podporiť aj osobne.

Na návšteve Uzbekistanu

V dňoch 8. až 14. novembra 2021 sa uskutočnil pracovný pobyt členov SAK v Uzbekistane. JUDr. David Soukeník, LL.M., JUDr. Milan Gocník, LL.M., Mgr. Lukáš Štefánik, LL.M., JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb., JUDr. Marek Benko, LL.M. a JUDr. Igor Vranka, LL.M. v rámci projektu **SlovakAid** zdieľali s uzbekkými kolegami skúsenosti v oblasti vývoja rozhodcovského konania v Slovenskej republike a medzinárodnej obchodnej arbitráže. Na snímke JUDr. Soukeník, JUDr. Gocník a JUDr. Mičinský preberajú z rúk predsedu Uzbeckej advokátskej komory p. Alima Kadirovicha Ernazarova pamätnú plaketu.

Zo zasadnutia Predsedníctva SAK

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory rokovalo **4. a 5. novembra 2021** v hybridnej forme.

Predsa SAK JUDr. Karas, PhD. informoval ■ o **záveroch Benátskej komisie**, ktorá 18. októbra 2021 vydala stanovisko k otázkam položeným ministerkou spravodlivosti SR k možnosti vytvoriť na Slovensku viac advokátskych komôr namiesto jednej a k možnosti zmien v druhostupňových disciplinárnych konaniach vedených proti advokátom. Preklad stanoviska do slovenského jazyka dostali všetci advokáti e-mailom, stanovisko malo veľkú mediálnu odozvu; ■ o **návšteve Českej advokátskej komory**. Česká komora udelila bývalému predsedovi SAK JUDr. Tomášovi Borecovi medzinárodné ocenenie za budovanie priateľských vzťahov medzi českou a slovenskou advokáciou. Následne sa konal snem, na ktorom boli zvolené nové orgány českej komory. JUDr. Vladimíra Jirouska na poste predsedu nahradil JUDr. Robert Němec, LL.M.

Predsedníctvo komory sumarizujúc **otvorené veci** z konferencie advokátov schválilo **odpovede na otázky v kompetencii Predsedníctva SAK**.

Členovia P SAK vzali na vedomie **finálne zloženie poradných orgánov komory**, ktoré sú uverejnené na webovej stránke SAK.

V rámci informácií o elektronizácii výkonu advokácie členovia P SAK schválili vykonanie **analýzy súčasného stavu, zmapovanie biznis požiadaviek SAK**, predbežnú správu a **konceptiu rozvoja IT** v zmysle predloženej ponuky externého partnera, vzalo na vedomie **prezentáciu online platformy na poskytovanie právnych služieb** a v priamej komunikácii s externým partnerom špecifikovalo doplnenia, ktoré je potrebné vykonať.

V kontexte informácií o súčasných **legislatívnych aktivitách** sa Predsedníctvo SAK venovalo odbornej rozprave s názvom **Aplikácia alternatívnych prístupov v justícii na Slovensku II – časť mediácia v civilnom práve**, rozporovému konaniu k **návrhu zákona o riešení hroziaceho úpadku**, novej verzii **súdnej mapy** predstavenej na pôde Ministerstva spravodlivosti SR a novele **zákona o výkone väzby**.

Predsedníctvo komory schválilo **harmonogram podujatí na rok 2022**, ktorý sa bude priebežne aktualizovať v závislosti od vývoja pandemickej situácie. Je zverejnený na webovej stránke komory v privátnej sekcii.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske** a **komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie **závery zo zasadnutia vzdelávacieho kolégia** v nasledovných čiastkových veciach: plán prerozdelenia pracovných úloh a termíny na dopracovanie sylabov k témam hlavných seminárov, zosumarizovanie podkladov k otázkam na advokátske skúšky, možnosti organizácie zimného seminára advokátov v závislosti od opatrení v súvislosti s pandemiou a príprava programov vzdelávacích podujatí SAK v roku 2022.

V rámci ekonomických otázok sa Predsedníctvo SAK zaoberalo **prípravou rozpočtu komory na rok 2022**; osobitne sa venovalo nákladom na prevádzku budovy SAK, na Bulletin slovenskej advokácie a na preukazy a vydávanie certifikátov. V tejto súvislosti rozhodlo realizovať **prieskum medzi advokátmi o plánovaných zmenách vo vydávaní Bulletinu slovenskej advokácie**. Vzalo na vedomie informácie o **hospodárení komory za III. štvrtrok 2021** a súhlasilo s tým, že od 1. januára 2022 bude v rámci kancelárie komory spustená **pilotná prevádzka vedenia elektronických spisov v prvostupňových a odvolacích disciplinárnych konaniach** v intenciách vedenia sťažnostných spisov. S ambíciou zefektívniť obeh informácií a nastavenia bude kancelária komory vo zvýšenej miere využívať elektronické prostriedky v správe SAK na komunikáciu medzi kanceláriou komory, poradnými orgánmi a volenými orgánmi komory.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **mediálnej prezentácii Slovenskej advokátskej komory**. V komunikácii rezonovalo ■ stanovisko Benátskej komisie, ■ zverejnené nahrávky z kauzy „Očistec“, ■ panelová diskusia moderovaná Adamom Valčekom na tému etiky, ■ snem Českej advokátskej komory a ■ vzdelávacie podujatia organizované Slovenskou advokátskou komorou.

Predsedníctvo komory vzalo na vedomie informácie ■ o **dianí na úrovni CCBE**, ■ o **panelovej diskusii** na tému *Etika ako predpoklad spravodlivého súdneho konania* a **spustení online kurzu Rady Európy na tému etika pre advokátov, sudcov a prokurátorov** a ■ o stretnutí, ktoré vo vzťahu k národným advokátskym komorám inicioval Európsky súd pre ľudské práva; podstatou stretnutia bolo formulovanie návrhov na zlepšenie fungovania ESĽP zo strany advokátov a vysvetlenie a predstavenie metód činnosti a aktuálnych výziev, ktorým čelí ESĽP.

Predsedníctvo SAK rozhodovalo o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozhodovalo o prehodnotení rozhodnutí o pozastavení výkonu advokácie.

Hľadať v ASPI

Zadajte výraz, predpis, judikāt, otázku Rozšírené vyhľadāvanie

Vyšlo v Zbierke zákonov SR
370/2021 Z.z.
vo veci nesúlādny ustanovenia Civilného mimosporového porādku s Ŭstavou SR

Vyšlo v Zbierke stanovisk a rozhodnutí Najvyššieho súdu
Nečinnosť orgānu verejnej sprāvy
Vzťahovanie respiky a dlužky - použitie sprāvneho súdu

Histoia
40/1964 Zb.
Občiansky zākonnik

Objavte ASPI novej generācie

Jednoduchā prāca s časovym znenim

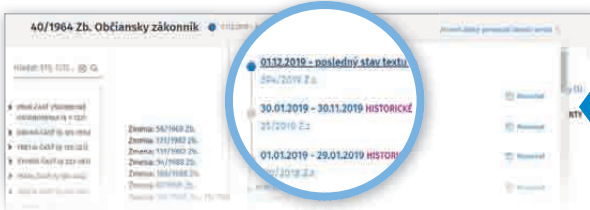
ASPI je moderny, komplexny system pre prācu s prāvnymi predpismi a dōležitymi sūvisiacimi informāciami

Objavujte s nami vōhody prāce s ASPI novej generācie. Získajte rýchlý prehľad o všetkych zmenach vďaka časovym zneniam.

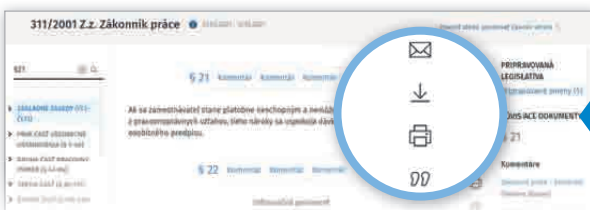
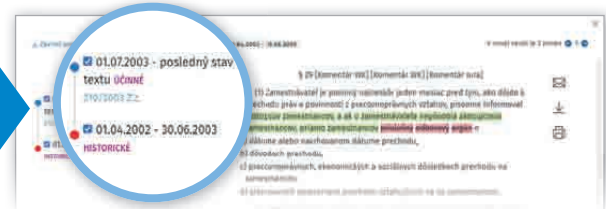
Porovnávanie ľubovoľných časových znení paragrafu alebo celého predpisu.

Pri porovnávaní časových znení sa ľahko zorientujete vďaka rýchlemu prekliknutiu medzi jednotlivými zmenami. Nemusíte sa tak zdĺhavo posúvať nadol celým predpisom.

Vďaka časovej osi si zobrazíte potrebné časové znenie predpisu. Zároveň vidíte, odkedy je nové znenie účinné a ktorá novela viedla k zmene.

Iba v ASPI nájdate časové znenie komentárov. Najaktuálnejšie komentáre získate len v ASPI.

Ľubovoľný text si ľahko vyexportujete do Wordu. V MS Wordu zostane farebné označenie zmien nezmenené. Dokument si jednoducho vytlačíte.

Vyskúšajte vōhody ASPI novej generācie na 14 dní zdarma

+421 2 58 10 20 14 | +421 911 360 782 | obchod@aspi.sk

Wolters Kluwer SR s. r. o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava, www.aspi.sk

Jesenné športové podujatia v živote komory

Golf

V dňoch **3. a 4. októbra 2021** sa v Šajdíkových Humenciach konali dve golfové podujatia.

V nedeľu **RYDER CUP** Českej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory nadviazal na nultý ročník, ktorý sa v roku 2019 uskutočnil v českom Karlštejne. V roku 2020 sa mal v rámci rotačného princípu presunúť na Slovensko, pandémia však plány prekazila. Z „klání“ českých a slovenských golfistov v roku 2019 vyšli úspešnejšie českí hráči, prvý ročník 2021 v Šajdíkových Humenciach sa niesol v znamení remízy (**foto 1**). Slovenskú advokátsku komoru reprezentovali (**foto 2**): *zlava hore* – Igor Čerevka, Tomáš Stoklasa, Lenka Matláková, Tomáš Kaščák, Silvia Podlipná, Ján Gallo, Ján Kutan, Zuzana Nábělková; *zlava dole* – Michal Bizoň, Juraj Bizoň, Martin Roštár a Leo Teodor Vojčík. V tíme boli aj Pavol Blahušiak a David Soukeník.

Počasia prialo v pondelok aj turnaju právnických povolání, v rámci ktorého sa registrovalo 53 golfistov a golfistiek zo Slovenska a z Čiech – o 19 hráčov a hráčok viac ako v predošlom roku, čo svedčí o tom, že HCP turnaj si získava stále hráčsku základňu. Z celkového počtu registrovaných bolo

44 advokátov a advokátskych koncipientov, 1 zástupkyňa prokuratúry, 2 zástupcovia notárstva, 2 konkurzní správcovia, 2 zástupcovia akademickej obce a 2 hostia. 10 hráčov prišlo z Českej republiky. V hráčskom portfóliu bolo 42 mužov a 11 žien.

Prvý flight vyšiel na ihrisko Legend v Šajdíkových Humenciach o 9.00 h, posledný o 10.10 h. Posledný flight dohral krátko po 15.30 h. Počas vyhodnotenia (**foto 3**) boli rozdane premiové ceny, ceny víťazom v kategóriách jednotlivých právnických povolání a napokon ceny v kategóriách A – C rozdelených podľa platného HCP.

Ceny odovzdal člen Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory **Ján Kutan**, sám aktívny golfista, podporovateľ a organizátor komorového športového života. Poďakoval Slovenskej advokátskej komore za organizačný vklad.

V premiových kategóriách sa najlepšie darilo **Silvii Podlipnej** (*Longest drive* – ženy a *Nearest to pin* – ženy), **Leovi Teorodovi Vojčíkovi** (*Longest drive* – muži) a **Milošovi Kođešovi** (*Nearest to pin* – muži).

Víťazom v kategórii *advokáti* sa stal **Dušan Ivan**, v kategórii *prokuratúra* **Mária Kaanová**, v kategórii *notári* **Miloš Kaan**, v kategórii *konkurzní správcovia* **Vojtech Agner**, v kategórii *akademická pôda* **Peter Falis** a v kategórii *právnicki bez zaradenia k profesii* **Milan Kušnir**.

2

3

Napokon nasledovalo vyhodnotenie kategórií A – C.

V kategórii C (37 – 54 HCP) si tretie miesto vybojoval **Eduard Hulík**, na druhom mieste sa umiestnil **Peter Falis** a na prvom mieste **Richard Majer**.

V kategórii B (18,1 – 36 HCP) tretiu priečku získal **Vojtech Agner**, druhé miesto patrilo **Jánovi Grauzelovi** a na prvom mieste sa umiestnil **David Soukeník**.

V kategórii A (0 – 18 HCP) tretie miesto patrilo **Štefanovi Strakovi**, druhé miesto **Michalovi Bizoňovi** a prvé miesto si vybojoval **Dušan Ivan**.

Účastníci hodnotili turnaj veľmi pozitívne. Splnil svoj primárny účel – zblížovať právnické povolania a vytvárať priestor na kolegiálne stretnutia (foto 4). Organizátori si kladú za cieľ do budúcnosti pritiahnúť na turnaj zástupcov profesií, ktoré tento rok chýbali – justičnú obec, súdnych exekútorov a patentových zástupcov.

Mgr. Ján Kutan

– km –

6. medzištátny zápas SAK a ČAK v šachu

Pandémia výrazne zasahuje aj do organizácie šachových podujatí. Už štyrikrát komora zrušila tradičný šachový turnaj právnických povolání *Advokát Chess Open Bratislava*, v roku 2020 musel byť zrušený aj medzištátny zápas Slovenskej advokátskej komory a Českej advokátskej komory. O to potešiteľnejšie prišlo pozvanie ČAK, ktorá „v hodine dvanásť“ **11. novembra 2021 v Brne** zorganizovala v poradí 6. medzištátny šachový zápas našich advokátskych komôr.

Predzápasový stav 3 : 2 v prospech SAK bol silnou motiváciou pre český tím, ktorý sa netajil ambíciou zopakovať úspešný výsledok z Bratislavy v apríli 2019 a vyrovnáť celkovú bilanciu vzájomných zápasov. Navyše – v slovenskom tíme

4

nemohli nastúpiť dvaja stabilní hráči. Po dohode kapitánov oboch družstiev sa zápas odohral Scheveningským systémom na 5 kôl s tým, že každý hráč SAK hral po jednej partii s každým hráčom ČAK.

Samotný priebeh zápasu bol veľmi napínavý a konečný výsledok bol otvorený až do poslednej partie. Prvé dve kolá po ťažkých bojoch skončili nerozhodne 2,5 : 2,5. V treťom kole družstvo ČAK zvíťazilo v pomere 3,5 : 1,5 a v tej chvíli sa zdalo, že je o osude zápasu rozhodnuté. Družstvo SAK sa však v záverečných dvoch kolách zmobilizovalo a dvomi víťazstvami najtesnejším pomerom 3 : 2 definitívne naklonilo misku váh na svoju stranu.

Tím SAK (**foto 5** – zľava) v zložení Ivan Pecník, WGM Zuzana Borošová, kapitán IM Peter Petrán, Ivan Syrový a Marek Tauber teda zo zápolení nakoniec vyšiel **víťazne v pomere 6 : 4 na zápasové body pri vyrovnanom celkovom skóre 12,5 : 12,5**. Z ČAK boli kvalitnými súpermi (**foto 6** – zľava) Martin Pech, Jiří Navrátil, IM Jiří Kočiščák, WIM Kristýna Novosadová, kapitán Michal Vávra a Petr Vaněk. Najlepší individuálny výsledok z českého tímu dosiahol IM Jiří Kočiščák, ktorý získal 4,5 bodu z 5 partii. Na slovenskej strane bola najlepšia WGM Zuzana Borošová so 4 bodmi.

Putovný pohár sa teda znovu vracia na Slovensko s celkovou bilanciou 4 : 2 pre Slovenskú advokátsku komoru. Šachisti sa dlhé roky poznajú zo šachovnic aj mimo nich, čo sa premieta do jedinečnej atmosféry týchto stretnutí. Medzištátne zápasy majú konštantný priebeh: na úvod radosť, priateľské zvítanie a obojstranné odhodlanie poraziť súpera. Potom vidno vážne tváre s vrcholnou mierou sústredenia, v sále počuť iba zvuky šachových hodín, v hre ide o kolektívne víťazstvo. Potom sa ozve radostný výkrik víťazov, porazení

prijímajú výsledok s pokorou, na tváre sa však rýchlo vracajú úsmevy, prichádzajú priateľské podania rúk, úprimné želania všetkého dobrého a výborná nálada. V Brne bola pomyselným zlatým klincom večera „svatomartinská husa“. Bez ohľadu na to, na pôde ktorej komory sa zápas koná, je vždy milou príležitosťou na stretnutie širšieho, nielen šachového kolektívu, ale aj stálych podporovateľov (**foto 6** – sprava Petr Poledník, Martin Burián, Katarína Marečková, Irena Schejbalová a Mária Chrenková). V apríli 2022 sa plánuje odveta na Slovensku.

JUDr. Peter Petrán

–km–

YOUNG LAWYERS CONTEST 2022

Akadémia európskeho práva (ERA)
a Slovenská advokátska komora
pozýva

advokátskych koncipientov
a advokátov v prvom roku praxe
zúčastniť sa na súťaži zameranej na aplikáciu práva EÚ

Cieľ súťaže

Cieľom súťaže je podporiť aplikáciu práva EÚ prostredníctvom praktických simulácií pod dohľadom poroty skladajúcej sa z odborníkov z praxe. Zároveň súťaž podporuje medzinárodný networking advokátskych koncipientov a mladých advokátov, výmenu poznatkov o jednotlivých právnych kultúrach a vzájomnú spoluprácu na prípadoch týkajúcich sa základných práv, právneho štátu, hospodárskeho práva, cezhraničnej spolupráce v občianskych a obchodných veciach či v trestnoprávnej oblasti. Porota bude hodnotiť písomné výstupy ako aj schopnosť negociácie a vystupovanie pred sudcom.

Ako bude súťaž prebiehať

Súťažiaci budú zaradení do multinationálnych tímov z rôznych krajín Európskej únie. Partnermi projektu a podporujúcimi inštitúciami sú advokátske komory z Francúzska, Poľska, Španielska, Rakúska, Belgicka, Chorvátska, Cypru, Estónska, Nemecka, Grécka, Írska, Talianska, Litvy, Lotyšska, Luxemburska a Rumunska. Akadémia európskeho práva ako hlavný organizátor zaradí účastníkov do tímov a poskytne im vzájomné kontakty. Tímy budú mať na starosti písomné vypracovanie zadania prostredníctvom práce na diaľku. Účastníci sa stretnú osobne v rámci jedného zo semifinále, kde budú prezentovať svoje riešenia pred porotou. Dva najlepšie tímy z každého semifinále postúpia do finále.

Semifinále

Súťaž sa bude skladať z troch semifinále a jedného finále. Semifinále budú organizované advokátskymi komorami v troch európskych mestách – vo Varšave, v Barcelone a v Bratislave.

Finále

Šesť najlepších tímov sa zúčastní na finále v sídle ERA v nemeckom meste Trier. Jeho súčasťou bude aj návšteva Súdneho dvora Európskej únie, seminár o zastupovaní pred Súdny dvorom EÚ a moot court dvoch víťazných tímov na pôde Všeobecného súdu Európskej únie v Luxem-

burgu pred porotou zloženou z uznávaných odborníkov z praxe a sudcov Súdneho dvora EÚ.

Harmonogram

10. december 2021	Spustenie registrácie
10. február 2022	Ukončenie registrácie
1. marec 2022	Zverejnenie zoznamu účastníkov a zaradenie do tímov
15. marec 2022	Pridelenie úloh tímom
15. máj 2022	Odovzdanie písomných zadaní
7. jún 2022	Semifinále vo Varšave
10. jún 2022	Semifinále v Bratislave
13. jún 2022	Semifinále v Barcelone
10. – 12. október 2021	Finále v sídle ERA a na Všeobecnom súde EÚ v Luxemburgu

Jazyk

Súťaž sa bude konať v anglickom jazyku, **vyžaduje sa pracovná znalosť jazyka.**

Náklady

Registračný poplatok je 170 eur. **V zmysle rozhodnutia Predsedníctva SAK bude účastníkom nominovaným Slovenskou advokátskou komorou poskytnutý finančný príspevok na úhradu registračného poplatku.** Ubytovanie na jednu noc počas semifinále a ubytovanie na tri noci v rámci finále hradí organizátor. **Cestovné náklady hradí organizátor do výšky 300 eur za osobu.**

Registrácia

V prípade záujmu kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Co-funded by the
Justice Programme 2021-2024
of the European Union

? Pýta(j)te sa predsedníctva

Výkladové stanovisko Predsedníctva Slovenskej advokátskej komory k aplikácii § 33 ods. 4 Advokátskeho poriadku

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zaoberalo na svojom zasadnutí výkladom § 33 ods. 4 Advokátskeho poriadku schváleného konferenciou advokátom 11. júna 2021 (ďalej len „Advokátsky poriadok“) podľa ktorého, *obchodná spoločnosť založená podľa § 14 alebo § 15 zákona o advokácii nemôže zmeniť ani zrušiť predmet podnikania, na ktorý bola založená.*

Predsedníctvo komory prijalo záver, že komora bude zapisovať do zoznamu obchodných spoločností poskytujúcich právne služby len **obchodné spoločnosti, ktoré boli v súlade s § 15 ods. 1 zákona o advokácii založené s jediným predmetom podnikania (poskytovanie právnych služieb) a počas existencie spoločnosti nebol ich jediný predmet podnikania v súlade s § 33 ods. 4 Advokátskeho poriadku zrušený alebo zmenený.**

1. _____ Prvozápis spoločnosti s ručením obmedzeným

Podľa § 15 ods. 1 zákona o advokácii advokáti môžu na účel výkonu advokácie založiť spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorej predmetom podnikania je poskytovanie právnych služieb (ďalej len „spoločnosť s ručením obmedzeným“). Táto spoločnosť s ručením obmedzeným nesmie mať iný predmet podnikania, jej konateľmi môžu byť len advokáti a musí byť poistená pre prípad zodpovednosti za škodu, ktorá by mohla vzniknúť pri poskytovaní právnych služieb, minimálne s limitom poistného plnenia 1 500 000 eur za každého spoločníka. Na spoločnosť s ručením obmedzeným sa vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak. Spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným môže byť iba advokát.

Podľa § 15 ods. 3 zákona o advokácii konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným je každý zo spoločníkov. Konatelia spoločnosti sú oprávnení konať v mene spoločnosti samostatne a bez obmedzenia.

Komora zapíše do zoznamu spoločností s ručením obmedzeným poskytujúcich právne služby výlučne obchodné

spoločnosti, ktoré boli založené v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami zákona o advokácii s jediným predmetom podnikania – poskytovanie právnych služieb.

2. _____ Trvania zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným v zozname vedenom komorou v prípade pozastavenia výkonu advokácie jediného konateľa obchodnej spoločnosti

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu

- a) samostatne,
- b) v združení spolu s inými advokátmi,
- c) ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti,
- d) ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo
- e) ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.**

Podľa § 12 ods. 1 písm. e) zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a) zákona o advokácii počas pozastavenia výkonu advokácie nie je advokát oprávnený poskytovať právne služby podľa tohto zákona.

Podľa § 9 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii pozastavením výkonu advokácie nezaniká účasť advokáta v združení podľa § 13, vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo komanditnej spoločnosti podľa § 14 alebo v spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 15.

Podľa § 12 ods. 1 písm. e) zákona o advokácii advokát môže vykonávať advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa § 1 ods. 2 zákona o advokácii výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).

Advokát, ktorý vykonáva advokáciu podľa § 12 ods. 1 písm. e) zákona o advokácii a má podľa § 8 zákona o advokácii pozastavený výkon advokácie, nie je oprávnený počas trvania pozastavenia výkonu advokácie vykonávať advokáciu, a to ani formou konateľa.

Takýto advokát však môže v súlade s § 15 ods. 3 zákona o advokácii byť aj naďalej konateľom obchodnej spoločnosti, ak je zároveň aj jej spoločníkom.

V uvedenom prípade platí, že nie je povinný obchodnú spoločnosť zlikvidovať v súlade s § 34 Advokátskeho poriadku, musí sa však zdržať akéhokoľvek konania, ktoré je v súlade s § 1 ods. 2 zákona o advokácii právnou službou.

Z uvedeného vyplýva, že je oprávnený najmä na aktívne pôsobenie v spoločnosti

- z titulu výkonu oprávnení štatutárneho orgánu spoločnosti (vedenie účtovníctva, preberanie zásielok v sídle spoločnosti),
- zastupovanie spoločnosti vo vzťahu k štátnym inštitúciami, súdom, alebo iným (tretím) osobám (napr. daňová kontrola, registrácia vozidiel, konanie pred inšpektorátom práce) alebo
- zodpovedať za obchodné vedenie spoločnosti v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka.

3. _____ Trvania zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným v zozname vedenom komorou v prípade vyčiarknutia jediného konateľa obchodnej spoločnosti (a zároveň jediného spoločníka)

Podľa § 15 ods. 4 zákona o advokácii ak je advokát vyčiarknutý zo zoznamu advokátov, jeho účasť v spoločnosti s ručením obmedzeným zaniká a vzniká mu voči spoločnosti právo na vyplatenie vyrovnacieho podielu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 33 ods. 1 Advokátskeho poriadku spoločnosť založená podľa § 14 alebo § 15 zákona môže byť zrušená bez likvidácie podľa § 69 Obchodného zákonníka iba v prípade, ak k jej zlúčeniu alebo splynutiu dochádza so spoločnosťou, ktorá je v čase zlúčenia alebo splynutia spoločnosťou podľa § 14 alebo 15 zákona.

Podľa § 34 ods. 1 Advokátskeho poriadku advokáti, ktorí sú spoločníkmi spoločnosti založenej podľa § 14 alebo 15 zákona, ktorá sa zrušuje bez právneho nástupcu, sú povinní:

- a) bez meškania oznámiť komore vstup spoločnosti do likvidácie,
- b) zabezpečiť, aby likvidátorom spoločnosti podľa § 71 ods. 1 Obchodného zákonníka bol výlučne advokát zapísaný do zoznamu advokátov komory (ďalej len „likvidátor spoločnosti“),
- c) požiadať komoru, aby im určila likvidátora spoločnosti spomedzi advokátov, ak sa nedohodnú na ustanovení likvidátora spoločnosti,

d) ustanoviť za likvidátora spoločnosti advokáta určeného komorou podľa písmena c).

Podľa § 36 ods. 1 Advokátskeho poriadku v prípade, ak dôjde k pozastaveniu výkonu advokácie, vyčiarknutiu advokáta zo zoznamu advokátov alebo k vzniku prekážky výkonu advokácie (§ 17 ods. 1 zákona) u všetkých advokátov oprávnených konať za spoločnosť založenú podľa § 14 alebo § 15 zákona ako ich štatutárny orgán, je štatutárny orgán spoločnosti povinný túto skutočnosť oznámiť komore, ustanoviť najneskôr do 7 dní od vzniku tejto skutočnosti spoločnosti zástupcu, ktorému udelí oprávnenie konať za spoločnosť a ustanovenie takéhoto zástupcu spoločnosti preukázať v rovnakej lehote komore. V prípade, ak tak neurobí, ustanoví zástupcu spoločnosti komora.

Komora vyčiarkne zo zoznamu obchodných spoločností poskytujúcich právne služby v súlade s § 15 ods. 4 zákona o advokácii spoločnosť, ktorej jediný konateľ bol vyčiarknutý zo zoznamu advokátov dátumom, ktorým vykonala vyčiarknutie advokáta.

4. _____ Trvania zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným v zozname vedenom komorou v prípade pozastavenia výkonu advokácie alebo vyčiarknutia zo zoznamu advokátov advokáta – jedného z viacerých konateľov obchodnej spoločnosti

Ak je v obchodnej spoločnosti poskytujúcej právne služby viacero konateľov, týmto nemožno zabrániť v poskytovaní právnych služieb z dôvodu pozastavenia výkonu advokácie alebo vyčiarknutia jedného z konateľov.

5. _____ Opätovný zápis spoločnosti s ručením obmedzeným v zozname vedenom komorou v prípade zrušenia pozastavenia výkonu advokácie jediného konateľa obchodnej spoločnosti

Obchodná spoločnosť, ktorá v minulosti zmenila predmet podnikania z dôvodu pozastavenia výkonu advokácie jediného konateľa/ov a spoločníka/ov obchodnej spoločnosti môže byť do zoznamu obchodných spoločností zapísaná opätovne iba v prípade, ak počas existencie spoločnosti bol/i spoločníkom/mi tejto obchodnej spoločnosti advokáti zapísaní v zozname advokátov vedenom komorou.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta riadne účtovať odmenu za právne služby

Advokát, ktorý klientovi predloží dve alternatívne verzie vyúčtovania trov právneho zastúpenia s návrhom, že advokát v rámci jednej z alternatív nebude účtovať cenu vrátane dane z pridanej hodnoty, ak s tým klient súhlasí, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 ZoA, § 12 AP SAK.

Rozhodnutie VI. disciplinárneho senátu SAK z 18. júna 2018,
sp. zn. DS VI.-16/2018:2579/2017

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 12 Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2017 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK z 18. júna 2018, sp. zn. DS VI.-16/2018:2579/2017 bol disciplinárne obvinený advokáta (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinené závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 3 ZoA, § 12 AP SAK

tým, že

vo veci zastupovania svojej klientky A. B. v konaní o vysporiadanie BSM vedenom na okresnom súde zaslal klientke A. B. dňa 11. 4. 2017 e-mail, ktorým jej v prílohe zaslal rozsudok okresného súdu zo dňa 11. 4. 2017 a vyúčtovanie trov právneho zastupovania v dvoch verziách, pričom vo verzii „Vyúčtovanie trov právneho zastupovania – dohodou“ zo dňa 20. 3. 2017 uviedol: „Navrhujem trovy právneho zastúpenia po úprave jednotlivých úkonov zo 619,09 eur na 154,77 eur, čo bolo v 6-tich prípadoch, a predstavuje to sumu 2 785,92 eur (bez DPH) oproti vyhláškovej cene. Som ochotný dohodnúť sa tak, že nebudem účtovať cenu DPH

pri vyúčtovaní dohodou, čo predstavuje sumu 1 668,38 eur, samozrejme bez riadneho daňového dokladu. Teda rozdiel medzi vyhláškovou cenou trov právneho zastúpenia a dohodnutou cenou je 4 454,30 eur. Ak budeš akceptovať tento môj návrh vyplatenia trov právneho zastúpenia dohodou, potom nám ostáva len dohodnúť sa na termíne vyplatenia“,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) ZoA disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **1 000 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 480 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Revízná komisia SAK podala návrh na začatie disciplinárneho konania proti DO advokátovi pre skutok uvedený vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia na základe sťažnosti sťažovateľky.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla, že po skončení právneho zastupovania, počas ktorého nikdy s DO advokátom nehovorili o sume za poskytnuté právne služby, jej bol DO advokátom doručený e-mail, z ktorého bola šokovaná, pretože obsahoval dve verzie vyúčtovania právnych služieb, jedno na sumu 12 753,41 eur a druhé na sumu 9 410,30 eur s tým, že druhé (hodnotou nižšie) vyúčtovanie malo byť realizované bez účtovania DPH a bez riadneho daňového dokladu.

K sťažnosti sa DO advokát písomne vyjadril, pričom podrobne popísal priebeh úkonov právneho zastupovania v pred-

metnej právnej veci. o výške odmeny vo veci sťažovateľku informoval už na začiatku právneho zastupovania a z dôvodu, že išlo o rodinnú príslušníčku upustil od zloženia zálohy, okrem zálohy na pohonné hmoty, pretože súdny spor bol vedený na súde mimo sídla jeho kancelárie.

Na základe vykonaného dokazovania mal disciplinárny senát za preukázané, že DO advokát spáchal skutok tak, ako je uvedené v návrhu na začatie disciplinárneho konania voči DO advokátovi.

Disciplinárny senát mal za to, že takéto konanie je v rozpore s § 18 ods. 3 ZoA, ako aj v rozpore s § 12 AP SAK, že DO advokát takýmto konaním ponúkol vyúčtovanie trov právneho zastúpenia v rozpore s advokátskou etikou a v rozpore s predpismi SAK, podľa ktorých musí advokát účtovať svoje služby v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. DO advokát, vystavením dvoch alternatívnych verzí vyúčtovania trov právneho zastúpenia, navrhol svojmu klientovi, že za svoje služby neodvedie zákonom určenú daň, t. j. nabádal svojho klienta na (konkludentný) súhlas s porušovaním daňových predpisov. Takéto konanie disciplinárny senát považuje za konanie v rozpore s advokátskou etikou a povinnosťou riadne účtovať právne služby.

Po verdikte o disciplinárnom previnení sa pri úvahách o disciplinárnom opatrení disciplinárny senát dôsledne a zod-

povedne riadil zákonnými podmienkami ukladania druhu a výmery disciplinárneho opatrenia v súlade s § 56 ods. 4 ZoA. Prihliadol pritom na závažnosť disciplinárneho previnenia, rozsah a povahu porušenej povinnosti, na následok disciplinárneho previnenia, na primeranosť a účelnosť disciplinárneho opatrenia, na okolnosti, za ktorých bolo disciplinárne previnenie spáchané, na osobu DO a na jeho majetkové pomery a boli vzaté do úvahy poľahčujúce a priťažujúce okolnosti.

Senát dospel k záveru, že v prípade DO advokáta nemôže rozhodnúť o upustení od disciplinárneho opatrenia za disciplinárne previnenie, pretože prerokovanie disciplinárneho previnenia nepovažuje, u tohto advokáta vzhľadom na závažný charakter porušených povinností, za postačujúce.

Senát preto rozhodol o uložení disciplinárneho opatrenia podľa ustanovenia § 56 ods. 2 písm. c) ZoA tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

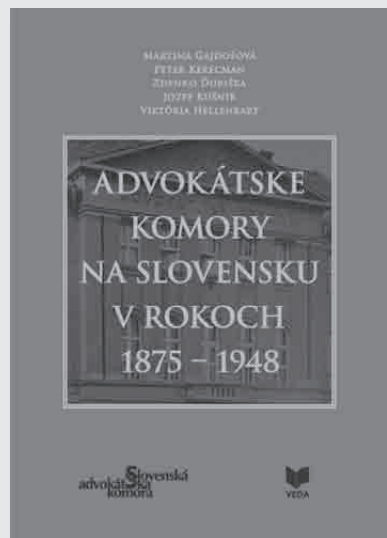
Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

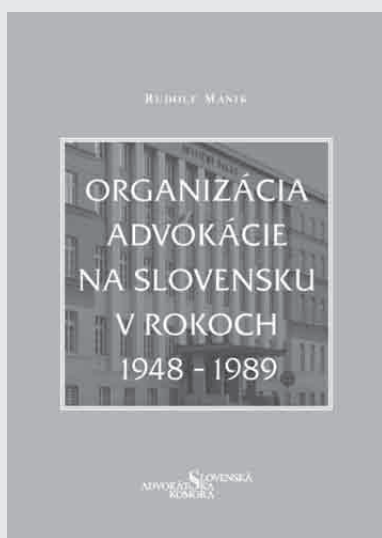
Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska.

Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte:

PhDr. Ondrišová – 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk

Darina Stračinová – 02 204 227 26, stracinova@sak.sk

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Povinnosť advokáta dodržiavať formu listiny stanovenú zákonom

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát vyhotoví pre klienta listiny, ktoré podľa zákona musia mať formu verejnej listiny, a to notárskej zápisnice.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 4. júna 2015, sp. zn. K 21/2015¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 3 ods. 1 a § 16 ods. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 1 ods. 1 a § 18 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvinenú advokátku za vinnú z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustila

tým, že

dňa 27. 6. 2014 vyhotovila pre spoločnosť J. s. r. o. listiny podliehajúce zákonu č. 90/2012 Zb., o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách), ako celku, a to spoločenskú zmluvu v znení zákona č. 90/2012 Zb., zoznam spoločníkov, rozhodnutie jediného spoločníka spoločnosti J. s. r. o., s tým, že tieto listiny pred ňou podpísal konateľ a jediný spoločník tejto spoločnosti, hoci podľa zákona musia byť tieto listiny spísané vo forme verejnej listiny. Takže potom, čo spoločnosť J. s. r. o. tieto listiny dňa 30. 6. 2014 predložila krajskému súdu, tento súd uznesením zo dňa 1. 7. 2014 spoločnosť J. s. r. o. vyzval, aby došlý návrh doplnila v lehote jedného mesiaca tak, že predloží rozhodnutie jediného spoločníka vo forme notárskej zápisnice, inak bude jej podanie odmietnuté, v dôsledku čoho bola spoločnosť J. s. r. o. nútená nechať si vyhotoviť potrebné listiny notárkou 18. 7. 2014 formou notárskej zápisnice,

čím porušila

§ 3 ods. 1 zákona o advokácii v spojení s § 3026 nového občianskeho zákonníka a s § 12 ods. 2 a § 172 ods. 1 zákona o obchodných korporáciách, a § 16 ods. 1 zákona o advokácii.

Podľa § 32 ods. 5 zákona o advokácii disciplinárny senát **upustil od uloženia disciplinárneho opatrenia.**

Z odôvodnenia:

Disciplinárne obvinená sa vyjadrila, že dňa 18. 7. 2014 sa u notárky konateľovi spoločnosti J. s. r. o., ospravedlnila a vysvetlila mu, že listiny J. s. r. o., spísala po telefonicko konzultácii s vyššou súdnou úradníčkou, ktorá jej oznámila, že kvôli veľkému preťaženiu notárov môže spísať tieto listiny disciplinárne obvinená ako advokátka. Svoje vyjadrenie k sťažnosti doplnila tak, že dňa 25. 5. 2015 zaslala konateľovi spoločnosti doporučené ospravedlňujúci list, v ktorom mu vysvetlila, prečo predmetné listiny spísala spoločnosti J. s. r. o., ako advokátka, hoci podľa zákona musia byť tieto listiny spísané vo forme verejnej listiny, teda notárskej zápisnice, pričom uviedla, že svoje konanie ľutuje, a zdôraznila, že sa už ospravedlnila u notárky dňa 18. 7. 2014, a z uhradenej čiastky 5 000 Kč, ktorá jej bola zaplatená spoločnosťou J. s. r. o., za poskytnuté právne služby, vrátila dňa 25. 5. 2015 poštovou poukážkou konateľovi spoločnosti čiastku 3 000 Kč s tým, že sumu 2 000 Kč si ponechala za spísanie návrhu na zápis zmien zapísaných údajov do obchodného registra a za zabezpečenie spísania notárskej zápisnice podľa podkladov poskytnutých disciplinárne obvinenou notárke. Ďalej disciplinárne obvinená zdôraznila, že sťažovateľovi žiadna škoda nevznikla. Disciplinárne obvinená sa tiež vyjadrila k svojim osobným pomerom.

Disciplinárny senát na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že disciplinárne obvinená sa dopustila konania opísaného v disciplinárnej žalobe.

Bolo preukázané, že disciplinárne obvinená porušila povinnosť dodržiavať právne predpisy, keď advokát je pri poskytovaní právnej pomoci viazaný právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta v zmysle § 3 ods. 1 zákona o advokácii, keď v zmysle § 172 ods. 1 a § 12 ods. 2 zákona o obchodných korporáciách sa rozhodnutia valného zhromaždenia o zmene obsahu spoločenskej zmluvy osvedčujú verejnou listinou, a ak vyžaduje zákon o obchodných korporáciách, aby rozhodnutie najvyššieho orgánu spoločnosti bolo osvedčené verejnou listinou, má rozhodnutie jediného spoločníka formu verejnej listiny, ktorou sa v zmysle § 3026 nového občianskeho zákonníka rozumie notárska zápisnica.

Disciplinárny senát pri rozhodovaní o upustení od disciplinárneho opatrenia v zmysle § 24 ods. 2 zákona o advokácii prihliadol na povahu skutku, teda na to, že listiny podriadené zákonu o obchodných korporáciách ako celku spísala advokátka sama, hoci podľa zákona musia byť tieto listiny spísané vo forme verejnej listiny, k jeho následkom, teda k tomu, že k žiadnej škode na strane sťažovateľa nedošlo, na okolnosti, za ktorých bol skutok spáchaný, teda k tomu, že advokátka listiny spísala po konzultácii s vyššou súdnou úradníčkou z registrového súdu, ktorá ju uistila o tom, že listiny nemusia byť vo forme verejného zápisu, keď disciplinárne obvinená vzhľadom na vyťaženosť notárov chcela klientovi vyjsť v ústrety, a následne, keď bol sťažovateľ vyzvaný na doplnenie návrhu na zápis zmien v obchodnom registri, predložením rozhodnutia jediného spoločníka vo forme notárskej zápisnice, zabezpečila sťažovateľovi disciplinárne obvinená notárku, ktorá podľa podkladov, ktoré jej disciplinárne obvinená poskytla, spísala notársku zápisnicu, na základe ktorej bol zápis v registri realizovaný.

Disciplinárny senát takisto prihliadol k osobe disciplinárne obvinenej, k jej pomerom, ku ktorým sa vyjadřila vo svojom vyjadrení ku disciplinárnej žalobe, a k miere jej zavinenia, keď disciplinárne obvinená nebola v minulosti disciplinárne trestaná, keď bola zapísaná v zozname advokátov ako samostatná advokátka od 1. 11. 2001, a ďalej k tomu, že sa sťažovateľovi opakovane ospravedlnila, uznala svoje pochybenie a vyjadřila ľútosť nad svojím konaním a časť finančných prostriedkov, ktoré získala od sťažovateľa za poskytnutú právnu pomoc, mu vrátila.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované z publikácie Bulletin advokácie – Sbíрка kárných rozhodnutí České advokátní komory 2014 – 2015 (zvláštní číslo/duben 2016). Česká advokátní komora, Praha 2016, s. 98 – 100.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

OBJEDNÁVKA Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2022

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

➔ Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2022 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco zníži.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

XVII. konferencia o histórii advokácie online

Dňa 12. novembra 2021 sa uskutočnila v poradí už XVII. konferencia o histórii advokácie, po prvý raz však online formou. Organizátorom bola Česká advokátska komora a Fakulta právnická Západočeskej univerzity v Plzni.

Úvodného slova sa ujal ako tradične moderátor konferencie právny historik, súčasný dekan plzenskej právnickej fakulty, advokát a emeritný ústavný sudca **JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.** a po ňom uvítal prítomných predseda Výboru pre históriu advokácie Českej advokátskej komory **JUDr. Petr Poledník**.

Lučenecká advokátka **Mgr. Viktória Hellenbart** opäť čerpała z monografie budapeštianskeho pravotára z roku 1903 pri svojom referáte s názvom **Nad knihou Lajosa Kráľika: Advokátsky stav – francúzska advokácia ako vzor pre budovanie modernej advokácie v Uhorsku**. (Príspevok uverejňujeme v plnom znení za týmto článkom.)

Aj ďalší prednášajúci sa inšpiroval svojím príspevkom z poslednej XVI. konferencie o histórii advokácie. Asistent sudcu z Krajského súdu v Českých Budějoviciach **Mgr. Lukáš Malý** vystúpil na tému **Advokácia a justícia vo viktoriánskej literatúre**. Práve tento úsek dejín „dlhého“ XIX. storočia priniesol vo Veľkej Británii sťahovanie značného počtu advokátov z vidieka do priemyselných miest. Z vtedajšej krásnej literatúry spomenul autor dielo Charlesa Dickensa (1812 – 1970) *Oliver Twist*, v ktorom advokáti pôsobili v rámci dedičského a sirotského konania. Ďalej bol uvedený William Makepeace Thackeray (1811 – 1863) poukazujúci v svojich dielach na francúzskych advokátov, ktorí chodia na svadby za svedkov a družičky. Zaujímavou je kniha *Obraz Doriana Graya* írskeho spisovateľa Oscara Wildea (1854 – 1900), ktorý sám vyhľadal právnu pomoc po obvinení z homosexuálnych stykov. V poviedkach o Sherlockovi Holmesovi od škótskeho autora Arthura C. Doylea (1859 – 1930) *Pes baskervillský* či *Škandál v Čechách* sa možno stretnúť s profesionálnym pôsobením barristrov. Právne zastupovanie je aj predmetom diela amerického spisovateľa Hermana Melvilla (1819 – 1891) *Biela veľryba*.

Poľská advokátka **Ewa Stawicka** priblížila v príspevku **Časopis poľskej advokácie PALESTRA – 110 rokov histórie** dejinný vývoj tohto časopisu, v ktorom vykonáva funkciu šéfredaktorky a ktorý má v súčasnosti cca 20 000 odberateľov. Uviedla, že časopis založil ešte v Haličsko-Vladimírskom kráľovstve Rakúsko-Uhorskej monarchie dr. Anzelm Lutwak v r. 1910 v meste Lvov. Po krátkom období vydávania síce nastal zánik

časopisu, no v obnovenej Poľskej republike vzniknutej po skončení prvej svetovej vojny došlo k znovu vydávaniu časopisu v roku 1924 na pôde varšavskej advokátskej komory. K jeho šéfredaktorom patrili Stanislaw Cár (1924 – 1925) a po ňom Zygmunt Sokolowski (1926 – 1930). Časopis bol vydávaný do okupácie Poľska v roku 1939 a jeho opätovná publikácia nastala až v roku 1956. Po páde socializmu boli počas vydávania Najvyššou advokátskou radou od názvom *Palestra – časopis poľských advokátov* jeho šéfredaktormi dlhodobo Czeslaw Jaworski (1934 – 2018) v období 1990 až 1992 a 2010 až 2018, ako aj Stanislaw Mikke (1947 – 2010) v rokoch 1993 až 2010.

Košický advokát **JUDr. Peter Kerecman, PhD.** sa tentoraz zhostil tematiky **Odvaha a dilema advokátov v procese proti civilným vodcom Slovenského národného povstania**. Autor sa venoval trestnému procesu z obdobia prvej Slovenskej republiky, keď 9. decembra 1944 podal štátny zástupca Karol Vagač v Bratislave obžalobu pre spáchanie trestného činu úkladov o republiku proti najvyšším nevojenským predstaviteľom SNP ako spolupredsedomi Slovenskej národnej rady Vavrincovi Šrobárovi, ale aj Jánovi Ursínymu, Jozefovi Lettrichovi, Petrovi Zaťkovi, Ivanovi Štefánikovi a Jozefovi Šoltészovi. Neľahkej úlohy obhajovať týchto obžalovaných sa zhostili bratislavskí advokáti Pavel Šimkovic, Alexander Šimkovic a Aristid Jamnický. Trestný senát pod vedením predsedu Jána Terebessyho vykázal dokonca z pojednávacej miestnosti, v ktorej sa začalo 22. decembra 1944 hlavné pojednanie, dvoch zástupcov tajnej štátnej polície Veľkonemeckej ríše (GESTAPO). Najprísnejší trest odňatia slobody na doživotie bol uložený V. Šrobárovi, ostatným obžalovaným boli uložené tresty odňatia slobody v kratšej výmere a tresty prepadnutia majetku, pričom všetci boli stíhaní *in absentia*. Proti rozsudku podali obhajcovia odvolanie. Po intervencii rišskeho ministra zahraničia von Ribbentropa znechuteného z príliš mierneho rozsudku došlo k zmene platnej právnej úpravy nariadením vlády z 31. decembra 1944, a tak 3. januára 1945 vydal nový revízny senát Najvyššieho súdu pod predsedníctvom Karola Seicherta rozsudok sp. zn. Rv 1/1945, v ktorom obžalovaným boli uložené tresty smrti. Všetci sudcovia z pôvodného senátu boli umiestnení do zaisťovacieho tábora v Ilave. Štátny zástupca Karol Vagač ušiel vo februári 1945

z Bratislavy spolu s komunistami V. Širokým a J. Ďurišom, no v roku 1952 bol zatknutý a následne odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 8 rokov za ukrývanie vecí zo saleziánskeho kláštora. Po komunistickom prevrate z roku 1948 boli z advokácie vylúčení aj Pavel Šimkovic a Aristid Jamnický, len Alexander Šimkovic zostal pôsobiť v socialistickej advokácii, no musel presídlieť do kancelárie v Galante.

Doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc., tiaditeľ Ústavu štátu a práva Slovenskej akadémie vied vystúpil na tému **Začiatky pestovania slovenskej právnej vedy**. Komparatívne porovnal situáciu v Hornom Uhorsku s pomermi v historických krajinách, kde už od roku 1861 vychádzal časopis *Právnik*, od roku 1882 českí právnici mohli študovať na Karlo-Ferdinandovej univerzite a od roku 1890 tu pôsobila Česká akadémia vied. Prvou po slovensky písanou právnickou monografiou sa stala kniha *Práva a povinnosti medzi mužom a ženou v Uhorsku* od Augustína Rátha vydaná jeho vlastným nákladom v Prahe v roku 1906. Prof. A. Ráth (1873 – 1942) pôsobil pôvodne ako advokát v Ružomberku, Dolnom Kubíne a v Bratislave, prevzal aj niektoré advokátske spisy po Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi. Spolu s kolegom z Talianska sa podieľal na zrušení suspendácie kňaza Andreja Hlinku. Manželka A. Rátha bola Češka, priatelil sa aj s T. G. Masarykom. Po vzniku Československej republiky sa habilitoval na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, pôsobil na Ministerstve pre zjednotenie zákonov a organizácie správy, a následne sa stal prvým dekanom Právnickej fakulty Univerzity Komenského. Na tejto univerzite pôsobil i ako rektor, zakladal a viedol aj *Učenú spoločnosť Šafárikovu* (1926 – 1939). K zakladateľom slovenskej právnickej terminológie patrili okrem Augustína Rátha aj Emil Stodola, Vladimír Fajnor a Adolf Záturecký.

Príspevok **Migrácia medzi advokáciou a notárstvom na Slovensku po vzniku Československej republiky** vzišiel z pera **doc. JUDr. et Mgr. Martiny Gajdošovej, PhD.** z Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. Autorka uviedla, že počas Rakúsko-Uhorska pôsobilo v Zalitavsku zo 6 700 advokátov len 92 Slovákov, zo 4 300 advokátskych koncipientov iba 43 Slovákov a spomedzi 300 notárov symbolicky jeden Slováčok. Po vzniku Československej republiky 6 % notárov zostalo na území bývalého Horného Uhorska, 10 % ich bolo preložených a 84 % notárov zbavili úradov. Pozbavenie úradu sa odôvodňovalo často neznalosťou štátneho jazyka, viacerí exnotári presídlili do potrianienského Maďarska či prešli práve do advokácie. Počas prvej ČSR pôsobilo v krajine zo 76 notárskych úradov až 74, pričom notári boli organizovaní v dvoch notárskych komorách sídliačich v Bratislave a v Košiciach. Po prevrate bolo údajne až 80 % notárov menovaných z radov bývalých advokátov, z 36 notárov evidovaných v bratislavskej komore patrilo 34 pôvodne k advokátom či advokátskym koncipientom.

Dekan Fakulty právnickej Západočeskej univerzity v Plzni **JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.** vo svojom referáte **Aféra notára na scestí ako podnet k úvahám o zrušení notárstva v prvej Československej republike** oboznámil prí-

tomných s pôsobením notára z Ústí nad Orlicí JUDr. Huga Patscha (1881 – 1934). Tento absolvent nemeckej Právnickej fakulty Karlo-Ferdinandovej univerzity bol spoluautorom monografie S. r. o. a pôsobil aj ako člen redakčných rád právnických časopisov. O. Patsch zdefraudoval v roku 1934 ako správca dedičstva ústecko-orlického továrnikara Jaroslava Janderu takmer 800 000 Kč patriacich sirotám poručiteľa. Mal viacero mileniak, hral karty, špekuloval na burze a stávkoval aj na dostihoch. Po tom, ako s peniazmi zmizol, bol naňho vydaný aj medzinárodný zatykač, ale až v roku 1935 sa pri Veľkej Úpe našlo jeho telo, samovraždu spáchal však už v decembri 1934. Notárska komora sa rozhodla v tomto prípade výnimočne odškodniť pozostalých. Tento škandál obdobne ako ďalšie zdefraudované peniaze, ktoré pred svojou smrťou spreneveril notár Kučera z Rychnova nad Kňežnou, podnietili úvahy o ukončení pôsobenia notárov ako súdnych komisárov, k čomu však nedošlo.

JUDr. et PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA, ďalší advokát z Košíc, spomenul v príspevku **Advokáti v radoch diplomatov Slovenska z rokov 1939 – 1945** osudy predstaviteľov zahraničnej služby prvej Slovenskej republiky, ktorí sa vo svojom profesionálnom živote zaoberali aj advokáciou. Už v období I. ČSR pôsobili v diplomacii nového štátu spomedzi Slovákov bývalí advokáti Štefan Osuský ako vyslanec vo Francúzsku či Juraj Slávik ako vyslanec v Poľsku. Advokátom bol pôvodným povoláním i posledný medzivojnový minister zahraničia Česko-Slovenskej republiky (1938 – 1939) František Chvalkovský. Aj všetci ministri zahraničných vecí Slovenska z rokov 1939 až 1945 (Ferdinand Ďurčanský, Vojtech Lazar Tuka, Štefan Tiso) pôsobili v advokácii. V referáte boli uvedené osudy vyslanca v Maďarskom kráľovstve a Rumunskom kráľovstve Jána Spišiaka (1901 – 1981), v Talianskom kráľovstve a Španielskom štáte Jozefa Miloslava Zvrškovca (1905 – 1958), v Talianskom kráľovstve a Bulharskom cárstve Bohdana Galvánka (1903 – 1983) i chargé d'affaires v Talianskej sociálnej republike Jána Kaššovica (1902 – 1990).

Z moravskej metropoly Brna pochádzajúci advokát JUDr. Lubomír Činka poukázal na existenciu Súdnych budov v obvode Krajského súdu v Novom Jičíne, ku ktorému prislúchali obvody dvanástich okresných súdov vrátane Okresného súdu v Lipníku nad Bečvou ako miesta najbližšie plánovanej konferencie.

Z Ústavu štátu a práva Akadémie vied Českej republiky odznela prezentácia **Mgr. Jana Kobera, LL.M.** na tému **Neláhká cesta a široká perspektíva: k prvorepublikovému životu advokátky Marie Mikulovej**. Referát pojednával o Marii Maternovej (nar.1901), ktorá patrila k prvej generácii poslucháčiek Právnickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Svoje štúdium začala v roku 1920 popri práci v učtárni Magistrátu hlavného mesta Prahy, kde si ako sirota privyrábala. Vydala sa za advokáta Josefa Mikulu, pričom sa jej narodili dve dcéry. Po absolvovaní práva v roku 1927 sa zamestnala ako koncipientka v manželovej advokátskej kancelárii v Prahe, po rozvoze v roku 1930 koncipientskú prax vykonávala u pražských advokátov Běly Procházkovej a Jaroslava Mareka.

Od roku 1932 mala vlastnú advokátsku kanceláriu na Strossmayerovom námestí v Prahe, prispievala do *Národných listov* a napokon sa stala aj členkou Československej strany národnosocialistickej. V roku 1936 vydala vlastným nákladom knihu *Žena v právním ráde československém*, ktorá bola určená nielen pre ženskú, ale aj mužskú časť populácie Československa.

Poslednými odznenými referátmi sa prezentoval advokátsky koncipient z Prahy **JUDr. Ing. Štěpán Hubička** a to najskôr na tému ***Kam až mohla dohnať predpísaná doba a spôsob právnej praxe prvorepublikového kandidáta advokácie***. V tomto príspevku sa zaoberal tým, ako sa pôvodne kandidát advokácie a neskorší pražský advokát z Kráľovských vinohradov Ludvík Dukát (nar. 1895) v roku 1926 snažil obísť obligatórnu koncipientsku prax v dĺžke jedného roka vykonávanú zdarma jej nahradením platenou prípravnou sudcovskou službou spojenou následne so zápisom do zoznamu advokátov na Podkarpatskej Rusi u predsedu súdnej stolice v Užhorode. Vzápätí L. Dukát po desiatich dňoch požiadal výbor Advokátskej komory v Prahe o zápis do zoznamu advokátov v Čechách, čo však výbor s poukazom na nezákonnosť jeho zápisu v užhorodskej komore neschválil. Nakoniec L. Dukát obidva návrhy na zápis do zoznamu advokátov vzal späť a povinnú prax koncipienta vykonal u advokáta Kamila Res-

lera. Ludvík Dukát bol napokon zapísaný do zoznamu advokátov v Čechách v roku 1927 so sídlom na Novom meste pražskom, od roku 1933 v Kráľovských vinohradoch.

Príspevok ***Leví podiel prvorepublikového karlínského advokáta na vzniku hry Voskovca a Wericha s názvom Osol a tieň, a jeho zapojenie do filmového priemyslu*** sa venuje Karlovi Schönbaumovi. Tento advokát židovského pôvodu narodený v roku 1885 vykonával advokáciu s kolegom Františkom Papouškom a bol spoluvlastníkom spoločnosti Praha – Paříž, s. r. o. zaoberajúcou sa okrem produkcie vlastných filmov aj ich dovozom z Francúzska i ZSSR. Spoluvlastnil dokonca aj kino na Václavskom námestí v Prahe. Priatelil sa s J. Voskovcom a J. Werichom, ktorí na jeho námet vytvorili v roku 1933 protifašisticky zameranú hru *Osol a tieň* s hudbou J. Ježka, hralo sa až 187 jej repríz. K. Schönbaum na rozdiel od V+W neopustil pred nacistami Česko-Slovensko a následne bol počas druhej svetovej vojny deportovaný do Tereziína a nakoniec zavraždený v Osvienčime v roku 1944.

Slávnostnú konferenciu ukončil moderátor Stanislav Balík, ktorý avizoval predpokladané konanie budúcoročnej XVIII. konferencie v Lipníku nad Bečvou.

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
advokát, Košice

Anton Blaha *Nebol som šéf, ale primus inter pares*

Advokácia v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici Slovenskej advokátskej komory sú k dispozícii posledné výtlačky **representatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Francúzska advokácia ako vzor pre budovanie modernej advokácie v Uhorsku

*Dr. Králik Lajos prináša vo svojej knihe **Advokátsky stav**, vydanéj Budapeštianskou advokátskou komorou v roku 1903 pomerne podrobný a veľmi zaujímavý prierez históriou francúzskej advokácie a jej súčasného (písané v roku 1903) stav.*

V o Francúzsku vykonávajú prácu súvisiacu so súdnymi spormi dva stavy – advokáti, ktorí vykonávajú vyššie funkcie povolania; pojednávajú pred súdmi, poskytujú právne rady, sú sudcami rozhodcovských súdov. Zo stavu advokátov pochádzajú veľkí rečníci, sudcovia, štátnici.

Ďalej zástupcovia strán – *avoués*, ktorých menuje vláda, a ktorí vykonávajú úlohy na nižšej úrovni; prípravu súdneho sporu, výkon rozhodnutí a mimo sporové veci, sú vyššou formou výkonnej moci, vykonávajú aj advokátske činnosti (poradenské), ale len na nižšej úrovni.

Francúzsko vďaka jeho geografickej polohe silno ovplyvnila kultúra rímskej ríše v čase jej expanzie. Už v prvom storočí po Kristovi píše Juvenal vo svojej 15. Satyre, že Gália zrodila advokátov a vyškolila aj advokátov britských ostrovov. Francúzski spisovatelia hovoria „*S nami sa zrodila advokácia, náš temperament nás na to predurčuje.*“

V XIV. storočí sa advokácia vyzdvihla na stav a tu sa začína história advokátskej samosprávy. Koncom XIII. storočia remeselníci zakladali cechy na obranu svojich záujmov a ich rozširovanie. Francúzski spisovatelia z radov advokátov s pýchou uvádzajú, že hoci advokátska samospráva vznikla spoločne s cechmi, nikdy nebola organizovaná ako cechy; nezabezpečovala privilégia a nesledovala len majetkové záujmy ako cech. Vždy bola spolkom takých mužov, ktorí vykonávali slobodné povolanie, ktorí v tomto boli odkázaní na vzájomnú dobroprajnosť, ktorí sa riadili výlučne právom a stretávali sa výlučne s tými, ktorí si ctíli etické štandardy povolania.

Parlament po svojej stabilizácii vydal v roku 1344 Nariadenie, ktoré je základným dokumentom francúzskej advokátskej samosprávy, Magnou Chartou ich slobody a nezávislosti. Toto nariadenie v snahe dôsledne odlišiť advokátsku samosprávu od cechového usporiadania je označené podľa vzoru rímskeho práva ako *Ordre*. Advokátov delí do troch skupín – poradcovia, pojednávajúci advokáti a noví právni praktikanti, ktorí počúvajú prednesy súdnych prípadov, pojednávajú, aby *laudabiliter et utiliter* mohli pokračovať vo svojej praxi.

Advokát mohol pojednávať pred súdom len po zložení prísahy a zápise do zoznamu. Podľa prísahy advokát prevezme len spravodlivú vec, keď zistí, že nie je spravodlivá, zanechá

ju; právne spisy budú písané len čestným spôsobom, budú pracovať bez odkladov, vyhnú sa úskokom, neprijmú odmenu vyššiu ako 30 parížskych libier. Na súd prídu ráno včas a aj strany budú nabádať prísť načas; že nebudú prerušovať, kým iný pojednáva; že nebudú prednášať s vecou nesúvisiace skutočnosti, že kým súd neodíde, neopustia súdnu budovu. Nariadenie umožňovalo používať len také fakty a argumenty, ktoré bude možné zohľadniť v konečnom rozsudku. Umožnilo advokátom, aby súdu predložili do 2-3 dní po pojednávaní písomne všetky fakty a argumenty, ktoré prednášali na súde. Oprávnenia rozhodnúť o zápise do zoznamu a vymazať z neho mali starí advokáti. Toto boli hlavné body slávneho nariadenia, ktoré platilo takmer 500 rokov, a pod vládou ktorého sa francúzska advokácia mimoriadne pozdvihla.

Kým trval parlament (1774), boli pri ňom advokáti. Stredoveký parlament podstatne prispel k formovaniu občianskej spoločnosti. Nenávidený šľachtou, nemilovaný ani ľudom, svojím spôsobom utiahnutý hrdo obstál. Dobře to povedal Pinard, že hoci nie je objav, reforma a pokrok v spoločnosti, ktorému by neodporoval, hoci šľachtu podporoval ľud v útokoch na parlament, aj tak nad všetkým a pred všetkými obstála jeho chladná spravodlivosť. A pri tomto neoblomnom, od sveta priam utiahnutom parlamente, žila a rozrastala sa advokácia. Napomohli jej aj hlavné črty francúzskej povahy. Zrozumiteľnosť, čistota, pohotovosť v diskusiách, ľahká krv a chuť dobiedzať. Právna veda, znalosť života, záľuba v literatúre, súťaž, ktorú medzi sebou ctíli, ich veľmi pozdvihli. Rokovania prebiehali v latinčine. Toto ich priviedlo k štúdiám velikánov staroveku, a už skoro sa zrodili tradície rečníctva, ktoré sa zdokonaľovalo na dielach Cicera a Demosthena.

Po prijatí Nariadenia v roku 1344 nastal nerušený vnútorný rozvoj a nárast advokácie. Do rozpustenia advokácie počas francúzskej revolúcie boli prijaté len menšie vládne nariadenia. Za zmienku stojí nariadenie prijaté v roku 1539, ktoré ustanovuje v trestných konaniach výlučne písomné konanie. A písomné trestné konanie sa udržalo, na veľkú škodu advokátskeho stavu, až do revolúcie, do 3. novembra 1789. Advokáti mohli mať ústne prednesy len v civilných konaniach. Toto nariadenie zaviedol kancelár Poyet, aby bolo

možné odsúdiť admirála Chabola. Neskôr, keď stratil priazeň, použili ho proti Poyetovi. Pýtal si obhajcu a chcel vylúčiť svedkov, ktorí svedčili proti nemu. Sudca mu odmerane povedal: „*Patere legem quam ipse fecisti.*“ – „*Strp zákon, ktorý si sám spravil.*“

V roku 1579 prijaté kráľovské nariadenie bolo v podstate opätovným vydaním nariadenia z roku 1344. Dôležitým bolo jeho nové ustanovenie, podľa ktorého boli advokáti povinní napísať na spodok spisu, čo dostali od strany tzv. „*recu*“, a to pod hrozbou vyčiarknutia. Toto nedodržovali ani advokáti, ani parlament. Stalo sa však, že Sully sa sťažoval na výšku advokátom požadovanej odmeny 1 500 toliarov a parlament sa pod vplyvom proti advokátskeho prúdu zmobilizoval a na základe sťažnosti Sullyho, v roku 1602 opäť zaviedol povinnosť zapísať *recu*, s tým, že kto sa nepodriadi, bude z komory vyčiarknutý. Parížska advokátska komora sa na to vzbúrila. V konzultačnej miestnosti sa zišlo 307 advokátov a rozhodli sa, že sa slávnostne vzdajú výkonu svojho povolania.

S týmto cieľom išli všetci pekne po dvojiciach do kancelárie, a každý za seba dal vyhlásenie, že sa radšej dobrovoľne vzdajú advokátskeho povolania, než aby dodržovali nové nariadenie, ktoré uráža ich česť. Nahlas hovorili, že nariadenie nie je hodné ich povolania, lebo sa nedá obmedziť, znížiť na obchodný zisk, odmena, ktorú im verejnosť dobrovoľne dáva, za toľko cnosti a vynikajúce vlastnosti, ktoré musí advokát mať, obzvlášť za jeho rečnícke umenie. Táto koalícia advokátov a jednohlasná demisia dosiahla svoj cieľ.

Po niekoľkých týždňových poradách vydal kráľ Henrich IV. nové nariadenie, v ktorom nezrušuje predchádzajúce, ale dodáva, že medziiným má zostať všetko pri starých zvyklostiach. Advokáti aj parlament sa pridrižovali dodatku a *recu* nikdy nenadobudlo účinnosť. Túto koalíciu parížskych advokátov považujú jej pisatelia a francúzski advokáti za svoju najväčšiu slávu. Prirovnávajú ho k pochodu plebejcov na vrch Aventin; podobne, ako bol účinok tohto veľký a požehnaný, taký pripísali aj tejto koalícii. Posilnila sa v nej kolegiálna súdržnosť, sebavedomie a nezávislosť. Táto koalícia bola motívom pre vznik knihy, ktorú si francúzski advokáti vážia a vyzdvihujú s priam náboženskou oddanosťou aj dnes, 300 rokov po jej vydaní. Každý francúzsky advokát si pripomína jej poučenia s priam nábožnou úctou.

Na začiatku 18. storočia prijala francúzska akadémia vied za svojich členov vynikajúcich advokátov; prijatím do svojich radov ocenili ich rečnícke umenie. Za členstvo v akadémii bolo, podľa parížskych zvyklostí, potrebné navštíviť akademikov, predstaviť sa im, čo sa nepáčilo sebavedomému advokátskemu stavu. Keď sa Normand v roku 1733 usiloval o členstvo v akadémii, advokáti sa pred ním posmešne vyjadrovali, že je skutočne počtou pre advokátsky stav, keď ich popredný veľmajster, ktorého rečnícke umenie je svetoznáme, chodí zobrať od domu k domu o prijatie do akadémie. Toto na Normanda zapôsobilo tak veľmi, že akademikov ne navštívil, a prirodzene nebol zvolený za člena akadémie. Na 52 rokov sa prerušilo akékoľvek spojenie medzi akadémiou a advokátmi, až sa napokon v roku 1785 opäť zmierili. Od toho času panuje medzi oboma stavmi vzájomný rešpekt.

Pred francúzskou revolúciou bola organizácia advokátskeho stavu nasledovná: Francúzsky advokát musel získať právnickú licenciu (diplom), zložiť skúšku a štyri roky vykonávať právnu prax, teda zúčastňovať sa na súdnych pojednávaníach, pracovať v advokátskych kanceláriách a trénovať na seminároch. Potom bol zapísaný do zoznamu advokátov (*tableau*). *Numerus clausus* bol medzi advokátmi úplne neznámou vecou. Zapísaný advokát pracoval slobodne. Advokát môže byť činný na celej zemeguli (*Merlin*). Uznávali systém *anciennity* (starobylosti); 10 - ročná prax oprávňovala použitie označenia *ancienne*. Označenie *ancienne* je však len čestným titulom, funkcie v advokátskej komore boli vždy obsadzované vo voľbách. *Batoniéra* (predsedu komory) volí valné zhromaždenie. Predtým bol označovaný ako *doyen*, prvý *batoniér* bol zvolený v roku 1617; pomenovanie dostal podľa katolíckej procesie, kde on niesol zástavu (*bot*). Jeho administratívne právomoci boli neobmedzené, v disciplinárnych veciach stála po jeho boku rada, ktorá pozostávala zo zvolených starých advokátov. V roku 1662 bolo toľko advokátov, že boli zoznamy rozčlenené do 10 skupín (*colonnes*); každá skupina mala svoje vlastné zhromaždenie, ktoré volilo na valné zhromaždenie dvoch zástupcov. *Batoniéra* volili každý rok. Povolanie advokáta bolo nezlučiteľné s výkonom akéhokoľvek úradu alebo iným plateným miestom. Loysel hovorí „*Advokácia si vyžaduje celého človeka.*“ Zločincov, židov, kacírov neprijímali. V otázkach odmeny stále dodržovali tradíciu, že advokát nie je splnomocnenom klienta, ale skôr jeho dobrodincom a patrónom, a preto nesmie žalovať klienta o zaplatenie svojej odmeny. Kto sa proti tomu prevínil, toho zo zoznamu vyčiarkli. Advokát musí byť nesebecký. Vnútorňa disciplína bola výlučne vecou advokátskej komory. Disciplinárne tresty boli verejné napomenutie, pozastavenie výkonu, peňažná náhrada, vyčiarknutie.

V otázkach odmeny bol príznačný postup Gerbiera, ktorému klient odkázal 10 000 dolárov s prosbou, aby ďalej zastupoval jeho prípady, a bol verným poradcom jeho detí. Gerbier odkaz neprijal, pretože by ho to postavilo do svetla, že v spore háji vlastné záujmy a vzdal sa zastupovania.

Francúzska revolúcia bola spočiatku naklonená advokátom. Zákomom z 3. novembra 1789 sa obnovil ústny trestný proces, čím začali trestné obhajoby, ktoré boli od roku 1539 len písomné; obvinení dostali obhajcov. Revolúcia sa však čoskoro obrátila aj proti advokátskej komore. Zákom 1790 zrušil advokátsku komoru a nahradil advokátov „*mužmi zákona*“. Títo si nesmeli založiť komoru, ani iný orgán, pri výkone svojej funkcie nesmeli nosiť osobitný odev. Týmto zanikla aj disciplinárna právomoc nad advokátmi a zaniklo puto, ktoré spájalo advokátov. Na zasadnutí národného zhromaždenia, ktoré rozhodlo o zrušení bývalých advokátov predsedal slávny rouensky advokát Thouret, a členmi zhromaždenia bolo veľa ďalších advokátov. Ani jeden sa nezastal advokátskeho stavu. Tento do očí bijúci fakt vysvetľujú francúzski historici tak, že verejná mienka bola v tej dobe nastavená proti zachovaniu akýchkoľvek starých poriadkov; teda starú samosprávu nebolo nijako možné zachrániť. A aby sa noví advokáti, ktorí pravdepodobne zaplavajú súdy, bez akýchkoľvek

vek garancií, nemohli pýšiť starým menom advokát, vymazali aj toto pomenovanie. Komora sa rozpustila, len 150 starých advokátov sa zišlo v Paríži, v Marais, preto ich nazývali *advokáti z Marais*. Nestýkajúc sa s novými mužmi zákona, čakali na príchod lepších čias. Na miesto starých advokátov prišli ľudia bez vzdelania a charakteru. Obchodníci, ktorí naháňali peniaze, pachtili sa za priazňou ľudí, klientov, kupčili, podvádzali. Boli prípady, kedy títo novodobí advokáti zbankrotovali, čo bolo v predchádzajúcich dobách neslýchanou udalosťou, bol prípad, že trestný súd nemohol pojednávať, pretože o jednom obhajcovi vyšlo najavo, že bol odsúdený na štyri roky väzenia. Prichádzali ľudia bez akýchkoľvek záruk, ľudia bez akýchkoľvek mravných hodnôt a talentu, ktorým nedalo národné zhromaždenie žiadnu organizáciu, prišlo obdobie nemilosrdného porušovania ľudských práv. Napríklad, v druhom roku konventu bol prijatý zákon, že osočovaným národovcom bolo možné ustanoviť na obhajobu národne cítiacich právnikov, ale takéhoto obhajcu nebolo možné dať konšpirátorom. Avšak šílenstvo revolúcie besnelo len 10 rokov.

V 12. roku revolúcie zákon obnovil právnické školy, ktoré boli zrušené spoločne s advokátmi, nariadil, aby boli advokáti spísaní do zoznamu, a len títo budú môcť vykonávať povolanie; a títo musia postupovať čestne. Cisár Napoleon I. znova zreorganizoval Francúzsko a v roku 1806 v procedurálnom kódexe podriadil disciplinárnej právomoci justičné prostredie. Sporným bolo, či do neho patria aj advokáti. Napokon 14. decembra 1810 bola cisárskym nariadením obnovená advokátska komora. Avšak veľmi oklieštená. Hlavné opatrenia boli: kto chcel byť členom komory, musí ukončiť vzdelanie, zložiť prísahu, musí byť zapísaný do zoznamu a tri roky musí praxovať. Zostavenie zoznamu bolo úlohou predsedov súdnych stolíc a generálneho prokurátora, generálny prokurátor rovnako menoval aj batonniera, 30 členov disciplinárnej rady, z dvoch tretín zo starých advokátov a z jednej tretiny zo slobodne zvolených advokátov. Disciplinárna rada bdie nad záujmami advokácie, udržiava zásady čestnosti a mlčanlivosti; trestami boli pokarhanie, vyčiarknutie z komory, ale len na prvom stupni; ak sa rozhodne o pokarhaní, pozastavení činnosti alebo vyčiarknutí, je možné odvolanie na druhý stupeň. Advokátsky stav sa smel zísť len na pozvanie batonniera aj to len na voľbu menovaných členov a so súhlasom generálneho prokurátora.

Za spojenie sa advokátov, na základe akejkoľvek zámienky, a ich vyhlásenie, že nebudú ďalej vykonávať svojej povolanie (proti koalícii) hrozilo definitívne vyčiarknutie z komory. Nariadenie vrátilo advokátom talár, pojednávať museli postojacky s pokrytou hlavou, ale pokrývku si museli sňať keď čítali záverečné reči a spisy. Francúzski advokáti prijali nariadenie priaznivo. Tešili sa, že sa obnovil advokátsky stav. Ale ľutovali, že im nebola vrátená úplná nezávislosť. Zazlievali, že v disciplinárnych veciach bol stav podriadený súdom, dokonca aj minister spravodlivosti mohol rozhodnúť o vyčiarknutí advokáta.

Cisárstvo padlo. Advokátsky stav sa medzitým aktivizoval a snažil sa v rámci vlastných právomocí obnoviť niekdajší stav. Pri voľbe zástupcov v roku 1822 volil len takých advo-

kátov, ktorí neboli príjemní pre vládu. Vláda vyhlásila voľbu za odboj a prijala nové nariadenie na reguláciu stavu. Toto nariadenie bolo prijaté 20. novembra 1822. Minister spravodlivosti de Peyronet sa v dôvodovej správe vyjadroval o advokátskom stave čo najlichotivejšie. Ale samo nariadenie je o to nepriateľskejšie. Hlavné opatrenia boli: do zoznamu sa advokáti zapisovali po skupinách, v každej skupine sa vytvorí rada z dvoch najstarších advokátov. Batonniera volí rada. Proti disciplinárnym trestom bolo možné sa odvolať na súd (druhý stupeň); súd mohol sprísniť uložený trest aj bez podnetu. Ak chcel advokát pojednávať pred iným súdom, potreboval súhlas rady a predsedu súdu vyššieho stupňa. Zrušil disciplinárnu právomoc ministra; zrušil úradné ustanovenie advokátov v civilných veciach. Nakoniec ustanovil, že do zoznamu advokátov môže byť zapísaný len ten, kto advokáciu aj skutočne vykonáva. Disciplinárna rada tento bod nedodržiavala. Po prijatí nariadenia nasledovalo sústavné reptanie. Musela však nastať jedna revolúcia, aby sa postavenie advokátov ako tak zmenilo.

Po júlovej revolúcii v roku 1830, bolo 27. augusta prijaté nariadenie, podľa ktorého batonniera a 20 členov rady volila rada, oprávňovalo každého advokáta pojednávať pred každým súdom a úradom. V roku 1835 vypracovala parížska kancelária celý advokátsky poriadok a odovzdala ho ministrom spravodlivosti. Návrh leží až dosiaľ v spisoch ministerstva.

Za vlády Napoleona III. v roku 1852 prijatý dekrét zveril voľbu batonniera rade, aj voľbu tajomníkov na návrh batonniera; odňal volebné právo tomu, kto nebol desať rokov zapísaný, disciplinárne potrestaní advokáti nemohli voliť 10 rokov. Napokon, až v poslednom roku vlády Napoleona III. bývalý advokát Emille Ollivier, premiér a minister spravodlivosti opäť umožnil voľbu batonniera valnému zhromaždeniu advokátov.

Vidíme, že francúzska advokácia obstála revolučný útok na jej nezávislosť. Poučením z histórie je aj to, že odstránenie advokácie s jej etickými štandardami vždy znamenalo úpadok a krok späť v justícii, ktorej rodinu tvoria aj advokáti.

Preložila a spracovala
Mgr. Viktória Hellenbart

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

 www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

 www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Žil jsem s justicí

FRIML, K.: *Žil jsem s justicí*

Praha : Nakladatelství CK Umělecký klub Praha, 2020, 565 s.

V posledných rokoch sme svedkami rozširujúceho sa trendu knižného vydávania spomienok advokátov. Tieto knihy prinášajú zaujímavé i poučné pohľady skúsených starších kolegov na život a prácu advokáta. V Čechách ku knihám Gerhardta Bubníka či Václava Krála (Např.: BUBNÍK, G.: *Život mezi paragrafy*; KRÁL, V.: *Případy slavných i neslavných aneb můj život a advokácii*; KRÁL, V.: *Ze života advokáta*; KRÁL, V.: *Procházky pamětí, aneb advokát na cestách*. Praha, 2005 – pozn. autora) pribudla ďalšia kniha *Žil jsem s justicí* pražského advokáta Karla Frimla. V mnohom je iným spomienkovým knihám podobná, v mnohom sa líši. Určite však obohatí každého advokáta, ktorý po nej siahne.

JUDr. Karel Friml, CSc. (*1935) nastúpil do advokácie ako koncipient v Hradci Králové (1958), v Karlových Varoch a Chebe, ako advokát v Tachove, neskôr v Prahe v Advokátskej poradni č. 6. Pretože vždy mal blízko k motorizmu, ešte prv než v advokácii vznikla možnosť špecializácie, začal sa špecializovať na dopravu. Znáмым sa stal svojou advokátskou prácou ako uznávaná kapacita na kauzy spojené s motorizmom, ale i príspevkami do motoristického časopisu *Svět motorů*, spoluprácou s televíziou na relácii *Auto-moto-revue*, scenárom k filmu *Jak napálit advokáta* (1980) a seriálu Českej televízie *Paragrafy na kolech* (1984 – 1989). Je autorom kníh *Automobil a paragraf* (1975), *Děti, silnice, paragrafy* (1978), spoluautorsky sa podieľal na ďalších: *Čas běží i za volantem* (1977) a *Rádce majitele automobilu* (1998). Zapojil sa do činnosti Rakúskej vedeckej spoločnosti pred dopravu, Rakúskeho kuratória pre bezpečnosť cestnej premávky, pôsobil ako lektor na Ústave súdneho inžinierstva v Brne, je i autorom skript *Občanské právo pro znalce*.

Knihu *Žil jsem s justicí* vydal v roku 2020 ako 85-ročný, krátko po tom, čo „stáhl advokátní roletu“. Rozsiahla kniha (565 strán) je rozdelená na dvanásť kapitol, medzi ktoré je vložených dvanásť súdnych príbehov z praxe autora.

V kapitole **Detství** sa autor vracia do obce Heiligen (dnes súčasť Tachova), neďaleko nemeckých hraníc, kde sa narodil a odkiaľ bola rodina vysídlená, keď Nemci zabrali Sudety (1938). Jeho otec bojoval ako legionár, po vzniku Československa bol odvelený do Košíc brániť južné hranice republiky a keď mal demobilizovať, rozhodol sa ostať v armáde – slúžil v Žiline, kde sa oženil. Po vysídlení sa stal veliteľom vojenskej

posádky v Plzni, neskôr pracoval ako úradník v Prahe, kde sa v máji 1945 zapojil do povstania.

Kapitola **Škola** približuje štúdium autora na strednej a vysokej škole. Chcel sa stať strojným inžinierom, no keď si v súvislosti so zložitou matematikou a deskriptívnej geometrie uvedomil, že iba mať rád autá nestačí, nastúpil na pražskú právnickú fakultu (1953). Štúdium bolo poznačené dobovou politickou situáciou. („Z toho, co mě právnická fakulta naučila, jsem potřeboval pro svou praxi žalostně málo.“) Spomína na vyučujúcich – prof. Knappovú, akademika Knappa, prof. Radvanovú, ale aj na spolužiakov. Práve prof. Knappová ho neskôr prehovorila, aby sa dal na kandidatúru právnych vied s tým, že mu fakulta uzná za príslušnú prácu jeho knihu *Automobil a paragraf*. Medzi viacerými spomienkami na pedagógov je i tá, keď už ako advokát spísal akademikovi Viktorovi Knappovi kúpnu zmluvu na nehnuteľnosť, ktorú však štátna notárka bezdôvodne odmietla registrovať a tak klientovi navrhol podať odvolanie. Akademik Knapp to odmietol so slovami: „U těchhle soudů se já soudit nebudu...“

Kapitola s názvom **Já** predstavuje autora prostredníctvom jeho životných názorov, postrehov, pohľadov na svet i na povolanie advokáta: „Moje povolání mi nedopřálo to, co závidím architektům, stavbařům, konstruktérům i zedníkům: že po nich něco zůstane. (...) Za celou dobu, co jsem v Praze, jsem neskartoval jediný spis. Probírám všechny ty stohy listin, výpovědi, rozsudky a cítim, kolik v nich bylo různých osudů, bolesti a utrpení, méně radosti a povzbuzení. A přece si na některé ty příběhy vzpomínám, mám radost, že se podařilo odvrátit pohromu, nebo aspoň pomoci to neštěstí unést. Málo nebo dost?“ Autor lakonicky konštatuje, že v období socializmu prežil „skoro celý život“ (41 rokov) a hoci vedel, že komunisti raz odídu, nedúfal, že sa toho dožije. Kapitola je i o knihách a filmoch, komunistoch, vlastencoch, vojnách, ale aj o zdraví a lekároch, o kamarátoch, samozrejme o autách, dopravných policajtoch, znalcoch a ich posudkoch, ale aj o „kurvítkách“ (súčiastkách, ktoré sa montujú do spotrebičov a výrobkov, aby sa skôr pokazili). Kapitola je napísaná s dávkou iróniou a humoru (napr. *Renčín*: „Dvě věci mne naplňují úžasem, pane: nebe nade mnou a náš právní řád.“), je bohatá na množstvo spomienok autora na niektoré jeho vlastné (i cudzie) recesistické „výčiny“, ale aj na myšlienky autora hodné

zamyslenia, napr.: „Ubýva svobody. Opravdu – čím více zákonů a předpisů, tím méně svobody. Chceme svobodu, ale množíme zákazy.“ Prináša aj vlastnú životnú zásadu autora: „Zlo buď překonej, nebo ukonči!“ Kapitola je vydarenou mozaikou čriepkov zo života autora, jeho potešení i strastí.

Kapitola **Ženy** je esejou o láske (pretože „žena – to je láska“), o láske v premenách času, keď starne človek a mení sa aj svet, je o láske v živote, literatúre i filme. Karel Friml píše: „Chtěl jsem milovat a měl za to, že je to lidské právo. Dnes vím, že Listina základních práv a svobod o tom mlčí, i naše Ústava. To ještě nikoho nenapadlo, že to tam chybí?“

Nasleduje očakávaná kapitola **Advokacie**. Stretol sa s ňou „náhodou“, pretože jeho pôvodná umiestnenka na Krajský súd v Plzni bola zmenená do advokácie – v tom čase „nejopovrhovanejšieho právnického povolání“ – na Advokátsku poradňu č. 5 v Prahe s nástupom do Hradca Králové (1958). Tam pracoval pod vedením svojej prvej školiteľky Dr. Leděčovej, zažil proces proti bratom Petrofovým (majiteľom továrne na výrobu klavírov), neskôr sa cez Mariánske Lázně (kde pracoval advokát Dr. Vlk, ktorému je tiež venovaných niekoľko spomienok) dostal do Chebu (v tom čase zložil advokátske skúšky), ako advokát bol preložený do Tachova, až neskôr sa vrátil do Prahy (1964). V tejto kapitole spomína na Dr. Hrazdiru, Dr. Štěpána, Dr. Klouzu, Dr. Radimského, Dr. Plecitého, Dr. Růžičku, Dr. Pátkovú, Dr. Ferbrovú, Dr. Burešovu a ďalších advokátov, či sudcov. Spomína na svoje obhajoby – rozkrádanie (niektoré procesy sa viedli v miestnom kine pre poučenie pracujúcich), krádeže, pracovné spory, náhrady škody. Každopádne „advokacie poskytovala – prirodzene len relatívne – prece jen kus svobody a nezávislosti, které bylo v tehdejší době poskrovnu“. Spomína i na spolupatričnosť a kolegiálnosť v advokácii: „Advokáti tehdy spolu více drželi a pomáhali si. V Čechách i na Slovensku. To už dnes také neplatí.“ Na ilustráciu pripája spomienku o ceste za kolegom na Slovensko, ktorý bol „vo vyhnanstve“ v Poprade, a návštevu advokátskej poradne v Starej Ľubovni („jak ve starém hradu, klenuté místnosti, na stěnách staré pušky, zkřížené šavle, kůže z divočáku – prostě třída“), kde ho slovenskí advokáti priateľsky prijali. Autor spomína i na žilinského advokáta Dr. Barnu, keď bol ešte na fakultnej praxi v Žiline na súde: „Slováci byli vůbec trochu jiní: víc vlastenci, víc otevření, víc přátelštější.“ Kapitola je aj o vzťahoch so štátnymi zástupcami, sudcami, exekútormi, či policajtmí („abych pravdu řekl, nikdy jsem moc nepochopil, jak policie funguje“), o skúsenostiach s vyšetrovateľmi, poisťovňami, je plná príbehov a zážitkov (najmä tých, ktoré súvisia s dopravou), často veselých, ale aj smutných, so spravodlivým i nespravodlivým koncom, či príbehov o porozumení i konfliktoch medzi advokátmi a sudcami.

Autor zdôrazňuje aj osobitosti povolania advokáta: „Soudci a prokurátoři nám vždycky zazlivali, že překrucujeme fakta, překrucujeme zákony. Omyl. Drtivou většinu našeho času musíme věnovat tomu, aby to nedělali oni. Na naše vlastní překrucování ani nezbývá...“ Alebo inak: „V advokacii jsem si zvykl na něco, co jiná řemesla neumějí a co je tak jasně vidět, když nějaký problém řeší advokát, soudce nebo prokurátor:

ti když je hlavní brána zavřená, řeknou prostě, že to nejde. Advokát ale dům, nebo ten nedobytný hrad, obcházi, kudy by se tam přece jenom nějak dostat dalo. Až se to povede – nebo taky nepovede – ale alespoň to zkouší.“ Kapitola je i o spomienkach na klientov – „nebyť advokácie, asi bych vědel o životě málo. Možná jako soudce nebo prokurátor bych se setkal s týmiž lidmi, ale videl je z úplně jiného úhlu a úplně jinými očima. A já jsem rád, že jsem je viděl očima obhájce. Jsem advokacii vděčný za zvláštní a snad i pravdivější pohled na život“. Kapitola pokračuje vznikom slobodnej advokácie po roku 1990, ktorá však znamenala aj prílev nových ľudí do advokácie z iných povolání, často „bez tradice a praxe, bez stavovské cti (...) a tihle všichni postupně začali mít i své konci-pienty a co je vlastně mohli advokátského naučit, když to sami neuměli a neznali? V advokacii nejde jen o řemeslné zvládnutí profese, o znalost právních předpisů, ale i o umění dělat práci hodnou našeho jména, našeho poslání a tradice.“ A pripomína, že v sporoch nie je namieste hovoriť o tom, že vyhral advokát alebo protistrana, pretože: „Vyhrát má spravedlnost a porozumění, prohrát podlost, lež a zlá vůle.“ Človek (a o to viac advokát) sa má brániť zlu, aj keď je to nebezpečné, riskantné, drahé a zložité a to už len preto: „Aby se zlo necítilo páňem světa.“

Nasledujúca kapitola nazvaná **Clarence Darrow** je venovaná slávnemu americkému advokátovi, známemu z knihy Irvinga Stonea Advokát Darrow obhajuje, ktorá vyšla aj v českom preklade (STONE, I.: Advokát Darrow obhajuje. Nakladatelství Svoboda, Praha, 1975 – pozn. autora) Slovanami autora na inom mieste knihy: „Nečetli? Chyba!“ „S Darrowem jsem objevil nový kus svého řemesla. A jsem mu za to vděčen. Povrdil mi, že i advokacie se dá dělat srdcem, citlivě a slušně.“ V tejto kapitole Friml približuje niektoré Darrowove obhajoby, ale aj jeho radu klientovi, aby zvážil možnosť mimosúdneho riešenia: „Něčeho málo se vzdejte, abyste něco zase získali. Nechodte k soudu. Soud vás bude stát čas, peníze i energii. Přijměte méně, než si myslíte, že vám patří a tím získáte víc.“

Kapitola **Svět motorů a ti druzí** obsahuje spomienky na časopis, s ktorým autor Friml svoj život „spojil... Prvý příspěvek doň napísal v roku 1960, niekedy bol v redakcii častejšie ako v advokátskej poradni (veď sám o sebe píše: „mám rád auta i paragrafy“), odpovedal na otázky čitateľov, písal články, robil osvetu, chodieval na besedy. Ako sekretár redakcie pracoval JUDr. Karel Helmich, ktorý kreslil do časopisu obrázky, ilustroval potom Frimlovu knihu *Automobil a paragraf* a je autorom ilustrácii aj v tejto knihe. JUDr. Friml sa snažil vysvetľovať novinárom právne pojmy a prispieť tak k ich správne použitiu – písal články aj do ďalších časopisov a novín (*Bulletin advokacie, Vlasta, Lidové noviny, Květy, Týden, Reportér, Mladý svět, Automobil, Motoristická současnost, Trucker*, atď.). V tejto kapitole sa vracia i k spolupráci s televíziou a svojim scenárom, spomína ako v relácii *Auto-motorevue* vysvetľoval divákovi ako sa kupuje a predáva auto, ako žalovať náhradu škody pri poškodení auta na výtlku, ale aj povinnosť poskytnúť pomoc po nehode.

Nasledujú dve kratšie kapitoly: Prvá nazvaná **Ivo** nie je o sv. Ivovi, patrónovi právnikov, ale o Frimlovom kolegovi

z advokátskej poradne. Obsahuje mnoho rôznych veselých a recesistických príhod, je najveselšou kapitolou knihy. Druhá **Jak jsem (ne)udělal zkoušku na právnickou fakultu** je o rozhodnutí autora znova sa po 55 rokoch zúčastniť na prijímačkách na Právnickú fakultu. Podal si prihlášku a bez prípravy, iba s prepisovačkou vo vrecku, prišiel na testy (všeobecný prehľad, logika, všeobecné predpoklady za 105 minút). Ako to dopadlo? „*Vrátil jsem se ze zkoušky na právnickou fakultu otrěsen. Nechápu jak jsem se mohl s tak žalostnými vědomostmi padesát let uživit. Buď jsem hloupý já, nebo jsou hloupé otázky.*“ Na rozdiel od jeho prvých prijímačiek, nikto sa už uchádzačov ani len nespýtal, prečo vlastne chcú právo študovať.

Kapitola **Stáří** ukazuje vek, keď človek „*vidí svět stejnýma očima jako před léty, jen ti druzí vědí, že je to jinak*“ a keď „*naše tělo jako staré auto, potřebuje stále častěji servis*“. Kapitola je o starobe, smrti a ich vnímaní. Autor dodáva, že len v dôsledku staroby mohla byť napísaná aj táto kniha, pretože so starobou sa nadobúda aj „*sloboda staroby*“, keď človek zrazu môže písať o všetkom. „*Život se láme ve chvíli, kdy místo plánů do budoucnosti nahradí vzpomínky. Proto vznikla tahle kniha.*“

Ťažiskom knihy je kapitola **Žil jsem s justicí**, pretože je posolstvom o potrebe spravodlivosti (keď sám autor píše, že „*spravedlnosti jsem prostě jaksi zažil málo*“), je hodnotením justície očami autora vychádzajúc z vlastnej dlhoročnej advokátskej praxe. Svoj vzťah s justíciou označuje za život s cudzinkou, s ktorou žil „*aniž jsem ji opravdu poznal*“.

Spravodlivosť autor spája s ľudskosťou. Aj súdnictvo má mnoho ľudských vlastností, no sú nimi aj zaujatosť, povýšenosť, pohrdanie, pomstivnosť a náhlenie. Ale keď si uvedomíme, čo všetko má justícia na svedomí – koľkokrát bola úmyselne prekrútená pravda, potlačené dôkazy, úmyselne rozhodnuté inak, ako vyplynulo z vykonaných dôkazov alebo naopak, dôkazy prekrútené tak ako to potrebovalo vopred určené rozhodnutie – „*zaráží mne, že justice se nikdy neomluvila. Spravedlnost se za celé lidské dějiny nepoučila. Ti, kdo ji prováděli, měli vždycky dost důvodů, výmluv a vytáček, proč dělali to, či ono, třeba s tím v koutku duše i nesouhlasili*“. Autor pripomína i justičné vraždy (od Johanky z Arcu, cez Dreyfussa, Sacca a Vanzettiho až po Slánskeho a Horákovú).

Kapitola pokračuje témou nástrojov spravodlivosti. Autor k nim zaraďuje najprv jednotlivé dôkazné prostriedky. Začína výpoveďou obvineného, zdôrazňuje význam zákonnosti vedenia výsluchu, osobitne sleduje význam priznania obvineného a zákazu jeho vynucovania, v súvislosti s tým uvažuje o väzbe ako prostriedku vynútenia priznania („*už sama vazba je jistným způsobem nátlaku*“, čo je nebezpečné najmä v kombinácii s tolerovaním svojvoľného uvalenia väzby). Pokračuje výsluchom svedkov, konfrontáciou, rekogníciou, vyšetrovacím pokusom, ohliadkou, pachovými stopami i znaleckým posudkom, hodnotí ich význam, poukazuje na konkrétne prípady, kde sa prejavil.

Nástrojom spravodlivosti je však i trestanie. Tu sa autor zaoberá podmienkami výkonu trestu odňatia slobody, samovraždami väzňov a na ilustráciu pripája denník odsúdeného,

ktorý ukazuje absurdnosť niektorých situácií, do ktorých sa vo väzení dostáva a ich následky, ako aj iluzórnosť výchovného pôsobenia trestu v reálnych pomeroch. Osobitne sa zaoberá trestaním v doprave, ktorého účelom by nemala byť odplata (ako je tomu dnes), ale to, aby sa z odsúdeného stal lepší vodič. Preferuje zahraničné prístupy založené na vzdelávaní odsúdených (kurzy, kde sa preberá nehoda, chyby pri vedení vozidla). Zároveň pripomína i potrebu diskusie o zavedení zvláštnych skutkových podstát trestných činov v doprave.

Najvýznamnejším nástrojom spravodlivosti je však sudca. Sám autor nikdy nechcel byť sudcom „*ne proto, že bych měl nedostatek odpovědnosti, ale nepřenesl bych přes srdce, že bych někomu ublížil*“. Sudcom odkazuje: „*Soudcem se staneš až tě začne trápit svědomí, že jsi soudcem špatným*“ – nejde tu však iba o „*pochybnosti intelektuála*“ o správnosti svojich úsudkov sprevádzajúce každú duševnú činnosť, ale o čosi viac – o spravodlivosť. V súvislosti so sudcami sa zaoberá aj otázkou vhodnosti skladania „*atestácií*“ sudcami v priebehu výkonu funkcie (ako sa o to pokúšali niektorí českí ministri spravodlivosti vrátane Otakara Motejla), prípadne aspoň pri mladých sudcoch po určitej dobe od ich nástupu do funkcie a v prípade „*povýšenia*“ sudcu na vyššiu inštanciu. Ale kladie si aj otázku: „*Mají soudy dělat dobré skutky?*“ Nakoniec uzatvára, že „*ze všech nástrojů spravedlnosti je ten nejdůležitější ČLOVĚK. Kdekoli, kde se Spravedlnost hledá, nachází vykonává*“.

Jednotlivé kapitoly sú oddelené krátkymi opismi prípadov, v ktorých Friml zastupoval. Prevažne ich spája nespravodlivosť rozhodnutí. Väčšina sa týka trestných činov v doprave (*Škola v přírode, Erika, Popová diva, Vteřina, Vánoční stromek*), niektoré iných skutkov (*Vikář, Zvukař, Kápo, Hostivařské koupaliště*), či civilných vecí (*Hotel Excelsior, Jeřáb*). V ďalšom texte *Jak napálit advokáta* je témou žaloba o zaplatenie odmeny advokáta. Tu autor čitateľovi pripomína, že už „*staří prvorepublikoví advokáti, říkali: Advokát, který se soudí s klientem o palmare, udělal někde chybu: nebral si průběžně dostatečné zálohy*“.

Kniha je príjemným, poučným, myšlienkovito bohatým a pútavým čítaním nielen vďaka širokému rozhľadu a skúsenostiam autora, ale aj vďaka humornému a ironickému nadhľadu. Posolstvom knihy, ktorá podáva i svedectvo o nespravodlivosti v súdení, tak ostávajú aj slová Karla Frimla: „*Zákon by neměl být tak tvrdý, aby popřel lidskost, aby popřel obecnou spravedlnost.*“ V doslove autor knihu prirovnáva k záverečnej reči: „*To zná každý advokát. Dopoví, dosedne a zjistí, co všechno neřekl, co zapoměl, co měl říct jinak a co neměl říkat vůbec.*“ Žiada sa však dodať – napriek tomuto prirovnaniu – že táto kniha je bohatým zdrojom myšlienok na zamyslenie a je dobré, že v nej autor povedal i to, o čom možno zvažoval, či to povedať. Kniha je tak úprimnou a presvedčivou „*spoveďou*“ advokáta, ktorý počas svojho života s justíciou odhalil – a čitateľovi ukázal – mnoho dôležitého.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.
advokát

FEJTÓN

A prišla doba covidová... (smutno úsmevné zamyslenie)

A prišla doba covidová – tak nejakoby začínal stredoveký kronikár popisovať dobu, v ktorej už žijeme druhý rok a ktorá hlboko zasahuje do našich životov.

Začalo sa to nosením rúšok. Nosenie rúšok prinieslo nebyvalé možnosti ľudskej umeleckej tvorivosti. Rúška sa šili z rôznych materiálov, v rôznych farbách, až zaplavili trh čínske jednofarebné výrobky, ktoré túto ľudovú tvorivosť obmedzili. Zavedenie rúšok v justičných budovách zrazu oživilo chodby pred pojednávacími sieňami, pretože mnohí kolegovia a kolegyně rúškami dokonale maskovali svoju tvár. Dámy v justičných kruhoch po týždňoch váhania prišli na to, že rúška môžu byť módnym doplnkom a z toho dôvodu sme stretávali pani prokurátorku alebo kolegyniu, ktorá bola prizdobená rúškom apartne doplňujúcim kostýmčekom, talárom, šatou. Spod rúšok sa na nás usmievali oči starostlivo upravené, nehovoriac o zvýraznených obočiach. Rúška v pojednávacích sieňach vyvolali značný rozruch tým, že reč tváre, ktorá bola čitateľná pri výsluchu svedkov, pri prejave protistrany, pri prednese pána prokurátora zrazu decentne zakrývalo rúško, teda úškrny bez hlasitého sprievodu nebolo možné identifikovať a poniektorí rafinovaní svedkovia, najmä v trestných konaniach, svoje neurčité výpovede skresľovali za rúška huhnáním a vydávaním rôznych pazvukov v snahe vyhnúť sa odpovedi na nepríjemnú otázku pána prokurátora alebo advokáta protistrany.

Tento zdanlivo idylický stav sa prudko zmenil lockdownom, kedy viacerí sme si uvedomili, že sa niečo mení a nebudeme opakovať toľko razy zverejňované tvrdenie, že začali úplne iné priority. Viacerí z nás, ktorí sme z vidieka pravidelne na niekoľko dní v mesiaci vycestovali do hlavného mesta nadýchať sa kultúrneho smogu, posedieť si v reštauráciách, kaviarňach alebo divadlách, sa stali ortodoxnými vidieckymi advokátmi, ktorým už cestovanie na odvolacie pojednania do krajského mesta začalo robiť problém. S pribúdajúcimi mesiacmi plynutia covidovej doby začali sa nám triediť známi, menej známi, na pomaly miznúce mená, tváre. Nemilosrdný covidový víchor ich z našej pamäti začal vymazávať. Zrazu sme zistili, že máme pár priateľov. Vyhýbam sa adjektívu dobrých priateľov, pretože priatelia buď sú alebo nie sú, ale použiť adjektívum dobrý priateľ, by znamenalo pripustiť,

že by existoval aj zlý priateľ, čo odporuje významu pomenovania priateľ. Mnoho spisovateľov a filozofov venovalo stovky strán popisovaniu priateľstva, priateľstva medzi mužmi, priateľstva medzi ženami, priateľstva medzi oboma pohlaviami. Ako definovať priateľa? Priateľ nemusí byť niekto, ktorý je vám k dispozícii vo vašich ťažkých a veselých chvíľach bezprostredne, ale niekto vo vašom živote, s ktorým pri rozhovoroch nepoužívate SMS-ky, e-mail, ale klasické telefóny, v ktorúkoľvek dennú a nočnú dobu a ktorých, žiaľ, nie je veľa. Aby som ozrejmil tento druh priateľstva, uvediem príklad. Zdvihnete telefón, zavoláte priateľovi a on reaguje a povie, som v Tokiu. Vy máte jediný záujem nespôsobiť problémy a ukončiť tento rozhovor. Namiesto ukončenia rozhovoru váš priateľ opisuje hrôzu z obrovskej križovatky v Tokiu a vy po pár minútach tento stres prežívate spolu s ním, akoby ste stáli vedľa neho na tejto križovatke. A tak zisťujete, že človek s telefónom, ktorého ste nevideli už vyše roka, je priateľom, s ktorým môžete prežiť dlhé minúty pri telefóne, či s telefónom v ruke.

Prečo zdôrazňujem túto skutočnosť? Pretože pokiaľ sa nestretnete osobne s priateľom, jedine telefón vám umožňuje počuť zafarbenie hlasu, smútok, stres, či radosť.

Mnohí z nás vymenili posedávanie v kaviarňach pri súdnych budovách za prechádzky v lesoch a tak tieto prechádzky zrazu začali zblížovať advokáta s pani predsedníčkou okresného súdu, s ktorou sa pravidelne míňali na konštantnej trase v lese, alebo s pánom prokurátorom, ktorý sprevádzal svoju mamku na prechádzke v parku. Pri nezáväzných rozhovoroch sa zrazu odbúrali odstupy a nikto z účastníkov týchto rozhovorov nemal pocit, že by ohrozil základy nezávislosti slovenskej justície. Takéto prechádzky, tí, ktorí máme to šťastie a bývame v horách, sú jediným pozitívom tejto doby, v ktorej žijeme. Obávam sa, že ešte dosť dlho budeme toto obdobie volať doba covidová.

Čo na záver. Prajem vám, vážené kolegyně a kolegovia, aby ste stále mali komu zdvihnúť telefón, aby vám priatelia neubúdali. Žiaľ, časom pochopíte, že budú ubúdať...

Veľa zdravia všetkým praje

Rastislav Straka

Prehľad ročníka 2021

Za menom autora je uvedené číslo bulletinu, v ktorom má publikovaný článok.

AKTUÁLNE

GEREG Ján, JUDr. (3)
KARMAN Pavol (7-8)
MESSINGEROVÁ Diana, JUDr. (3)
MISÁROŠ Vladimír (7-8)
MORAVČÍKOVÁ Andrea, JUDr., PhD. (9)
SEDLAČKO František, JUDr., PhD., LL.M.
(1-2, 3, 4, 5, 6, 7-8, 10, 11, 12)

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

BALLA Filip, JUDr. Bc. (10)
ČENTĚŠ Tomáš, Mgr., PhD. (1-2)
ČENTÍK Tomáš, Mgr. (3)
ČIPKOVÁ Jana, Mgr. (5, 6)
ČIPKOVÁ Tamara, Mgr., PhD. (5)
DOLNÝ Jaroslav, JUDr. Ing., PhD. (5)
FICOVÁ Svetlana, prof. JUDr., CSc. (4, 5, 6)
FILIČKO Vladimír, JUDr., PhD. (12)
FOTOPULOSOVÁ Laura, Mgr. (7-8)
FUNTA Rastislav, doc. JUDr., Ph.D., LL.M. (11)
GABRIK Peter, JUDr. (1-2, 4)
GÁBRIŠ Tomáš, prof. JUDr., PhD., LL.M. (1-2)
GALANDOVÁ Miriam, JUDr. Ing., LL.M., FCI Arb (9)
GYÁRFÁŠ Juraj, JUDr., PhD., LL.M. (9)
HRUŠOVSKÝ Michal, JUDr., PhD. (9)
KOCHAN Radim, JUDr., PhD (12)
KOŠALKO Matej, Mgr., LL.M. (9)
KOSTROŠ Andrej, JUDr. (4)
KOTVAN Peter, JUDr. (9)
KLINCOVÁ Zuzana, JUDr. (4)
KUNDRÁT Marek, JUDr., LL.M. (7-8)
KUŠNÍRIKOVÁ Miroslava, JUDr. (4)
LACIAK Ondrej, doc. JUDr., PhD. (3)
LACKO Pavel, JUDr., LL.M., PhD. (9)
LOHAZER Martin, JUDr. (7-8)
LÖWY Alexandra, doc. JUDr., PhD., LL.M. (5, 7-8)
MANIK Rudolf, JUDr. PhDr., PhD., MBA, MHA (10)
MARTIŠKOVÁ Monika, Mgr., PhD. (5)
MATEJOVÁ Jana, JUDr. (6)

MICHALEC Matej, Mgr., LL. M. (1-2)
MICHAĽOV Lukáš, JUDr., PhD. (12)
MIKULAŠKOVÁ Mária, JUDr. (10)
MLKVÁ ILLÝOVÁ Zuzana, doc. JUDr., PhD. (3)
MOLNÁR Peter, doc. JUDr., PhD. (4)
MORAVČÍKOVÁ Andrea, JUDr., PhD. (9)
NĚMEC Robert, JUDr., LL.M. (9)
PIROŠÍKOVÁ Marica, JUDr. (4)
PLACHÝ Peter, Mgr., LL.M. (9)
POBIJAK Tomáš, JUDr. (10, 11)
PONIŠT Viliam, Mgr., PhD. (7-8)
PROKEINOVÁ Margita, prof. JUDr., PhD. (11)
RAIMANOVÁ Lucia, Mag. iur., PgDL, PgDip (9)
ŠAMKO Peter, JUDr. (3, 11)
ŠMERINGAI Filip, JUDr. (12)
SUCHÝ Tomáš, JUDr., PhD. (5)
ŠUŠKA Marián, Mgr. (6)
TAKÁCSOVÁ Zuzana, JUDr. (6)
TORMA Imrich, JUDr., LL.M (7-8)

DO VAŠEJ KNIŽNICE

ADAMOVI Zuzana, JUDr., PhD. (5, 7-8)
BUŠOVÁ Eva, JUDr. (4)
DINKA Pavol (1-2)
FRINTA Ondřej, doc. JUDr., Ph.D. (9)
FRINTOVÁ Dita, JUDr., Ph.D. (9)
GAJDOŠOVÁ Martina, doc. JUDr. Mgr., PhD. (3, 11)
KEREČMAN Peter, JUDr., PhD. (12)
MANIK Rudolf, JUDr. PhDr., PhD., MBA, MHA (10)
MITTERPACHOVÁ Jana JUDr., PhD. (6)

ZAÚJÍMAVOSTI

DINKA Pavol (7-8)
HELLENBART Viktória, Mgr. (12)
KEREČMAN Peter, JUDr., PhD. (5, 9)
MANIK Rudolf, JUDr., PhDr., PhD., MBA, MHA (4, 12)
RAMPÁŠEK Michal, JUDr. (1-2)
STRAKA Rastislav (12)

Obsah čísla 1-2/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Mojou prioritou je zachovať nezávislú stabilnú advokáciu ako dôstojného partnera ministerstvu spravodlivosti, prokuratúre a súdom
JUDr. Viliam Karas, PhD.
- 7 Oznámenie SAK o povinných platbách advokátov
- 9 **DISKUSIA**
Ústavný súd vracia dovolaniu ľudskú tvár
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 11 Pozvánka do diskusie:
K rekodifikácii práva obchodných spoločností
doc. JUDr. Lucia Žitňanská, PhD.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 12 Pozemkové úpravy a neznámi vlastníci pozemkov na Slovensku
JUDr. Peter Gabrik
- 17 Medzinárodná súdna právomoc pri porušení práv k ochrannej známke EÚ v online prostredí
Mgr. Matej Michalec, LL.M.
- 24 Nárok veriteľa na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky
Mgr. Tomáš Čentéš, PhD.
- 32 Advokátske povolanie v post-profesijnom svete: Poslanie advokácie v ústavnom štáte
prof. JUDr. Tomáš Gábris, PhD., LL.M.
- JUDIKATÚRA**
- 40 Prokurátor ako orgán vydávajúci európsky vyšetrovací príkaz
- 42 Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú neprihlásením pohľadávky do konkurzného konania
- 44 Skončenie pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa a prezumpcia neviny

ADVOKÁCIA

SAK

- 48 Aktuálne udalosti
- 50 Z decembrového zasadnutia predsedníctva SAK
- 51 Výsledky publikačnej súťaže
Bulletinu slovenskej advokácie za rok 2020
- 52 Seminár o americkom práve: po prvý raz dištančne
- 53 Schopnosť stanoviť si hranice ako ďalší krok k budovaniu odolnosti
- 55 Povinnosť advokáta riadne a včas postupovať podľa pokynu klienta
- 56 Pýta(j)te sa predsedníctva
- ZAHRANIČIE**
- 57 Povinnosť advokáta odmietnuť poskytnutie právnych služieb
- 58 *Bulletin advokácie* prináša...
- 60 Využívanie videokonferencií v advokátskej praxi

ZAUJÍMAVOSTI

- 62 Obhajca pred nástupom a po nástupe totality
JUDr. Michal Rampásek
- LITERATÚRA**
- 65 Ako som zachránil dedičstvo Kennedyovcom
Pavol Dinka
- 67 Za JUDr. Zoltánom Ludikom †
Viliam Karas

Obsah čísla 3/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Advokácia má byť neodmysliteľná a vážena súčasť právneho štátu
Mgr. Ján Kutan
- DISKUSIA**
- 6 Ako ďalej s nemo plus iuris (...)?
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 8 Quo vadis obhajoba po roku 1990 v slovenskom trestnom procese?
Ad úvodník BSA č. 1-2/2021
JUDr. Ján Gereg, JUDr. Diana Messingerová

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Prezumpcia neviny a ochrana osobnosti
Mgr. Tomáš Čentík
- 20 Historický vývoj inštitútu kolúzneho väzby, súčasná právna úprava a perspektívy *de lege ferenda*
doc. JUDr. Zuzana Mlkvová Illyová, PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 30 Spoločnosť v kríze a okolností vylučujúca protiprávnosť podľa § 28 ods. 1 Trestného zákona
JUDr. Peter Šamko

JUDIKATÚRA

- 37 Nárok advokátskej kancelárie, ktorá je úspešným žalobcom v konaní pred správnym súdom, na náhradu trov právneho zastúpenia
- 39 Právo odoprieť výpoveď v rámci konania vedúceho k uloženiu správnej sankcie trestnoprávnej povahy

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Aktuálne udalosti
- 45 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 48 Dojednanie zmluvnej pokuty v neprospech klienta v zmluve o poskytovaní právnych služieb
- 50 Tri zväzky o histórii advokátskych komôr
- 54 Činnosť Nadácie slovenskej advokácie
- 56 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 57 Ponuka pre advokátskych koncipientov
- 58 Aj naša myseľ si zaslúži byť fit
- 60 Advokáti proti násiliu

ZAHRANIČIE

- 62 *Young Lawyers Contest 2021*
- 63 *Bulletin advokácie* prináša...
- 66 Nesplnenie vlastných záväzkov advokáta
- 68 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 70 Oplatí sa vracieť sa k Milovi Urbanovi
doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.
- 71 Vyhlásenie publikačnej súťaže *Bulletinu slovenskej advokácie*

Obsah čísla 4/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
CCBE v dialógu s EÚ presadzuje hodnoty
právneho štátu a advokácie
Margarete Gräfin von Galen
- 8 **DISKUSIA**
Prvé rozhodnutie veľkého senátu
obchodnoprávneho kolégia NS SR
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Podmienky väzby a výkonu trestu odňatia slobody
z pohľadu medzinárodných európskych štandardov
JUDr. Marica Pirošíková
- 20 Konanie o potvrdení vydržania – podmienky konania
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
- 28 Vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam po novom
JUDr. Peter Gabrik
- 34 Advokátska úschova v podmienkach Slovenskej republiky
JUDr. Zuzana Klincová, JUDr. Andrej Kostroš
- 44 K novotám v sporoch s ochranou slabšej strany
doc. JUDr. Peter Molnár, PhD., JUDr. Miroslava Kušnířiková

JUDIKATÚRA

- 51 Voľný pohyb služieb advokátov a povinnosť spolupráce
- 54 Absencia nároku na náhradu trov dovolacieho konania
za oneskorene podané vyjadrenie k dovolaniu
- 56 Poriadková pokuta – šedá zóna medzi disciplinárnou
a trestnoprávnou sankciou

ADVOKÁCIA

SAK

- 60 Aktuálne udalosti
- 62 Vyhlásenie publikačnej súťaže *Bulletinu slovenskej advokácie*
- 63 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 65 Predžalobná výzva zaslaná advokátom protistrane klienta
- 66 Pýta(j)te sa predsedníctva

ZAHRANIČIE

- 68 Výber z aktuálneho diania
na európskej a medzinárodnej úrovni
- 70 Akadémia európskeho práva
Vzdelávanie advokátov s európskym rozmerom
- 73 Vystavenie nepravdivého potvrdenia advokátom
o prijatí zálohy
- 74 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 76 **LITERATÚRA**
Organizácia advokácie na Slovensku v rokoch 1948 – 1989
- 77 Perzekúcie slovenských advokátov komunistickým režimom
(1948 – 1989)
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD. MBA, MHA
- 83 Advokáti v sieti

Obsah čísla 5/2021

AKTUÁLNE

- 4 **DISKUSIA**
Hranice ochrany „whistleblowingu“ podľa ESĽP
(prípád Gawlik)
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 6 Nad vybranými aplikačnými otázkami ukončenia
starých exekučných konaní
doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD.
LL.M., Mgr. Monika Martišková, PhD.
- 12 Konanie o potvrdení vydržania – návrh na začatie konania
(2. časť)
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc., Mgr. Tamara Čipková, PhD.
- 19 Právne účinky dočasnej ochrany podnikateľov po novom
JUDr. Ing. Jaroslav Dolný, PhD., JUDr. Tomáš Suchý, PhD.
- 24 Quo vadis, Cannabis?
(Ne)ústavnosť trestov hroziacich konzumentom marihuany
Mgr. Jana Čipková

JUDIKATÚRA

- 31 Spotrebiteľia a premlčanie práva
na vydanie bezdôvodného obohatenia
- 34 Vykonanie zápisu opravy chyby do katastra nehnuteľností
ako forma opatrenia orgánu verejnej správy
preskúmateľná súdom v správnom súdničtve

ADVOKÁCIA

SAK

- 36 Aktuálne udalosti
- 38 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 39 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 40 Verejné napomenutie
- 42 Povinnosť advokáta informovať klienta
o doručení súdneho rozhodnutia
- 44 Koronakríza = (?)≠ Násilie

ZAHRANIČIE

- 47 Výber z aktuálneho diania
na európskej a medzinárodnej úrovni
- 50 Povinnosť advokáta vyúčtovať klientovi odmenu
za poskytnuté právne služby
- 52 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 55 Právo informačných a komunikačných technológií
JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
- 56 Justičné romány českého advokáta Jaroslava Mariu
JUDr. Peter Kerecman, PhD.

Obsah čísla 6/2021

AKTUÁLNE

- 4 Predstavujeme nové
Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory

- 6 **DISKUSIA**
„Veľké“ rozhodnutie veľkého senátu
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Komu vrátiť historické poklady?
Kauza tzv. Krymských pokladov
Mgr. Marián Šuška
- 16 Konanie o potvrdení vydržania – priebeh konania (3. časť)
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc., Mgr. Tamara Čipková, PhD.
- 25 Staré exekúcie a vymáhateľnosť nákladov oprávneného
pri opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie
JUDr. Zuzana Takáčsová
- 29 (Ne)Zverejňovanie rozhodnutí veľkého senátu
JUDr. Jana Matejová

JUDIKATÚRA

- 35 Notári a diskriminácia na základe veku
- 37 Obligačné zabezpečovacie inštitúty
a prevod vlastníckeho práva
- 39 Konanie v dobrej viere vo vzťahu
k pochybeniam štátnych orgánov

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Konferencia advokátov – 11. jún 2021
- 48 Novozvolené orgány SAK
- 49 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 50 Verejné napomenutie
- 51 Povinnosť advokáta bezodkladne poukázať klientovi
vymožené peňažné prostriedky
- 52 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 54 Obeť násilia ako klient
- 56 Duševný wellness advokáta
Kedy je ten vhodný čas ísť na „mind massage“?

ZAHRANIČIE

- 60 Stret záujmov bývalého a nového klienta advokáta
- 61 *Bulletin advokacie prináša...*

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- Katastrálny zákon. Komentár
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 66 Rozlúčili sme sa s Ing. arch. Jozefom Struhařom
Anton Blaha
- 67 Za Gabikou Fülöpovou
Vilma Slopovská

Obsah čísla 7-8/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Poslaním advokátskej komory je byť hlasom advokácie
JUDr. Viliam Karas, PhD.
- DISKUSIA**
- 7 Obhajoba v konaní pred súdom pod tlakom odborného kon-
zultanta obžaloby alebo „nerovnosť zbraní“ v trestnom procese
Pavol Karman, Vladimír Misároš
- 8 Európska únia presadzuje tzv. hromadné žaloby
na ochranu spotrebiteľov
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 10 Rozhodovanie súdu o náhrade trov konania
v prípade ich neprimeranosti k pohľadávke
doc. JUDr. Alexandra Löwy, PhD. LL.M, Mgr. Viliam Poništ, PhD.
- 17 Postmortálna ochrana osobnosti podľa
Občianskeho zákonníka a úvahy *de lege ferenda*
Mgr. Laura Fotopulosová
- 22 Blockchain technológia ako dôkazný prostriedok
JUDr. Marek Kundrát, LL.M.
- 30 Možnosti zachovania požiadavky
na obligatórnu písomnú formu zmluvy
o spotrebiteľskom úvere pri jej uzatvorení na diaľku
JUDr. Martin Lohazer
- 38 Rozdiely medzi spôsobom konania štatutárneho orgánu
a obmedzením konania štatutárneho orgánu
JUDr. Imrich Torma, LL.M.
- JUDIKATÚRA**
- 46 Kumulácia úrokov po zosplatnení úveru
- 48 Dovolanie pre nesprávne právne posúdenie veci a vady konania
- 50 Náležité zapojenie dieťaťa do rozhodovacieho procesu

ADVOKÁCIA

SAK

- 52 Aktuálne udalosti
- 54 Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
- 56 Povinnosť advokáta riadiť sa pokynmi klienta
a pravdivo informovať klienta o stave veci
- 57 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 58 Dieťa ako klient
- 60 Jesenné termíny seminárov pre advokátskych koncipientov
- ZAHRANIČIE**
- 61 Ponuka vzdelávacích podujatí Akadémie európskeho práva
- 62 Dôstojnosť a vážnosť advokátskeho stavu
pri výkone funkcie opatrovníka
- 63 *Bulletin advokacie prináša...*
- 65 Seminár ERA o uplatňovaní antidiskriminačnej legislatívy EÚ
dopadol úspešne
- 66 Povinnosti advokátov v kontexte AML
témou webinára AML4LAWYERS
- 66 Webináre LAWYEREX pokračujú aj na jeseň
- 67 Výročná konferencia HELP
- 67 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

ZAUJÍMAVOSTI

- 70 Právo informačných a komunikačných technológií 2
JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
- 71 Anton Blaha ocenený Národnou cenou
Vojtecha Zamarovského za literatúru faktu 2020
Pavol Dinka

Obsah čísla 9/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Advokáti by od komory mali dostávať viac
JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb
- 6 **DISKUSIA**
Ad.: (Ne)Zverejňovane rozhodnutí veľkého senátu
JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Súdna ingerencia do rozhodcovského konania:
Opatrné budovanie novej dôvery
JUDr. Juraj Gyárfáš, PhD., LL.M.
- 14 Nezávislosť a nestrannosť rozhodcu
v rozhodcovskom konaní v SR
JUDr. Michal Hrušovský, PhD., JUDr. Pavel Lacko, LL.M., PhD.
- 20 Aktuálna judikatúra v oblasti prieskumu
rozhodcovského konania všeobecnými súdmi
JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.
- 29 Procesné nástrahy pri podávaní námietky voči rozhodcovi
v rozhodcovskom konaní
JUDr. Ing. Miriam Galandová, PhD., LL.M., FCI Arb
- 34 Efektívnosť dokazovania v medzinárodnej
obchodnej arbitráži a pred slovenskými súdmi
Mgr. Peter Plachý, LL.M.
Mag. iur. Lucia Raimanová, PgDL, PgDip
Mgr. Matej Košalko, LL.M.
- 42 Zásahy súdů do rozhodčích řízení v České republice
JUDr. Robert Němec, LL.M.
- 46 Výhody inštitútu adjudikácie s rozhodcovským konaním
JUDr. Peter Kotvan
- JUDIKATÚRA**
- 50 Zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania

ADVOKÁCIA

SAK

- 52 Aktuálne udalosti
- 53 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 54 Nepodanie žaloby advokátom z dôvodu prekážky
litispendencie pre skôr začaté rozhodcovské konanie
- 55 Prieskum SAK o rozhodcovských súdoch
- 58 Muž ako obeť domáceho násillia
- ZAHRANIČIE**
- 60 Povinnosť advokáta ako rozhodcu v rozhodcovskom
konaní umožniť účastníkovi konania nahliadnutie
do rozhodcovského spisu
- 62 *Bulletin advokácie* prináša...
- 63 Ponuka vzdelávacích podujatí Akadémie európskeho práva
- 64 Európsky deň advokátov

ZAUJÍMAVOSTI

- 67 K 110. výročiu narodenia Antona Rašlu
(a vydaniu jeho súborného diela)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 73 **LITERATÚRA**
Exekuce v praxi
doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D., JUDr. Dita Frintová, Ph.D.
- 75 Za Jozefom Švarcom †
Viliam Karas

Obsah čísla 10/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Benátska komisia bola prekvapená
rozsahom výkonu a zodpovednosti SAK
Mgr. Zuzana Ondřejková
- 6 **DISKUSIA**
Čo všetko možno schovať pod zmätočnosť
podľa § 420 písm. f) CSP?
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNÁ TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Odporovateľnosť právnych úkonov
a oddĺženie fyzickej osoby
JUDr. Bc. Filip Balla
- 16 Malé konkurzy vo svetle novej legislatívy
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 22 Inštitút laesio enormis v súkromnoprávných vzťahoch
JUDr. Mária Mikulašková
- 28 Trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho
majetku zo strany člena štatutárneho orgánu (1. časť)
JUDr. Tomáš Pobijak

JUDIKATÚRA

- 36 Poskytovanie informácií o dopravných priestupkoch
ako zásah do základných práv
- 39 Preukazovanie prípustnosti a opodstatnenosti dovolania
v prípadoch, ak rozhodnutie súdu spočíva na viacerých,
z hľadiska merita rovnocenných dôvodoch

ADVOKÁCIA

SAK

- 42 Aktuálne udalosti
- 43 Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
- 44 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 46 Slovenská advokátska komora prijala
delegáciu Benátskej komisie
- 49 Benátska komisia vydala stanovisko,
v ktorom ministerke spravodlivosti
neodporúča meniť systém advokátskej samosprávy
- 50 Stretnutie najvyšších justičných predstaviteľov
pri okrúhlym stole
- 52 Ako nevyhoriť pri poskytovaní právnych služieb
obetiam násillia
- 54 Povinnosť advokáta poukázať klientovi
peňažné plnenie prijaté od protistrany
- 56 Verejné napomenutie

ZAHRANIČIE

- 57 Povinnosť advokáta odpovedať klientovi na list
- 59 Výber z aktuálneho diania
na európskej a medzinárodnej úrovni
- 60 *Bulletin advokácie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

- 62 **LITERATÚRA**
Advokát a jeho klient
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

Obsah čísla 11/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Etika ako predpoklad spravodlivého súdneho konania
- 10 **DISKUSIA**
Odporovací rozsudok ako exekučný titul?
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 12 Mobilné aplikácie ako dôkaz v trestnom konaní?
doc. JUDr. Rastislav Funta, Ph.D., LL.M.
- 19 Predmet útoku pri trestných činoch
proti ľudskej dôstojnosti
prof. JUDr. Margita Prokejinová, PhD.
- 24 Spoliehanie sa daňového subjektu na správnosť odbornej
rady daňového poradcu z trestnoprávneho hľadiska
JUDr. Peter Šamko
- 31 Trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho
majetku zo strany člena štatutárneho orgánu (2. časť)
JUDr. Tomáš Pobijak

JUDIKATÚRA

- 39 Zákonnosť prerušenia daňovej kontroly
v dôsledku žiadosti o medzinárodnú výmenu informácií
- 41 Nárok starostu na preplatenie nevyčerpanej dovolenky
v prípade opätovného zvolenia do funkcie

ADVOKÁCIA

SAK

- 44 Aktuálne udalosti
- 45 Profesor Suchoža deväťdesiatročný
- 46 Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
- 48 Stanovisko Európskej komisie pre demokraciu
prostredníctvom práva (Benátska komisia)
- 56 Povinnosť advokáta zdržať sa poskytovania právnych
služieb počas prerušenia výkonu advokácie
- 57 Pýta(j)te sa predsedníctva

ZAHRANIČIE

- 58 Nečinnosť advokáta vo veci klienta
- 60 *Bulletin advokacie* prináša...
- 61 Lawyers + Exchange = Lawyerverex

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 62 Hľadáme obraz advokáta a spravodlivosti
v slovenskej literatúre
doc. JUDr. Mgr. Martina Gajdošová, PhD.

Obsah čísla 12/2021

AKTUÁLNE

- 4 **ROZHOVOR**
Budú vo väzniciach možné video hovory?
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
- 6 **DISKUSIA**
Ústavný súd zaobľuje hrany veľkého senátu
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Advokát a klient – charakter právneho vzťahu
JUDr. Vladimír Filičko, PhD.
- 14 Aktuálne úvahy nad trestným činom krádeže vlámaním
JUDr. Lukáš Michaľov, PhD.
- 20 K investigatívnej povinnosti nadobúdateľa vlastníckeho práva
pri kúpe motorového vozidla
JUDr. Filip Šmeringai
- 27 Právo na opravu, odpoveď a dodatočné oznámenie –
od tlačoviny k internetu
JUDr. Radim Kochan, PhD.

JUDIKATÚRA

- 33 Výkon práva držby viacerými subjektmi
- 35 Imunita guvernéra národnej centrálnej banky
voči právomoci vnútroštátnych súdov

ADVOKÁCIA

- 38 Aktuálne udalosti
- 40 Zo zasadnutia Predsedníctva SAK
- 42 Jesenné športové podujatia v živote komory
- 45 Young Lawyers Contest 2022
- 46 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 48 Povinnosť advokáta riadne účtovať
odmenu za právne služby
- 50 Povinnosť advokáta dodržiavať formu listiny
stanovenú zákonom

ZAUJÍMAVOSTI

- 52 XVII. konferencia o histórii advokácie online
- 55 Francúzska advokácia ako vzor
pre budovanie modernej advokácie v Uhorsku
Mgr. Viktória Hellenbart

LITERATÚRA

- 58 Žil jsem s justicí
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 61 A prišla doba covidová...
(smutno úsmevné zamyslenie)
Rastislav Straka

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2022

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickej podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronickej

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuvěřňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:**

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

beck-online

rýchlosť | spoľahlivosť | kvalita

JUDr. Zuzana Hodoňová
Counsel

WOLF THEISS

„ Beck-online považujeme za nenahraditeľného a komfortného pomocníka pri vyhľadávaní najaktuálnejších komentárov, zákonov, judikatúry a odborných článkov. “

Jednoducho si to vyskúšajte
na www.beck-online.sk